

ผลของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษา

นางสาวรัชชา นทีมหาคุณ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2556

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

EFFECTS OF SCHOOL HEALTH PROGRAM TO PREVENT DENGUE HEMORRHAGIC
FEVER DISEASE OF ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS

Miss Thanatcha Nateemahakun

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Health and Physical Education

Department of Curriculum and Instruction

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ผลของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรค ไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษา
โดย	นางสาวธนัชชา นทิมหาคุณ
สาขาวิชา	สุขศึกษาและพลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา สรายุทธพิทักษ์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รักษ์พลเมือง)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธนะ ดิงศภักดิ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา สรายุทธพิทักษ์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร.อะเคื้อ กุลประสูติติก)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ธนัชชา นทิมหาคุณ : ผลของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษา. (EFFECTS OF SCHOOL HEALTH PROGRAM TO PREVENT DENGUE HEMORRHAGIC FEVER DISEASE OF ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ. ดร.จินตนา สรายุทธพิทักษ์, 166 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนวิชูทิศ จำนวน 50 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ นักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 25 คน ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 ชั่วโมง และนักเรียนกลุ่มควบคุม จำนวน 25 คนที่ไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.96 และแบบวัดการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.96 มีค่าความเที่ยง 0.85 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบค่าทีที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัยพบว่า

1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก เพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกหลังการทดลอง เพิ่มขึ้นกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกสามารถเพิ่มการปฏิบัติของนักเรียนประถมศึกษาได้

ภาควิชา หลักสูตรและการสอน

ลายมือชื่อนิสิต .....

สาขาวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก .....

ปีการศึกษา 2556

5583392527 : MAJOR HEALTH AND PHYSICAL EDUCATION

KEYWORDS: SCHOOL HEALTH PROGRAM / PREVENT DENGUE FEVER DISEASE /
DENGUE FEVER

THANATCHA NATEEMAHAKUN: EFFECTS OF SCHOOL HEALTH PROGRAM TO PREVENT DENGUE HEMORRHAGIC FEVER DISEASE OF ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS. ADVISOR: ASSOC. PROF.JINTANA SARAYUTHPITAK, Ph.D., 166 pp.

The purposes of this study were to study the effects of school health program to prevent dengue fever disease of elementary school students. The sample was 50 elementary school students in Wichutit School. Divided into 2 groups with 25 students in the experimental group received the school health program to prevent dengue fever disease for 8 weeks, 3 days a week, 1 hour a day and 25 students in the control group not received the school health program. The research instruments were composed of the school health program to prevent dengue fever disease had an IOC 0.96 and the practices for dengue fever disease prevention test had an IOC 0.96 the reliability was 0.85 The data were then analyzed by means, standard deviations and t-test by using statistically significant differences at .05 levels.

The research findings were as follows:

1) The mean score of the practices for dengue fever disease prevention of the experimental group students after received the school health program were significantly more than before at .05 levels.

2) The mean score of the practices for dengue fever disease prevention of the experimental group students after received the school health program were significantly more than the control group students at .05 levels.

The research finding suggests that school health program was effective to prevent dengue fever disease of elementary school.

Department: Curriculum and
Instruction

Student's Signature .....

Advisor's Signature .....

Field of Study: Health and Physical
Education

Academic Year: 2013

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา สรายุทธพิทักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการดูแลเอาใจใส่ให้ คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด ทางคุณคำวิชาการ ตลอดจนการให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือในทุกๆด้านมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอ กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

กราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธนะ ติงศภักดิ์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร.อะเค็๋อ กุลประสูติติก กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้ข้อคิดและข้อเสนอแนะ แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข ทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ อินทร์ธม อาจารย์ ดร.อะเค็๋อ กุล ประสูติติก อาจารย์สรินญา เลหาพันธ์พงศ์ อาจารย์จินตนา บรรลือศักดิ์และอาจารย์ ดร.อัญญา พลดเปลื้อง ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

กราบขอบพระคุณ อาจารย์อภิรักษ์ คำเกลี้ยง และคณาจารย์โรงเรียนวิชูทิศ ที่ให้ความ กรุณา อำนวยความสะดวก สนับสนุนและเปิดโอกาส ให้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ และ ขอบคุณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

สุดท้ายผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่ออภิรักษ์ นทีมหาคุณและคุณแม่จำเนียร นทีมหา คุณอย่างสูงที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนด้านการศึกษา อันมีค่ายิ่งโดยตลอดมาจนจบการศึกษา ผู้วิจัยขอมอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นเครื่องบูชาเพื่อทดแทนคุณ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมุติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
1. โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน.....	8
2. องค์ประกอบของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน.....	11
3. โรคไข้เลือดออก.....	16
4. การป้องกันโรคไข้เลือดออก.....	20
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	28
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	29
ขั้นที่ 1 การเตรียมการทดลอง.....	31
1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
1.2 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	31
1.3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	31
ขั้นที่ 2 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38

2.1 การกำหนดแบบแผนการทดลอง.....	38
2.2 การติดต่อประสานงานก่อนการทดลอง.....	38
2.3 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล	39
ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	41
3.1 การวิเคราะห์ข้อมูล	41
3.2 สถิติที่ใช้.....	41
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่ มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกและของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรม สุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก	43
ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ตามการประเมินของผู้ปกครองก่อนและหลังการทดลองของ นักเรียนกลุ่มทดลองที่ ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกและของนักเรียน กลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก	48
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ตามการประเมินของผู้วิจัยก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับ โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก	54
ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อ การป้องกันโรคไข้เลือดออกและของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพใน โรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก	58
ตอนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ตามการประเมินของผู้ปกครองหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรม สุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับ โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก	61
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	67
สรุปผลการวิจัย	67
อภิปรายผลการวิจัย.....	70
ข้อเสนอแนะ.....	74

รายการอ้างอิง	76
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	79
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย	81
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	84
ภาคผนวก ง การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ	146
ภาคผนวก จ ภาพกิจกรรมการเก็บข้อมูล	157
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	166

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1 สรุปผลการจัดวิเคราะห์กิจกรรมโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรค
ไข้เลือดออก 33

ตารางที่ 3.2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกก่อนการทดลอง
ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม 39

ตารางที่ 3.3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามการประเมิน
ของผู้ปกครองก่อนการทดลองระหว่างผู้ปกครองกลุ่มทดลองกับผู้ปกครองกลุ่มควบคุม 39

ตารางที่ 3.4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก
ตามการประเมินของผู้วิจัยก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง 40

ตารางที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก
ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม 43

ตารางที่ 4.2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก
ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำแนกเป็นรายข้อ..... 44

ตารางที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก
ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม จำแนกเป็นรายข้อ 46

ตารางที่ 4.4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก
ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมตามการประเมินของ
ผู้ปกครอง..... 49

ตารางที่ 4.5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก
ตามการประเมินของผู้ปกครองก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองจำแนกเป็นรายข้อ
..... 49

ตารางที่ 4.6 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก
ตามการประเมินของผู้ปกครอง ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมจำแนกเป็นราย
ข้อ..... 52

ตารางที่ 4. 7 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก
ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุมตามการประเมิน
ของผู้วิจัย 55

ตารางที่ 4. 8 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก
ตามการประเมินของผู้วิจัย ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรม
สุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก จำแนกเป็นรายข้อ 55

ตารางที่ 4. 9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและควบคุม.....	58
ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม จำแนกเป็นรายข้อ.....	59
ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ตามการประเมินของผู้ปกครอง หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนควบคุม	61
ตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ตามการประเมินของผู้ปกครอง หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่ม ควบคุม จำแนกเป็นรายข้อ.....	62

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 2.1 การติดเชื้อไวรัสเดงกี	18
แผนภาพที่ 2. 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	28
แผนภาพที่ 3.1 สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	30
แผนภาพที่ 3.2 แบบแผนการทดลอง	38
แผนภาพที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรค ไข้เลือดออกก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม	64
แผนภาพที่ 4.2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรค ไข้เลือดออกก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม	65
แผนภาพที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรค ไข้เลือดออกก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุมตามการ ประเมินของผู้วิจัย	66

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์โรคไข้เลือดออกในปัจจุบัน พบว่า อัตราป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกยังคงสูงกว่าค่าเฉลี่ยของทุกปีที่ผ่านมาอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ ตั้งแต่ 1 มกราคม ถึง 12 มีนาคม 2556 มีจำนวนผู้ป่วย 13,200 ราย สูงกว่าค่าเฉลี่ย 4 เท่า และมากที่สุดในรอบ 10 ปี มีจำนวนผู้ป่วยเสียชีวิต 16 ราย และอาจเพิ่มขึ้นอีก คาดการณ์ว่าสถานการณ์โรคไข้เลือดออกทั้งปี 2556 จะมีผู้ป่วย 120,000-150,000 ราย จำนวนผู้เสียชีวิต จะมีถึง 140-200 ราย รายงานสถานการณ์โรคไข้เลือดออกปี 2556 ข้อมูล ณ วันที่ 25 มิถุนายน 2556 พบว่ามีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกสะสมรวม 54,042 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 84.34 ต่อประชากร 1 แสนราย จำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้นจากปี 2555 ณ ช่วงเวลาเดียวกันร้อยละ 21.3 กลุ่มอายุที่พบผู้ป่วยสูงสุด คือ 15-24 ปี คิดเป็นร้อยละ 29 ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 51.99 จำนวนผู้ป่วยตาย 62 ราย คิดเป็นอัตราป่วยตายร้อยละ 0.11 กลุ่มอายุที่พบผู้ป่วยตายสูงสุด คือ 15-24 ปีคิดเป็นร้อยละ 29.03 ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 53.23 น.พ.ณรงค์ สหเมธาพัฒน์ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข กล่าวว่า ในปี 2556 พบผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกมากเป็น 3 เท่าของปี 2553 และมากเป็น 4 เท่าของปี 2555 โดยมีการคาดการณ์ว่าในปี 2556 โรคไข้เลือดออกจะระบาดรุนแรงมาก ขณะนี้พบผู้ป่วยทุกจังหวัด และมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยในช่วงต้นปี 2556 เป็นช่วงการลดจำนวนลง แต่จากผลการสำรวจดัชนีลูกน้ำยุงลาย ซึ่งเป็นภาระสะท้อนความตื่นตัวในการทำงานป้องกันและควบคุมโรค พบว่ามีอัตราสูงทุกจังหวัด (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2556b; ณรงค์ สหเมธาพัฒน์, 2556)

โรคไข้เลือดออกเป็นโรคที่เกิดจากการติดเชื้อไวรัสเดงกี(Dengue virus)โดยมียุงลายตัวเมียที่ชื่อ เอเดส อีวิปติ (Aedes Aegypti) เป็นพาหะนำโรค ยุงชนิดนี้มีขนาดเล็ก สีดำ มีลายขาวที่ขา ท้อง และลำตัว ทำให้เห็นเป็นปล้องสีขาวสลับดำ และมีทางขาวคู้ยู่ที่ด้านหลัง ยุงลายเป็นยุงบ้านอาศัยอยู่ในบ้านและรอบ ๆ บ้าน กัดกินเลือดคนในเวลากลางวัน เพาะพันธุ์ในน้ำนิ่ง ไส ค่อนข้างสะอาด แหล่งเพาะพันธุ์ที่สำคัญได้แก่เครื่องใช้ที่มีน้ำขังทิ้งไว้เป็นเวลานาน เช่น จานรองขาตู้กับข้าว กระถาง หรือแจกันที่ใส่เลี้ยงไม้ใบต่าง ๆ หรือโอ่งน้ำที่ใช้ปลูกบัว ตุ่ม ไห หม้อ ขวด กระจบอง กะลา ยางรถยนต์ และสิ่งอื่น ๆ ที่มีน้ำขังทิ้งไว้ ยุงลายที่เป็นพาหะของโรคนี้นี้จึงเป็นตัวการสำคัญที่สุดของการระบาดของโรค เพราะเมื่อยุงติดเชื้อไวรัสเข้าไปในตัวแล้วครั้งหนึ่งเชื้อโรคนั้นจะยังคงอยู่ไปตลอดจนชั่วอายุของยุงนั้น ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วประมาณ 1-2 เดือนเมื่อยุงได้รับเชื้อไวรัสจะเข้าไปอยู่ในเซลล์ที่ผนังกระเพาะอาหารและเพิ่มจำนวนมากขึ้นแล้วก็จะออกมาจากเซลล์ผนังกระเพาะอาหาร เดินทางเข้าสู่ต่อมน้ำลาย พร้อมทั้งจะเข้าสู่คนที่ถูกกัดต่อไป เมื่อยุงได้รับเชื้อไวรัสนี้ไปกัดคน ก็จะปล่อยเชื้อไวรัสไปยังผู้ที่ถูกกัด เมื่อเชื้อเข้าสู่ร่างกายคนและผ่านระยะฟักตัวนานประมาณ 5-8 วัน (สั้นที่สุด 3 วัน นานที่สุด 15 วัน)อาการของโรคไข้เลือดออกที่สำคัญ และเป็นรูปแบบค่อนข้างเฉพาะมี 4 ประการ เรียงตามลำดับการเกิดก่อนหลังคือ 1) ไข้สูงลอย 2-7 วัน 2) เลือดออกซึ่งส่วนใหญ่จะพบที่ผิวหนัง 3) มีตับโตกดเจ็บ และ

4) มีภาวะไหลเวียนโลหิตล้มเหลวจนเกิดภาวะช็อกได้ (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2556c; หน่วยสุขศึกษา โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์, 2555)

ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกที่มีมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการปรับแนวคิดการปฏิบัติงานจากเชิงรับไปเป็นเชิงรุกโดยกำหนดเป็นนโยบายเชิงรุกและใช้ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักถึงสภาพของปัญหาในชุมชนของตน พร้อมทั้งค้นหาปัญหาและวิธีป้องกันโรคไข้เลือดออก ดังนั้นการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก จึงต้องปรับเปลี่ยนแนวทาง โดยเน้นให้ชุมชนเห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกให้มากที่สุด เพื่อให้โรคไข้เลือดออกลดลงหรือหมดไปจากชุมชนอย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง โดยเน้นให้ทุกคนถือว่าเป็นภารกิจของตนและเป็นความภาคภูมิใจในการพึ่งตนเอง (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2556c)

โรงเรียนนับเป็นชุมชนหนึ่งที่เป็นที่รวมของนักเรียนจำนวนมากซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ บทบาทหน้าที่ที่สำคัญของโรงเรียน คือ การจัดกิจกรรมทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน เพื่อดูแลและส่งเสริมสุขภาพที่ดีให้กับนักเรียน จากปัญหาการระบาดของโรคไข้เลือดออกที่พบมากในเด็กวัยเรียน จึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องดูแลสุขภาพของนักเรียน แนวคิดการจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียนเพื่อส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาสุขภาพของนักเรียน โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนมีสุขภาพดี ประสบความสำเร็จในด้านการเรียนนั้น พบว่า แนวคิดการจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนเป็นแนวคิดที่นำไปสู่เป้าหมายดังกล่าวได้ แนวคิดการจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนมีพื้นฐานจากความคิดที่ว่าโรงเรียนเป็นสถานที่รวมของนักเรียนที่อยู่ในวัยกำลังเจริญเติบโต โรงเรียนจึงต้องให้การดูแลนักเรียนให้ปลอดภัยจากการเจ็บป่วยและอุบัติเหตุ พร้อมทั้งช่วยสร้างเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพร่างกาย จิตใจ และสังคมที่มีคุณภาพซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้นักเรียนมีความเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้านได้อย่างสมบูรณ์ ตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดโปรแกรมสุขภาพมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ 2) การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน และ 3) การสอนสุขศึกษา ต่อมา องค์การอนามัยโลกได้ขยายองค์ประกอบของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนเป็น 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1)โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน 2)การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ 3)การบริการอนามัยโรงเรียน 4) สุขศึกษาในโรงเรียน 5)โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย 6)การออกกำลังกาย กีฬาและสันทนาการ 7)การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม 8)การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคไข้เลือดออกมาจัดกิจกรรมในโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนรวม 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1)การสอนสุขศึกษา 2)การจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้าน/ในโรงเรียน 3)การบริการสุขภาพ 4)ความร่วมมือของโรงเรียนและครอบครัว (Linda Meeks, 2003; จินตนา สราวุธพิทักษ์, 2553d; โสมประยูร, 2525)

การจัดสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพในโรงเรียน (School Health Environment) มีความมุ่งหมายเพื่อจะสร้างเสริมสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศทั่ว ๆ ไปในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ คำว่าสิ่งแวดล้อมหรือบรรยากาศในโรงเรียนนั้นมีความหมายกว้างมาก มีทั้งสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับสภาพ

ทางกายภาพและจิตภาพ ซึ่งอยู่ภายในรั้วโรงเรียนและบริเวณใกล้เคียง ตัวอย่างในการจัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะนั้น ได้แก่ การจัดอาคารสถานที่ ทั้งอาคารเรียนและอาคารประกอบให้ถูกหลักสุขาภิบาล การขจัดเหตุรำคาญและสิ่งรบกวนต่างๆ การจัดน้ำดื่มน้ำใช้ การรักษาความสะอาดทั่วไป การซ่อมแซมสิ่งที่ชำรุดทรุดโทรม การจัดตกแต่งห้องเรียน การจัดโปรแกรมการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนให้เหมาะสมกับสุขภาพ การป้องกันอุบัติเหตุหรืออันตรายต่าง ๆ และการจัดให้มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างทุก ๆ คนในโรงเรียน การที่เด็กมีโอกาสได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ดีเหล่านี้ ย่อมจะช่วยให้เด็กมีความเจริญงอกงามทั้งด้านร่างกาย สมอง อารมณ์และสังคม อันเป็นผลรวมช่วยให้เด็กมีสุขภาพดีและเป็นคนดี นอกจากนี้ โรงเรียนเป็นตัวอย่างของสุขศึกษาที่ดีต่างๆ ให้แก่ทางบ้านหรือชุมชนอีกด้วย ในด้านการป้องกันโรคไข้เลือดออกการจัดสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพในโรงเรียนมีหลายวิธีที่สามารถนำมาใช้ในการกำจัดลูกน้ำยุงลายได้ เช่น 1)ปิดฝาภาชนะใส่น้ำทุกครั้ง 2)ตรวจสอบน้ำขังรอบบริเวณบ้าน 3)ยางรถยนต์เก่าที่ไม่ใช้ควรถาผ้าคลุม 4)การนอนกางมุ้ง เป็นต้น (จินตนา สราวุธพิทักษ์, 2553a; เอมอัชมา วัฒนบุรานนท์, 2542a)

การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน (School Health Service) มีความมุ่งหมายเพื่อที่จะช่วยปรับปรุงและส่งเสริมสุขภาพ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของนักเรียนทุก ๆ คนในโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งรักษาระดับสุขภาพที่ดีอยู่แล้วให้คงที่อยู่ตลอดไป โดยการจัดมักเน้นกิจกรรมออกไปได้หลายอย่างด้วยกัน เช่น การชั่งน้ำหนัก และวัดส่วนสูง การตรวจสุขภาพและการตรวจโรคต่าง ๆ การปฐมพยาบาล การช่วยแก้ไขข้อบกพร่องหรือความพิการทางด้านสุขภาพ การจัดบริการอาหารกลางวัน การควบคุมและป้องกันโรคติดต่อ การติดตามผล เหล่านี้เป็นต้น การที่นักเรียนทุก ๆ คนในโรงเรียนมีโอกาสได้รับบริการสุขภาพอย่างสมบูรณ์ครบถ้วนจะช่วยให้ทุกคนมีสุขภาพดี หากมีโรคภัยไข้เจ็บหรือความพิการบกพร่องต่าง ๆ เกิดขึ้นก็ยังมีโอกาสได้รับการตรวจรักษาและแก้ไขได้อย่างถูกต้องและทันท่วงที นอกจากนั้น ยังเป็นการช่วยสร้างสุขนิสัยที่ดีในการสำรวจตรวจสอบร่างกายตนเองเพื่อให้พ้นจากโรคภัยไข้เจ็บอยู่อย่างสม่ำเสมออีกด้วย การจัดบริการสุขภาพโรงเรียนนี้ สิ่งสำคัญอยู่ที่การเอาใจใส่และการเห็นคุณค่าในการจัดบริการสุขภาพของโรงเรียนหรือคณะครูในโรงเรียน โดยเฉพาะผู้มีหน้าที่รับผิดชอบต่อการจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนโดยตรง ซึ่งได้แก่ ครูอนามัย ครูสุขศึกษา ครูพลศึกษาหรือครูคนอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย การบริการสุขภาพที่จัดขึ้นนี้โรงเรียนควรขอรับความช่วยเหลือและความร่วมมือจากทั้งหน่วยงานราชการ องค์กร สมาคม มูลนิธิ เอกชนต่างๆ ฯลฯ อีกทั้งการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะสามารถให้ความรู้ คำแนะนำ เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออกในโรงเรียนได้อย่างถูกต้อง ในส่วนของการป้องกันโรคไข้เลือดออกนี้ สามารถให้บริการสุขภาพได้โดยใช้หลัก5ป1ข คือ ป.ที่1 ปิดฝาโอ่งหรือภาชนะขังน้ำให้มิดชิด ป.ที่2 เปลี่ยนน้ำทุก 7 วัน เช่นน้ำในแจกัน โอ่งน้ำใช้ จานรองขาตุ๊กกับข้าว ป.ที่3 ปล่อยปลากินลูกน้ำ ป.ที่4 ปรับปรุงสิ่งแวดล้อม ทั้งภายในบ้านและนอกบ้าน และ ป.ที่5 ปฏิบัติจนเป็นนิสัย และ 1 ข.คือการขัดล้างภาชนะก่อนเปลี่ยนน้ำใหม่ทุกสัปดาห์ เพื่อกำจัดไข่ยุงที่เกาะอยู่ภายในภาชนะ การใช้หลัก5ป1ขนั้น เพื่อจะช่วยให้ดวงจรของยุงลาย และสามารถลดจำนวนผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกได้ (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2556a; สุชาติ โสมประยูรและเอมอัชมา วัฒนบุรานนท์, 2542)

การสอนสุขศึกษาในโรงเรียน มีความมุ่งหมายที่สำคัญอยู่ 3 ประการ ได้แก่ การให้นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องสุขภาพ มีทัศนคติที่ดีเรื่องสุขภาพ และมีสุขปฏิบัติที่ถูกต้อง โดยทั่วไปการสอนสุขศึกษานั้นอาจแบ่งออกได้เป็น 2 แบบ คือ การสอนในชั่วโมงวิชาสุขศึกษา สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง และการสอนให้สัมพันธ์หรือสอดแทรกผสมผสานเข้าไปในวิชาหรือกิจกรรมอื่น ๆ ทั้งในและนอกหลักสูตร การที่ต้องสอนสุขศึกษานอกชั่วโมงวิชาสุขศึกษาด้วยนั้น ก็เพราะเรื่องสุขภาพเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันอย่างแยกไม่ออก ดังนั้นในการเรียนวิชาหรือกิจกรรมอื่น ๆ จึงควรแทรกการอบรมสั่งสอน แนะนำความรู้และการปฏิบัติในเรื่องสุขศึกษาให้กับนักเรียนบ้างตามควรแก่โอกาส สำหรับวิธีการสอนสุขศึกษานั้นมีอยู่มากมายหลายวิธีเช่นเดียวกับการสอนวิชาอื่น ๆ ทั่วไป ทั้งนี้วิธีสอนและสื่ออุปกรณ์การสอน ครูควรจัดขึ้นเพื่อสนองความสนใจและความต้องการของเด็กเสมอ โดยมุ่งเพื่อให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้เป็นสิ่งสำคัญ การที่นักเรียนมีโอกาสได้เรียนรู้วิชาสุขศึกษาตรงตามหลักการของวิชานี้จะช่วยให้นักเรียนได้มีการเปลี่ยนแปลงความรู้และทัศนคติ ในที่สุดก็จะมีสุขปฏิบัติไปในทางที่ดีอันจะเป็นแนวทางนำไปสู่สุขภาพที่ดีได้ อีกทั้งการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน จะมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดการตระหนักที่จะป้องกันโรค และดูแลสุขภาพตนเองในครอบครัว โรงเรียนกระทั่งถึงในชุมชน(จินตนา สรายุทธพิทักษ์, 2553c; สุชาติ โสมประยูร, 2525b; เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์, 2542b)

การร่วมมือของพ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชน (Family and Community Involvement) ผู้ปกครองคือครูคนแรกของนักเรียน และนักเรียนได้เรียนรู้หลายสิ่งหลายอย่างที่บ้านโดยไม่ต้องได้รับอิทธิพลหรือได้รับการสอนอย่างเป็นทางการจากสถานศึกษาแต่อย่างใด ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ พ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชน จะต้องดูแลเอาใจใส่ในตัว of นักเรียน เกี่ยวกับการป้องกันโรค ใช้เลือดออก คอยดูแลให้ความรู้ ปฏิบัติตามคำแนะนำ รวมไปถึงการปลูกฝัง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่จะตระหนักและดูแลสุขภาพตนเองได้อย่างถูกต้อง

จากปัญหาการแพร่ระบาดและสถิติการเจ็บป่วยและตายของโรคไข้เลือดออกที่มีมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปี 2556 นี้ โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีพื้นฐานจากความคิดที่ว่าโรงเรียนเป็นสถานที่รวมของนักเรียนที่อยู่ในวัยกำลังเจริญเติบโต โรงเรียนจึงต้องให้การดูแลนักเรียนให้ปลอดภัยจากการเจ็บป่วยและอุบัติเหตุ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษา

คำถามการวิจัย

โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนสามารถป้องกันการเกิดโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษาได้หรือไม่และมากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษา

2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม

3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออก หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม

สมมุติฐานการวิจัย

1. โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ส่งผลให้การปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษา เพิ่มขึ้น

2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก กับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร คือ นักเรียนระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 109,557 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.1 ตัวแปรต้น คือ โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

2.2 ตัวแปรตาม คือ การปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออก

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพและความมุ่งหมายสูงสุด เพื่อต้องการให้ทุกคนในโรงเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ทั้งด้านความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติ โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนจึงจัดว่าเป็นโปรแกรมทางการศึกษาที่มีความสำคัญมาก

โรคไข้เลือดออก หมายถึง โรคติดต่อที่เกิดจากเชื้อไวรัสเดงกี มีุงกลายเป็นพาหะนำโรค เมื่อยุงบินไปกัดผู้ป่วยไข้เลือดออก แล้วไปกัดคนอื่นต่อ ก็จะแพร่เชื้อไข้เลือดออกไปสู่คนนั้นด้วย โรคนี้มักระบาดในฤดูฝน ผู้ป่วยจะมีอาการไข้สูงเฉียบพลัน เบื่ออาหาร หน้าแดง ปวดศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน บางรายมีจุดเลือดสีแดงขึ้นตามลำตัว แขน ขา อาจมีเลือดกำเดาไหล และถ่ายอุจจาระดำเนื่องจากเลือดออก และอาจทำให้เกิดอาการช็อกได้

นักเรียนประถมศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษา ภาคปลาย

ปีการศึกษา 2556

การป้องกันโรคไข้เลือดออก หมายถึง การปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ได้แก่ 1) การจัดสิ่งแวดล้อมทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนไม่ให้เป็นที่อยู่อาศัยหรือเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของยุงลาย 2) การดูแลสุขภาพของตนเองและบุคคลในครอบครัว 3) การนำความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกไปใช้ในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของตนเองและครอบครัว 4) ความร่วมมือของโรงเรียนและครอบครัวเพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออก จะได้จากแบบวัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก วัดได้จากแบบวัด

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ได้โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก
2. นักเรียนประถมศึกษาสามารถป้องกันไม่ให้ตนเองเป็นโรคไข้เลือดออกได้
3. ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปใช้วางแผนเพื่อป้องกันการเกิดโรคไข้เลือดออกได้อย่างถูกวิธีและลดการเกิดโรคไข้เลือดออกในกลุ่มนักเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องผลของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน
  - 1.1 แนวคิดในการจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน
  - 1.2 ปรัชญาของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน
  - 1.3 ความหมายโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน
  - 1.4 ความมุ่งหมายของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน
2. องค์ประกอบของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน
  - 2.1 การจัดสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องลักษณะ
  - 2.2 การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน
  - 2.3 การสอนสุขศึกษา
  - 2.4 ความร่วมมือของครอบครัวและชุมชน
    - 2.4.1 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน
    - 2.4.2 ความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์
    - 2.4.3 สิ่งที่ต้องคำนึงในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้านและชุมชน
3. โรคไข้เลือดออก
  - 3.1 ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก
  - 3.2 การป้องกันโรคไข้เลือดออก
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน

1.1 แนวคิดในการจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน(สุชาติ โสภประยูร, 2525e)

1) แนวความคิดเกี่ยวกับการศึกษา ความมุ่งหมายเบื้องต้นของโรงเรียน คือ การให้การศึกษแก่เด็ก ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็กิจกรรมใด ๆ ก็ตาม ทั้งกิจกรรมในหลักสูตรและเสริมหลักสูตรที่ปฏิบัติอยู่ภายในโรงเรียน จะต้องมีความมุ่งหมายข้อนี้อยู่ด้วยเสมอ หรืออาจจะกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า “กิจกรรมทุก ๆ อย่างของการศึกษานั้น จะต้องมึหน้าที่ส่งเสริมประสบการณ์ทางการเรียนรู้ให้แก่เด็กเสมอ” นั่นเอง โรงเรียนจึงเป็นสถานที่ซึ่งเด็กมีโอกาสมารเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง จากแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษานี้จะช่วยให้ผู้บริหารมองเห็นได้อย่างชัดเจนว่า งานหรือกิจกรรมทุกลักษณะของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน ย่อมสามารถช่วยสอนสุขศึกษาให้แก่เด็กหรือช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพของเด็กได้เสมอ ดังนั้น การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนก็มิใช่จะจัดขึ้นเพื่อให้ถูกสุขลักษณะและเพื่อความสบาย แต่มีความมุ่งหมายให้เป็นตัวอย่างที่ดีและให้เด็กได้ปฏิบัติตามทฤษฎี ที่ได้ศึกษามาจากห้องเรียนด้วย การจัดบริการสุขภาพก็เช่นเดียวกัน มิใช่จะจัดขึ้นเพื่อรักษาและป้องกันโรคเพียงเท่านั้น แต่มีความมุ่งหมายเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ถึงกิจกรรมเกี่ยวกับบริการสุขภาพที่เด็ก ๆ ควรจะรับรู้จักและเข้าใจให้ดียิ่งขึ้นเพื่อเสริมประสบการณ์ในห้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ และแนวความคิดนี้เองที่มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนหลักการที่กล่าวว่า “การสุขศึกษามีใช้เพียงแต่การสอนในห้องเรียน” (Health education is more than health teaching.)

2) แนวความคิดเกี่ยวกับคน คนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการทำงาน การดำเนินงานขององค์การใดจะเจริญก้าวหน้าหรือไม่อย่างไรนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของบุคลากรในองค์การนั้นเป็นสำคัญ

3) แนวความคิดเกี่ยวกับเวลา งานขึ้นสำคัญ ๆ นั้นไม่สามารถจะทำให้สำเร็จได้ภายในวันเดียว สุขภาพในโรงเรียนที่ดีก็ย่อมต้องพัฒนามาจากประสบการณ์ในอดีตและความต้องการในปัจจุบัน รวมทั้งการมองเห็นการณ์ไกลในอนาคตอีกด้วย การเชื่อมโยงหรือ การหล่อหลอมระหว่างอดีตปัจจุบันและอนาคต นับว่าเป็นความจำเป็นใน การจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน

4) แนวความคิดเกี่ยวกับสุขภาพ สุขภาพเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยทั่วไป และมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุก ๆ อย่างในชีวิตของคนเราไม่ว่าทางใดทางหนึ่ง พลังแห่งความคิดที่คนเราแสดงออกในการเรียน ในการทำงานและทุก ๆ ช่วงระยะเวลาของการดำรงชีวิต ย่อมเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นถึงระดับของสุขภาพ หรือระดับแห่งความมีชีวิตชีวาของคนเราได้เสมอ นักบริหารที่มีความคิดเกี่ยวกับสุขภาพอย่างแคบ ๆ ไม่เห็นความสำคัญของสุขภาพ ซึ่งเป็นวิถีแห่งชีวิตและมีผลต่อคุณภาพของบุคคล ครอบครัวและสังคม ย่อมทำให้เขามองเห็นการณ์ไกลได้ อย่างมีข้อจำกัด อันจะเป็นผลกระทบกระเทือนต่อการบริหารงานด้วย แนวความคิดเกี่ยวกับสุขภาพที่ชัดเจนและกว้างไกลของผู้บริหาร จะเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยทำให้การจัดและดำเนินโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นและประสบความสำเร็จได้ในที่สุด

5) แนวความคิดเกี่ยวกับชุมชน โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่ได้ผลดีไม่สามารถจะแยกอยู่ได้อย่างโดดเดี่ยว โดยไม่ยอมเกี่ยวข้องกับงานของหน่วยงานหรือองค์กรใด ๆ ในการดำเนินโปรแกรมสุขภาพ ในโรงเรียนย่อมมีบุคลากรที่เตรียมหรือฝึกหัดอบรมมาทางด้านสุขภาพจำนวนมาก ที่ไม่ได้สังกัดอยู่ในวงการศึกษา เช่น แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาลและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอื่น ๆ ซึ่งต่างก็มีส่วนช่วยเหลือเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพของเด็กด้วยเสมอ ไม่โดยทางตรงก็ทางอ้อม นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานและองค์กรอาสาสมัครต่าง ๆ ได้ร่วมมือกันทั้งทางด้านการเงิน วัสดุ สิ่งของ และบริการสุขภาพเพื่อช่วยลดปัญหาสุขภาพของเด็ก ตลอดจนสมาคมผู้ปกครองและครูก็มีบทบาทสำคัญอยู่มากเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพของเด็ก แนวความคิดเกี่ยวกับชุมชนจึงเป็นรากฐาน อันสำคัญในการระดมรักษาและส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน

6) แนวความคิดเกี่ยวกับคุณภาพ ผู้บริหารที่มีฝีมือหรือมีสมรรถภาพเป็นเลิศย่อมไม่พอใจอยู่กับผลิตผลที่มีคุณภาพต่ำ กิจกรรมทุกอย่างในการปฏิบัติงานทางด้านสุขภาพ ของนักเรียน มักจะได้รับผลกระทบกระเทือนหรือเกิดความเสียหายได้ง่าย ถ้ากระทำด้วยความสามารถที่ต่ำหรือไม่ตั้งใจ เช่น การให้การปฐมพยาบาลที่ผิดพลาดแก่เด็กที่ได้รับอุบัติเหตุ เป็นต้น แม้แต่การสอนสุขศึกษาที่ไม่ดีก็อาจทำให้เกิดความเสียหายขึ้นได้อย่างมากมายเช่นเดียวกัน เพราะเรื่องสุขภาพเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์และสุขภาพก็เป็นคุณภาพที่สำคัญของชีวิต การประกอบกิจการใดก็ตาม มิใช่จะกระทำเพียงแค่นี้ให้เสร็จสิ้นไป แต่ควรพึงกระทำให้ดีที่สุดด้วย ถ้าหากผู้บริหารมีแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องคุณภาพนี้อย่างถูกต้องและเหมาะสมแล้ว ก็จะช่วยให้การพัฒนาโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและราบรื่น

7) แนวความคิดเกี่ยวกับการป้องกัน งานทางการศึกษานั้นเราถืออุดมคติ “กันไว้ดีกว่าแก้” เช่นเดียวกับงานทางด้านสาธารณสุขเหมือนกัน เพราะการให้การศึกษาแก่เด็กก็เพื่อต้องการให้เด็กเป็นคนดีหรือเป็นพลเมืองดี ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ครูสอนไปนั้นควรจะเน้นหนักไปในเรื่องการป้องกันไม่ให้เด็กเป็นคนเลวหรือเป็นพลเมืองที่ขาดคุณภาพ สำหรับการแก้ไขก็จำเป็นต้องมีอยู่ควบคู่กันไปกับการป้องกัน แต่ควรเน้นให้น้อยกว่าการป้องกัน ดังนั้น แนวความคิดและกิจกรรมต่าง ๆ ในโปรแกรมสุขภาพของโรงเรียนจึงควรเป็นไปในด้านการป้องกันมากกว่าการรักษาพยาบาล เพราะการรักษาเป็นหน้าที่ของแพทย์ พยาบาลหรือเจ้าหน้าที่แพทย์ต่าง ๆ มากกว่า แม้แต่การให้การปฐมพยาบาลในโรงเรียนก็เป็นเพียงการช่วยเหลือเบื้องต้นแก่นักเรียนที่ได้รับอุบัติเหตุ หรือความเจ็บไข้ได้ป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น ผู้บริหารก็สามารถจัดและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนให้สอดคล้อง กับอุดมคติทางการศึกษา และสามารถประสบกับความสำเร็จได้ง่ายขึ้น

กล่าวโดยสรุปแนวคิดการจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนเป็นการจัดการช่วยสอนสุขศึกษาให้แก่เด็กหรือช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพของเด็กได้เสมอ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีความมุ่งหมายให้เป็นตัวอย่างที่ดีและให้เด็กได้ปฏิบัติตามทฤษฎี ที่ได้ศึกษามาจากห้องเรียนด้วย การจัดบริการสุขภาพก็เช่นเดียวกัน มิใช่จะจัดขึ้นเพื่อรักษาและป้องกันโรคเพียงเท่านั้น แต่มีความมุ่งหมายเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ถึงกิจกรรมเกี่ยวกับบริการสุขภาพที่เด็ก ๆ ควรจะได้รู้จักและเข้าใจให้ดียิ่งขึ้น

1.2 ปรัชญาของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน (สุชาติ โสมประยูร, 2525d; เอ็มอัชมา วัฒนบุรานนท์, 2542c)

1) ตามหลักสิทธิมนุษยชน เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะมีสุขภาพดีทั้งทางร่างกายและจิตใจในระดับที่เหมาะสมกับอัตภาพและสังคมของตน โรงเรียนจึงจำเป็นต้องจัดและดำเนินการศึกษาโดยเน้นเรื่องสุขภาพเป็นความมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดข้อหนึ่งในหลักสูตรและการเรียนการสอนของโรงเรียน

2) การดูแลสุขภาพเด็กถือเป็นหน้าที่พื้นฐานเบื้องต้นของพ่อแม่แต่โรงเรียนก็มีหน้าที่อันสำคัญในการช่วยเหลือพ่อแม่สร้างเสริมและดำรงไว้ซึ่งสุขภาพในระดับสูงสุด เท่าที่จะเป็นไปได้ของเด็กแต่ละคน บทบาทของโรงเรียนก็ได้แก่การช่วยเหลือต่อเติมเสริมแต่งความพยายามของพ่อแม่ในพัฒนาศักยภาพของเด็ก โดยให้เด็กแต่ละคนสามารถปรับเปลี่ยนและแก้ไขปัญหาสุขภาพได้

3) งานสุขภาพในโรงเรียน (School Health Program) หมายถึง การจัดและดำเนินงานทางการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพ บริการสุขภาพ และการสอนสุขศึกษา เพื่อมุ่งปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ความรู้ เจตคติ การปฏิบัติของนักเรียนและทุกคนในโรงเรียนให้มีสุขภาพสมบูรณ์

4) ตามทฤษฎีของการบริหารการศึกษา หากสามารถจัดให้งานสุขภาพในโรงเรียนทั้ง 3 องค์ประกอบ ผสมผสานหรือบูรณาการกันเข้าเป็นงาน โดยมีคณะกรรมการสุขภาพเป็นผู้ดูแล และดำเนินการได้ นับว่างานสุขภาพในโรงเรียนนั้นสามารถบริหารจัดการได้อย่างถูกต้อง และสมบูรณ์แบบมากที่สุด(Unified and Comprehensive School Health Program)

5) โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่ดีมีได้มุ่งหมายจัดขึ้นเพียงเพื่อดูแลและพัฒนาสุขภาพของเด็กและทุกคนในโรงเรียนเท่านั้นแต่ควรจะมีมุ่งเพื่อปรับปรุงส่งเสริม และสนับสนุนโปรแกรมทางการศึกษาทั้งหลายที่มีอยู่ในโรงเรียนให้สามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่น มั่นคงและมีประสิทธิภาพเป็นอย่างดีอีกด้วย

1.3 ความหมายโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน (จินตนา สรายุทธพิทักษ์, 2533c; สุชาติ โสมประยูร, 2525e)

โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านสุขภาพ ทั้งทางความรู้ ทักษะและการปฏิบัติ เพื่อการดำรงรักษาไว้และการปรับปรุงส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน ความมุ่งหมายเบื้องต้นของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน เพื่อต้องการให้ทุก ๆ คนในโรงเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติ และความมุ่งหมายสูงสุดก็คือ ต้องการให้ทุก ๆ คนในโรงเรียนมีสุขภาพดี ทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยทั่วไปการปรับปรุงส่งเสริมสุขภาพนี้ย่อมจัดเป็นความมุ่งหมายพื้นฐานที่สำคัญมากของการศึกษาแผนใหม่ จึงอาจกล่าวได้ว่าโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนเป็นโปรแกรมทางการศึกษาที่สำคัญยิ่งโปรแกรมหนึ่งในบรรดาโปรแกรมทั้งหมดของโรงเรียน และตลอดชีวิตการเรียนของนักเรียน เรื่องการปรับปรุงส่งเสริมสุขภาพควรถือเป็นเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่จำเป็นยิ่งอย่างหนึ่งของโปรแกรมการเรียน กิจกรรมที่ใช้ในการดำเนินงานของโปรแกรมสุขภาพใน

โรงเรียนแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนและการสอนสุขศึกษา ในการแบ่งลักษณะกิจกรรมออกเป็น 3 ประเภท เช่นนี้ก็เพื่อประโยชน์ของการบริหารงานของโรงเรียนเป็นหลัก ความจริงแล้วกิจกรรมทั้ง 3 ประเภท เหล่านี้มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันมาก อีกทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละประเภทยังได้แทรกเข้าไปในเรื่องของการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด

กล่าวโดยสรุปความหมายของการจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนคือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพและความมุ่งหมายสูงสุด เพื่อต้องการให้ทุกคนในโรงเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ทั้งด้านความรู้ ทักษะและการปฏิบัติ โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนจึงจัดว่าเป็นโปรแกรมทางการศึกษาที่มีความสำคัญมาก

1.4 ความมุ่งหมายของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน (สุชาติ โสสมประยูร, 2525c)

ความมุ่งหมายเบื้องต้นของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน เพื่อต้องการให้ทุก ๆ คนในโรงเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติ และความมุ่งหมายสูงสุดก็คือ ต้องการให้ทุก ๆ คนในโรงเรียนมีสุขภาพดี ทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยทั่วไปการปรับปรุงส่งเสริมสุขภาพนี้ย่อมจัดเป็นความมุ่งหมายพื้นฐานที่สำคัญมากของการศึกษาแผนใหม่ จึงอาจกล่าวได้ว่าโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนเป็นโปรแกรมทางการศึกษาที่สำคัญยิ่งโปรแกรมหนึ่งในบรรดาโปรแกรมทั้งหมดของโรงเรียน และตลอดชีวิตการเรียนของนักเรียน เรื่องการปรับปรุงส่งเสริมสุขภาพควรถือเป็นเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่จำเป็นยิ่งอย่างหนึ่งของโปรแกรมการเรียน กิจกรรมที่ใช้ในการดำเนินงานของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนและการสอนสุขศึกษา ในการแบ่งลักษณะกิจกรรมออกเป็น 3 ประเภทเช่นนี้ก็เพื่อประโยชน์ของการบริหารงานของโรงเรียนเป็นหลัก ความจริงแล้วกิจกรรมทั้ง 3 ประเภทเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันมาก อีกทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละประเภทยังได้แทรกเข้าไปในเรื่องของการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด

2. องค์ประกอบของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน

จากประวัติความเป็นมาทางด้านสุขศึกษาในโรงเรียนของประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น ระยะเวลาแรกที่เริ่มงานสุขศึกษาในโรงเรียนแม้จะเริ่มด้วยการสุขภาพสิ่งแวดล้อม บริการสุขภาพและการสอนสุขศึกษาก็ตาม แต่ก็ยังไม่ได้แบ่งองค์ประกอบอย่างชัดเจน เมื่อค.ศ. 1935 จึงเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในวงการศึกษาว่า โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน ควรจะมีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ คือ สิ่งแวดล้อม บริการสุขภาพ และการสอนสุขศึกษา ต่อมา ค.ศ. 1966 Prof. Dr. C. E. Turner (ผู้ซึ่งภายหลังได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งวิชาสุขศึกษา) ได้พยายามเสนอความคิดให้เพิ่มเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน” เข้าไปอีกหนึ่งเพราะจากประสบการณ์ที่ผ่านมาเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของงานสุขศึกษาในโรงเรียนคือ การขาดความร่วมมือร่วมใจอย่างแท้จริงจากทางบ้านและชุมชนนั่นเอง อันที่จริงความร่วมมือดังกล่าวนี้เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นมากทางด้าน

บริหารจัดการในทุกๆวิชาหลักสูตรการศึกษาโดยรวมจึงจะประสบความสำเร็จ แต่นักวิชาการและผู้เขียนตำราสุขศึกษาส่วนใหญ่ในสหรัฐอเมริกายังคงเน้น3องค์ประกอบอยู่อย่างเดิม เพราะถือว่าความร่วมมือเป็นเรื่องของการบริหารซึ่งไม่น่าจะจัดเป็นองค์ประกอบของโปรแกรม (Kilander, 1970; จินตนา สรายุทธพิทักษ์, 2553d; โสมประยูร, 2525; เอ็มอัชมา วัฒนบุรานนท์, 2542d)

หลังจากนั้นโปรแกรมสุขศึกษาในโรงเรียนก็เริ่มเปลี่ยนเป็นโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน โดยเฉพาะในปี ค.ศ.1973 Edward B. Johns นักสุขศึกษาในโรงเรียนคนสำคัญของประเทศสหรัฐฯ เริ่มเรียกโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนว่า “โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนแบบผสม” (Comprehensive School Health Program) ต่อมาแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบก็มีความหลากหลายและขยายขอบเขตให้กว้างขวางขึ้นอีกมาก จนกระทั่งในปี ค.ศ.1991 องค์การอนามัยโลก หรือ WHO ร่วมด้วยองค์การ UNESCO และ UNICEF ได้เสนอรูปแบบโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนเพื่อเผยแพร่แก่นานาชาติ (School Health Program Model for International Dissemination) ซึ่งมีองค์ประกอบถึง 8 องค์ประกอบ ดังนี้ 1)โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน 2)การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ 3)การบริการอนามัยโรงเรียน 4)สุขศึกษาในโรงเรียน 5)โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย 6)การออกกำลังกาย กีฬาและสันทนาการ 7)การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม8)การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน

2.1 การจัดสิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะ

การจัดสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพในโรงเรียน (School Health Environment)การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกลักษณะ มีความมุ่งหมายเพื่อจะสร้างเสริมสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศทั่ว ๆ ไปในโรงเรียนให้ถูกลักษณะ คำว่าสิ่งแวดล้อมหรือบรรยากาศในโรงเรียนนั้นมีความหมายกว้างมาก มีทั้งสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับสภาพทางกายภาพและจิตภาพ ซึ่งอยู่ภายในรั้วโรงเรียนและบริเวณใกล้เคียง ตัวอย่างในการจัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกลักษณะนั้น ได้แก่ การจัดอาคารสถานที่ ทั้งอาคารเรียนและอาคารประกอบให้ถูกหลักสุขาภิบาล การขจัดเหตุรำคาญและสิ่งรบกวนต่าง ๆ การจัดน้ำดื่มน้ำใช้ การรักษาความสะอาดทั่วไป การซ่อมแซมสิ่งที่ชำรุดทรุดโทรม การจัดตกแต่งห้องเรียน การจัดโปรแกรมการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน การจัดโปรแกรมการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนให้เหมาะสมกับสุขภาพ การป้องกันอุบัติเหตุหรืออันตรายต่าง ๆ และการจัดให้มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างทุก ๆ คนในโรงเรียน

การที่เด็กมีโอกาสได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ดีเหล่านี้ ย่อมจะช่วยให้เด็กมีความเจริญงอกงามทั้งด้านร่างกาย สมอง อารมณ์และสังคม อันเป็นผลรวมช่วยให้เด็กมีสุขภาพดีและเป็นคนดี นอกจากนี้ โรงเรียนยังเป็นตัวอย่างของสุขศึกษาที่ดีต่าง ๆ ให้แก่ทางบ้านหรือชุมชนอีกด้วย ในเรื่องการจัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกลักษณะนี้ ถ้าจะพิจารณากันให้รอบคอบตามลักษณะที่เป็นจริงแล้ว จะเห็นได้ว่าการที่ไม่สามารถจัดสิ่งแวดล้อมให้มีสุขภาพที่ดีได้ดังที่ควรจะเป็นนั้นอุปสรรคสำคัญไม่ได้ขึ้นอยู่กับอาคารขาดแคลนทุนทรัพย์หรือขาดงบประมาณในการก่อสร้างอาคารสถานที่หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ตามที่มักถืออ้างเป็นข้อแก้ตัวต่าง ๆ นานาเพียงอย่างเดียว เรื่องสำคัญนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความรู้จักใช้ความคิดริเริ่มพัฒนา ปรับปรุง ซ่อมแซมและระวังรักษาสิ่งที่มีอยู่นั้นให้คง

สภาพดีมีสุขลักษณะอีกด้วย (จินตนา สรายุทธพิทักษ์, 2553a; สุชาติ โสมประยูร, 2525a; เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์, 2542a)

2.2 การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน

การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน (School Health Service) การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน มีความมุ่งหมายเพื่อที่จะช่วยปรับปรุงและส่งเสริมสุขภาพ ทั้งทาง ด้านร่างกายและจิตใจ ของนักเรียนทุก ๆ คนในโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งรักษาระดับสุขภาพที่ดีอยู่แล้วให้คงที่อยู่ตลอดไป โดยการจัดแบ่งแยกกิจกรรมออกไปได้หลายอย่างด้วยกัน เช่น การชั่งน้ำหนัก และวัดส่วนสูง การตรวจสุขภาพและการตรวจโรคต่าง ๆ การปฐมพยาบาล การช่วยแก้ไขข้อบกพร่องหรือความพิการทางด้านสุขภาพ การจัดบริการอาหารกลางวัน การควบคุมและป้องกันโรคติดต่อ การติดตามผล เหล่านี้เป็นต้น การที่นักเรียนทุก ๆ คนในโรงเรียนมีโอกาสได้รับบริการสุขภาพอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน จะช่วยทำให้ทุกคนมีสุขภาพดี หากมีโรคภัยไข้เจ็บหรือความพิการบกพร่องต่าง ๆ เกิดขึ้นก็ยังมีโอกาสได้รับการตรวจรักษาและแก้ไขได้อย่างถูกต้องและทันท่วงที นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยสร้างสุขนิสัยที่ดีในการสำรวจตรวจสอบร่างกายตนเองเพื่อให้พ้นจากโรคภัยไข้เจ็บอยู่อย่างสม่ำเสมออีกด้วย

การจัดบริการสุขภาพโรงเรียนนี้ ปัญหาสำคัญอยู่ที่การเอาใจใส่และการเห็นคุณค่าในการจัดบริการสุขภาพของโรงเรียนหรือคณะครูในโรงเรียน โดยเฉพาะผู้มีหน้าที่รับผิดชอบต่อการจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนโดยตรง ซึ่งได้แก่ ครูอนามัย ครูสุขศึกษา ครูพลศึกษาหรือครูคนอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย บริการสุขภาพที่จัดขึ้นนี้โรงเรียนอาจมีโอกาสได้รับความช่วยเหลือและความร่วมมือจากทั้งหน่วยงานราชการ องค์กร สมาคม มูลนิธิเอกชนต่างๆ ฯลฯ ขอเพียงแต่ให้โรงเรียน กระตือรือร้นเอาใจใส่และเห็นคุณค่าเท่านั้น ก็จะทำให้การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนดีขึ้นหรือสมบูรณ์ขึ้นกว่าที่เป็นอยู่อย่างแน่นอน ไม่ว่าโรงเรียนนั้นจะตั้งอยู่ในเมืองหรือชนบทที่ทุรกันดารก็ตาม (จินตนา สรายุทธพิทักษ์, 2553a; สุชาติ โสมประยูรและเอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์, 2542)

2.3 การสอนสุขศึกษา

การสอนสุขศึกษาในโรงเรียน มีความมุ่งหมายที่สำคัญอยู่ 3 ประการ ได้แก่ การให้นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องสุขภาพมีทัศนคติที่ดีเรื่องสุขภาพ และมีสุขปฏิบัติที่ดี ปกติ การสอนสุขศึกษานั้นอาจออกแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ การสอนในชั่วโมงวิชาสุขศึกษา ซึ่งมีอยู่ประมาณสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมงและอีกแบบหนึ่งคือ การสอนให้สัมพันธ์หรือสอดแทรกผสมผสานเข้าไปในวิชาหรือกิจกรรมอื่น ๆ ทั้งในและนอกหลักสูตร การที่ต้องสอนสุขศึกษานอกชั่วโมงวิชาสุขศึกษาด้วยนั้น ก็เพราะเรื่องสุขภาพเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันอย่างแยกไม่ออก ดังนั้นในการเรียนวิชาหรือกิจกรรมอื่น ๆ จึงควรแทรกการอบรมสั่งสอน แนะนำความรู้และการปฏิบัติในเรื่องสุขศึกษาให้กับนักเรียนบ้างตามควรแก่โอกาสสำหรับวิธีการสอนสุขศึกษานั้นมีอยู่มากมายหลายวิธี เช่นเดียวกับการสอนวิชาอื่น ๆ ทั่วไป ทั้งนี้วิธีสอนและอุปกรณ์ของวิชาอื่น ๆ ก็ตาม ครูควรจัดขึ้นเพื่อสนองความสนใจและความต้องการของเด็กเสมอ โดยมุ่งเพื่อให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้เป็นสิ่งสำคัญ การที่นักเรียนมีโอกาสได้เรียนรู้วิชาสุขศึกษาตรงตามหลักการของวิชานี้จะช่วยให้เด็กนักเรียนได้มี

การเปลี่ยนแปลงความรู้และทัศนคติ ในที่สุดก็จะมีสุขปฏิบัติไปในทางที่ดีอันจะเป็นแนวทางนำไปสู่สุขภาพที่ดีได้ (จินตนา สรายุทธพิทักษ์, 2553c; สุชาติ โสมประยูร, 2525b; เอ็มอัชมา วัฒนบุรานนท์, 2542b)

2.4. ความร่วมมือของครอบครัวและชุมชน

2.4.1 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน

โรงเรียนเป็นสถานที่ตั้งขึ้นเพื่อรับใช้ชุมชน และเป็นหน่วยงานหนึ่งของชุมชน จึงมีผู้กล่าวว่า “โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชน” เมื่อเป็นเช่นนี้ โรงเรียนกับชุมชนจึงต้องมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ต้องให้ความร่วมมือกันอย่างดีในทุกๆ ด้านในการแก้ปัญหาสุขภาพ ไม่ว่าจะเรื่องใดก็ตามสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ก็คือ ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน งานโครงการสุขภาพในโรงเรียนจะได้ผลดีนั้น ทางโรงเรียนจะต้องได้รับความร่วมมือจากทางบ้านและชุมชนเป็นอย่างดี บิดามารดาผู้ปกครองจะต้องมาติดต่อกับทางโรงเรียนเสมอ โครงการด้านสุขภาพของโรงเรียนจะต้องสัมพันธ์กับโครงการสุขภาพของชุมชน นักเรียนควรจะได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางกีฬา และชุมชนทางสุขภาพหรือกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยซึ่งจัดขึ้นในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการสุขภาพของโรงเรียน ส่วนหนึ่งนั้นควรประกอบไปด้วย บิดามารดา ผู้ปกครอง ในชุมชนนั้นๆ ด้วย

การแก้ปัญหาสุขภาพนั้นจะหวังแต่โรงเรียน ครู เป็นฝ่ายแก้ไขฝ่ายเดียวนั้นย่อมเป็นไปได้ ครู หรือทางโรงเรียนเป็นเพียงศูนย์กลางที่จะเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับชุมชน เมื่อทางโรงเรียนจัดกิจกรรมใดขึ้นควรจะได้เชิญผู้ปกครองนักเรียนรวมทั้งบุคคลต่างๆ ในชุมชนใกล้โรงเรียนมามีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นมีความรู้สึกว่าเขาได้มีส่วนร่วมหรือเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมนั้นด้วย จะช่วยทำให้บุคคลเหล่านั้นเห็นความสำคัญของกิจกรรมนั้น พร้อมทั้งให้ความร่วมมือ คือ ช่วยเหลือทั้งกำลังกาย และกำลังทรัพย์ กิจกรรมบางอย่างอาจจะต้องใช้งบประมาณหรือความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ บางครั้งต้องพึ่งพาเจ้าหน้าที่อนามัยหรือพยาบาล หรือหากผู้ปกครองของนักเรียนบางคนเป็นแพทย์หรือพยาบาลก็จะมีส่วนช่วยเหลือกิจกรรมบางอย่างที่ต้องการผู้มีความรู้ทางด้านนี้โดยเฉพาะ ถ้าทำได้อย่างนี้นับว่าเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ที่ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

การดูแลสุขภาพของเด็กนั้น โรงเรียนน่าจะร่วมมือกับชุมชน ในการให้นักเรียนทำงานเป็นอาสาสมัครในโรงพยาบาล หรือองค์การด้านสาธารณสุข เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้การดูแลสุขภาพด้วยตนเอง

ปัจจุบันจุดมุ่งหมายของการศึกษาต้องการให้เด็กได้รู้จักตนเอง ดูแลตนเองรับผิดชอบตนเอง และสามารถนำความรู้เหล่านั้นไปสู่บ้าน และชุมชนได้ด้วย ดังนั้นนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนจะเป็นสื่อกลางที่สำคัญยิ่งที่จะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ในการให้ความรู้ในด้านสุขภาพแก่บ้านและชุมชน การให้ความรู้แก่เด็ก การให้เด็กได้ฝึกสังเกตตนเอง ดูแลตนเองรับผิดชอบตนเองในด้านความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ และการที่เด็กได้เห็นตัวแบบที่ดีจากโรงเรียน จะทำให้สามารถไปถ่ายทอดสิ่งต่างๆ เหล่านี้แก่บ้านและชุมชนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่โรงเรียนจะต้องให้ความรู้ความเข้าใจแก่เด็กและจะต้องสร้างความสัมพันธ์เหล่านี้ให้เกิดขึ้นให้ได้ เมื่อโรงเรียน บ้าน และชุมชน ให้

ความร่วมมืออันดีระหว่างกันแล้ว การแก้ปัญหาสุขภาพก็จะประสบความสำเร็จ (จินตนา สรายุทธพิทักษ์, 2553b; สุชาติ โสมประยูร และ เอ็มอัชมา วัฒนบุรานนท์, 2542)

2.4.2 ความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ (จินตนา สรายุทธพิทักษ์, 2553b)

- 1) เพื่อรู้จักเด็กและเรียนรู้ปัญหาสุขภาพของเด็กได้ดียิ่งขึ้น
- 2) เพื่อร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติทางด้านสุขภาพของเด็ก
- 3) เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีแก่บิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับชุมชน เกิดศรัทธาหรือเกิดความนิยม ชมชอบต่อโครงการสุขภาพในโรงเรียน
- 4) เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจถึงปัญหาสุขภาพของตนเองและชุมชน มีโอกาสเข้าร่วมงานโครงการสุขภาพของชุมชน เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์เรื่องสุขภาพ จะช่วยให้เด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้
- 5) เพื่อช่วยให้การสุศึกษาหรือความรู้ทางสุขภาพให้แก่ผู้ใหญ่ บิดามารดา หรือผู้ปกครองไปด้วยในตัว
- 6) เพื่อให้การจัดและดำเนินโครงการสุขภาพในโรงเรียนมีปัญหา หรือข้อขัดแย้งหรืออุปสรรคน้อยที่สุด

2.4.3 สิ่งที่ต้องคำนึงในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน (จินตนา สรายุทธพิทักษ์, 2553b)

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ชุมชนแต่ละชุมชนประกอบด้วยบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาและบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนไม่เหมือนกัน
- 2) ชุมชนแต่ละชุมชนมีความคิดความเชื่อ การแสดงออกในการอนุรักษ์และการเปลี่ยนแปลงต่างๆในลักษณะที่แตกต่างกัน สาเหตุบางอย่างอาจมีผลมาจากสภาพแวดล้อมต่างๆ ของชุมชนเอง
- 3) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนแต่ละชุมชน หรือแม้แต่ในชุมชนเดียวกัน แต่บุคคลต่างกลุ่มกัน โรงเรียนอาจใช้วิธีการ เครื่องมือและกระบวนการที่แตกต่างกันให้เหมาะสม
- 4) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้านและชุมชน ในอดีต ในปัจจุบัน ย่อมมีความสำคัญต่อการสร้างความสัมพันธ์ในอนาคต
- 5) ความร่วมมือร่วมใจ ความสามัคคีและความเข้าใจเป้าหมายแผนปฏิบัติงานต่างๆของโรงเรียน ตลอดจนบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนต่อชุมชน เป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- 6) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นเรื่องของการให้ความรู้ความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงความคิดและทัศนคติ จึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยเวลาศึกษา สังเกต และติดตามผล

7) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นกระบวนการต่อเนื่องกัน โรงเรียนควรกำหนดเป้าหมายวางแผนงานและปฏิบัติงานต่อเนื่องกันไป

8) การใช้ทรัพยากรของชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และการใช้ชุมชนเป็นห้องเรียนหรือห้องปฏิบัติการ เป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้เจริญงอกงามทุกๆด้าน

กล่าวโดยสรุปผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคไข้เลือดออกมาจัดกิจกรรมโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน รวม 4 องค์ประกอบ คือ 1.การสอนสุขศึกษา 2. การจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้าน/ในโรงเรียน 3.การบริการสุขภาพ 4.ความร่วมมือของโรงเรียนและครอบครัว เนื่องจาก องค์ประกอบทั้ง 4 ข้อนี้ นักเรียนสามารถที่จะปฏิบัติได้จริง ทำให้นักเรียนเกิดความคิด ทักษะที่ดี รวมไปถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันโรคไข้เลือดออกได้อย่างถูกต้อง

3. โรคไข้เลือดออก

3.1 ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก

โรคไข้เลือดออก (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2556c)โรคไข้เลือดออกเด็งกี มีรายงานการระบาดครั้งแรกทางตอนใต้ของประเทศแทนซาเนียในทวีปแอฟริกา ในปี พ.ศ.2495 เกิดจากเชื้อไวรัส alphavirus ในสกุล Togaviridae ชื่อ chikungunya มาจากภาษาท้องถิ่นของแอฟริกา (ภาษา Kimakonde) ซึ่งอธิบายถึงลักษณะบิดเบี้ยวหรือบิดงอตัว (contorted) จากอาการปวดข้ออย่างรุนแรง ในประเทศไทยพบการระบาดครั้งแรกในปี พ.ศ.2501 ที่กรุงเทพมหานคร แยกเชื้อไวรัสชิคุนกุนยาได้จากผู้ป่วยที่โรงพยาบาลเด็ก ต่อมายังพบผู้ป่วยเด็กบ้างบางราย และไม่พบอีกเลยตั้งแต่ปี 2513 เป็นต้นมา หลังจากนั้นมียางานผู้ป่วยในบางปี คือ ที่จังหวัดปราจีนบุรี (พ.ศ.2519) สุรินทร์ (พ.ศ.2531) ขอนแก่น (พ.ศ.2534) เลยและพะเยา (พ.ศ.2536) นครศรีธรรมราชและหนองคาย (พ.ศ. 2538) ซึ่งพบผู้ป่วย 576 ราย และ 94 ราย ตามลำดับ จนถึงการระบาดที่พบครั้งล่าสุด ในเดือนกันยายน พ.ศ.2551 ที่ จ.นราธิวาสและปัตตานี (ณ ปัจจุบัน 15 ต.ค.51 การระบาดลดลง แต่ยังไม่สิ้นสุด) ซึ่งทิ้งช่วงห่าง 13 ปี จากการระบาดครั้งก่อน

โรคไข้เลือดออกเป็นโรคที่เกิดจากยุงเป็นพาหะของโรค นอกจากเป็นปัญหาสาธารณสุขของประเทศไทย ยังเป็นปัญหาสาธารณสุขทั่วโลก "ไข้เลือดออก" โรคนี้เกิดจากเชื้อไวรัส ที่ชื่อ "ไวรัสเดงกี (Dengue Virus) เกิดจากถูก ยุงลายที่มีเชื้อนี้กัด โรคไข้เลือดออก เป็นโรคที่พบได้ ชุกชุมในประเทศไทย มักมีการระบาดใหญ่ทุก 2-3 ปีเด็กเป็นไข้เลือดออกแล้วเสียชีวิต บางครั้งถึงไม่ เสียชีวิตแต่ก็อาการหนักต้องนอนโรงพยาบาล

ลักษณะโรค

โรคไข้เลือดออกเด็งกี เป็นโรคติดเชื้อไวรัสเดงกีที่มียุงลายเป็นแมลงนำโรค โรคนี้ได้กลายเป็นปัญหาสาธารณสุขในหลายประเทศทั่วโลก เนื่องจากโรคได้แพร่กระจายอย่างกว้างขวางและจำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้นอย่างมากใน 30 ปีที่ผ่านมา มากกว่า 100 ประเทศที่โรคนี้กลายเป็นโรคประจำถิ่น และ

โรคนี้อยู่คู่ความต่อสุขภาพของประชากรโลกมากกว่าร้อยละ 40 (2,500 ล้านคน) โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะพบมากในประเทศเขตร้อนและเขตอบอุ่น

สาเหตุ

เกิดจากเชื้อไวรัสเดงกี (Dengue Virus) ซึ่งเป็น Single- Strand RNA จัดอยู่ใน Genus Flavivirus และ Family Flaviviridae มี 4 serotypes คือ DEN-1, DEN-2, DEN-3 และ DEN-4 ทั้ง 4 serotypes มี antigen ร่วมบางชนิด จึงทำให้มี Cross Reaction และ Cross Protection ได้ในระยะเวลาสั้นๆ เมื่อมีการติดเชื้อไวรัสเดงกีชนิดหนึ่งจะมีภูมิคุ้มกันต่อไวรัสเดงกีชนิดนั้นตลอดไป (Long Lasting Homotypic immunity) และจะมีภูมิคุ้มกัน Cross Protection ต่อชนิดอื่น (Heterotypic Immunity) ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ ประมาณ 6-12 เดือน ดังนั้น ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่มีไวรัสเดงกีชุกชุมอาจมีการติดเชื้อ 3 หรือ 4 ครั้งได้

วิธีการติดต่อ

โรคไข้เลือดออกเดงกีติดต่อกันได้โดยมียุงลายบ้าน (Aedes Aegypti) เป็นแมลงนำโรคที่สำคัญ และในชนบทบางพื้นที่ จะมียุงลายสวน (Aedes Albopictus) เป็นแมลงนำโรคร่วมกับยุงลายบ้าน เมื่อยุงลายตัวเมียกัดและดูดเลือดผู้ป่วยที่อยู่ในระยะไข้ ซึ่งเป็นระยะที่มีไวรัสอยู่ในกระแสเลือดมาก เชื้อไวรัสจะเข้าสู่กระเพาะยุง และเพิ่มจำนวนมากขึ้น แล้วเดินทางเข้าสู่ต่อมน้ำลาย พร้อมทั้งจะเข้าสู่คนที่ถูกกัดต่อไป เมื่อยุงที่มีเชื้อไวรัสเดงกีไปกัดคนอื่นก็จะปล่อยเชื้อไปยังคนที่ถูกกัด ทำให้คนนั้นป่วยได้

ระยะฟักตัว

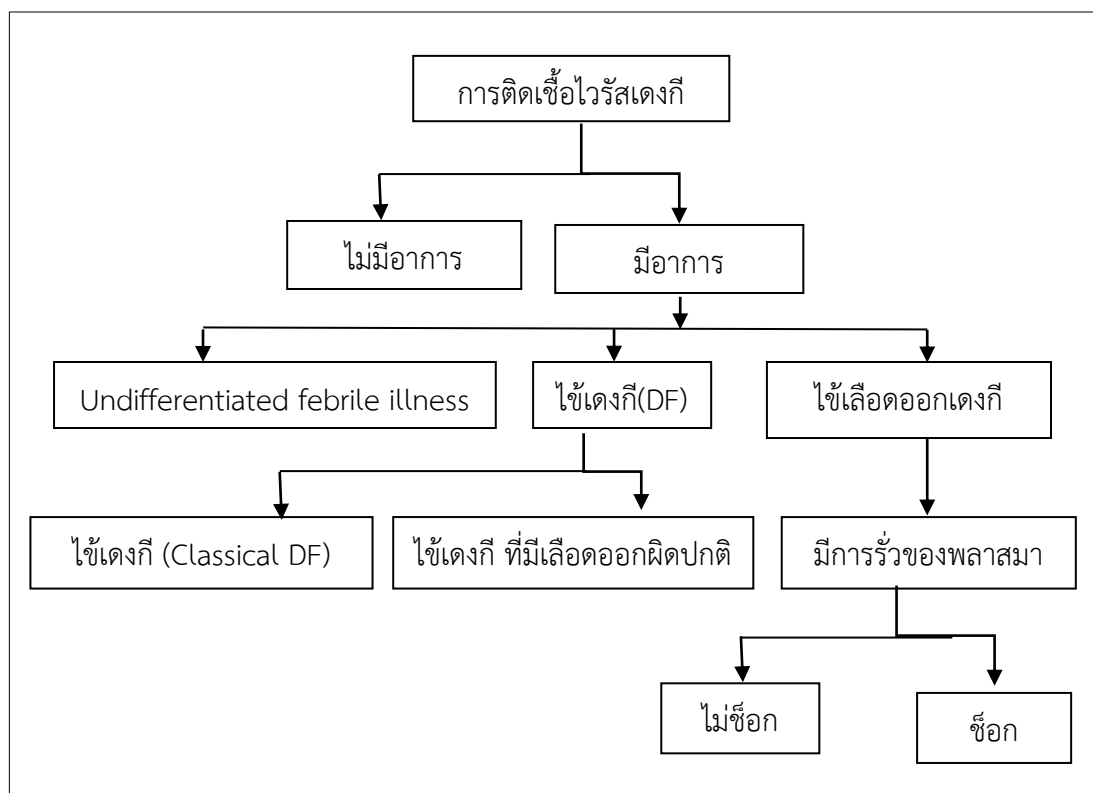
ระยะเพิ่มจำนวนของไวรัสเดงกี ในยุง ประมาณ 8-10 วัน

ระยะฟักตัวของเชื้อไวรัสเดงกี ในคน ประมาณ 3-14 วัน โดยทั่วไปประมาณ 5-8 วัน

ระยะติดต่อ

โรคไข้เลือดออกเดงกีไม่ติดต่อจากคนสู่คน ติดต่อกันได้โดยมียุงลายเป็นแมลงนำโรค การติดต่อจึงต้องใช้เวลาในผู้ป่วยและในยุง ระยะที่ผู้ป่วยมีไข้สูงประมาณวันที่ 2-4 จะมีไวรัสอยู่ในกระแสเลือดมาก ระยะนี้จะเป็นระยะติดต่อจากคนสู่ยุง และระยะเพิ่มจำนวนของเชื้อไวรัสในยุงจนมากพออีกประมาณ 8-10 วัน จึงจะเป็นระยะติดต่อจากยุงสู่คน

แผนภาพที่ 2.1 การติดเชื้อไวรัสเดงกี

อาการและอาการแสดง

หลังจากได้รับเชื้อจากยุงประมาณ 5-8 วัน (ระยะฟักตัว) ผู้ป่วยจะเริ่มมีอาการของโรค ซึ่งมีความรุนแรงแตกต่างกันได้ ตั้งแต่มีอาการคล้ายไข้เดงกี (Dengue Fever: DF) ไปจนถึงมีอาการรุนแรง (Dengue Hemorrhagic fever: DHF) และรุนแรงมาก จนถึงช็อกและเสียชีวิต (dengue shock syndrome: DSS)

ผู้ป่วยมีอาการได้ 3 แบบ คือ

1. Undifferentiated Fever (UF) หรือกลุ่มอาการไวรัส
2. ไข้เดงกี (Dengue Fever - DF)
3. ไข้เลือดออกเดงกี (Dengue Hemorrhagic Fever - DHF)

โรคไข้เลือดออกเดงกี มีอาการสำคัญที่เป็นรูปแบบค่อนข้างเฉพาะ 4 ประการ เรียงตามลำดับการเกิดก่อนหลัง ดังนี้

1. ไข้สูงลอย 2-7 วัน
2. มีอาการเลือดออก ส่วนใหญ่จะพบที่ผิวหนัง
3. มีตับโต กดเจ็บ
4. มีภาวะไหลเวียนโลหิตล้มเหลว/ภาวะช็อก

ดาร์เรตัน สัตว์ชราเวช (2556) กล่าวว่า โรคไขเลือดออกเป็นโรคติดต่อที่มีุงกลายเป็นพาหะนำโรค เมื่อยุงบินไปกัดผู้ป่วย ไขเลือดออก แล้วไปกัดคนอื่นต่อ ก็จะแพร่เชื้อไขเลือดออกไปสู่คนนั้นด้วย โรคนี้มีกระบาดในฤดูฝน ผู้ป่วยจะมีอาการไข้สูงเฉียบพลัน เบื่ออาหาร หน้าแดง ปวดศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน บางรายมีจุดเลือดสีแดงขึ้นตามลำตัว แขน ขา อาจมีเลือดกำเดาไหล และถ่ายอุจจาระดำเนื่องจากเลือดออก และอาจทำให้เกิดอาการช็อกได้

สรุปโรคไขเลือดออกเป็นโรคติดต่อที่เกิดจากเชื้อไวรัสเดงกี มีุงกลายเป็นพาหะนำโรค เมื่อยุงบินไปกัดผู้ป่วยไขเลือดออก แล้วไปกัดคนอื่นต่อ ก็จะแพร่เชื้อไขเลือดออกไปสู่คนนั้นด้วย โรคนี้มีกระบาดในฤดูฝน ผู้ป่วยจะมีอาการไข้สูงเฉียบพลัน เบื่ออาหาร หน้าแดง ปวดศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน บางรายมีจุดเลือดสีแดงขึ้นตามลำตัว แขน ขา อาจมีเลือดกำเดาไหล และถ่ายอุจจาระดำเนื่องจากเลือดออก และอาจทำให้เกิดอาการช็อกได้

3.2 การป้องกันโรคไขเลือดออก

(กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2556c) ได้กล่าวว่า เนื่องจากโรคไขเลือดออกยังไม่มียารักษา และไม่มีวัคซีนป้องกันไขเลือดออก ดังนั้น การป้องกันจึงเป็นวิธีที่ดีที่สุดด้วยการป้องกันการแพร่ของยุง โดยป้องกันไม่ให้ยุงวางไข่ หรือป้องกันไม่ให้ ไข่กลายเป็นยุง เน้นที่การควบคุมลูกน้ำด้วยการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำ เนื่องจากสามารถทำลายได้ง่ายและไม่สิ้นเปลืองงบประมาณ

การควบคุมและกำจัดในระยะลูกน้ำและระยะตัวโม่่งสามารถกระทำได้ง่ายและสะดวกที่สุดเนื่องจากลูกน้ำยุงลายและตัวโม่่งอยู่ในภาชนะขังน้ำต่างๆ ทั้งที่อยู่ภายในและภายนอกบ้าน โดยจากการสำรวจแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของกองโรคติดต่อทั่วไปปี 2533 พบร้อยละ 64.52เป็นภาชนะเก็บขังน้ำที่อยู่ภายในบ้าน และร้อยละ 35.53 เป็นภาชนะเก็บขังน้ำที่อยู่นอกบ้านภาชนะที่พบลูกน้ำยุงลายมากคือ โอ่งน้ำดื่มน้ำใช้ (พบร้อยละ 70.82) จานรองขาตู้กันมด (พบร้อยละ 15.68) ที่เหลือเป็นภาชนะอื่นๆ เช่น ไห ถังน้ำมัน แจกัน ยางรถยนต์เก่า จานรองกระถางต้นไม้ อ่างบัว อ่างล้างเท้า ภาชนะใส่น้ำเลี้ยงสัตว์ เศษภาชนะ เช่น โอ่งแตก เศษกระป๋อง กะลาเป็นต้น การลดหรือทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ ได้แก่

1) ปกปิดภาชนะเก็บน้ำด้วยฝาอย่างมิดชิด ถ้าหากปิดไม่สนิทยุงลายจะแทรกตัวลงไปวางไข่ได้ ควรปิดภาชนะด้วยผ้ามุ้ง ผ้ายาง พลาสติกกอนชั้นหนึ่งแล้วจึงปิดฝาชั้่นนอก

2) ภาชนะที่ปิดฝาไม่ได้ เช่น บ่อซีเมนต์ในห้องน้ำ ให้ใส่ทรายอะเบทเพื่อกำจัดลูกน้ำ หรือหมั่นขัดล้างเปลี่ยนถ่ายน้ำทุกๆ 7 วัน หรือเลี้ยงปลาหางนกยูงเพื่อให้ช่วยกินลูกน้ำทรายอะเบทเป็นทรายที่เคลือบสารเคมีในกลุ่มออร์แกโนฟอสเฟท ใช้ใส่น้ำเพื่อกำจัดลูกน้ำยุงลาย อัตราส่วนที่แนะนำให้ใช้คือ ทรายอะเบท 1 กรัมต่อน้ำ 10 ลิตร แต่ถึงแม้ว่าทรายอะเบทจะมีความปลอดภัยสูงต่อคนและสัตว์ กระทบองค์การอนามัยโลกยอมรับให้ใช้น้ำดื่มได้ก็ตาม อ้างโดย (สิวิกา แสงธราทิพย์, 2542)แต่ทรายอะเบทก็มีราคาสูงนอกจากนี้ยังหาซื้อได้ยากในท้องตลาด ดังนั้นจึงควรใส่ทรายอะเบทในที่ทำเป็นจริงๆเท่านั้นโดยเน้นให้ใช้วิธีทางกายภาพและใช้สื่ออื่นเช่นเกลือแทน

3) การใส่แบคทีเรียลงไปในภาชนะใส่น้ำใช้ คือ ใช้ Bacillus Thuringiensis H-14(BTI) โดยแบคทีเรียนี้จะทำให้เซลล์เยื่อบุทางเดินอาหารของลูกน้ำในแผล และกระเพาะอาหารแตกภายใน 24 ชั่วโมง ไม่อันตรายต่อมนุษย์และสัตว์เลี้ยง ใช้แบคทีเรียแบบเคลือบเม็ดทราย 1 เม็ดหนัก 1 กรัม เท่ากับ 500 ITU/มก. (Internatinional Toxic Unit) ต่อน้ำ 200 ลิตร (1 โถง)

4) ควรคว่ำภาชนะที่ยังไม่ใช้ประโยชน์ เป็นการป้องกันไม่ให้รองรับน้ำและมีน้ำขังหลงเหลืออยู่

5) การเผา ฝัง ทำลายหรือกลบทิ้งเศษวัสดุที่อาจเก็บขังน้ำและเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายได้ เช่น ไหแตก กะลามะพร้าว ยางรถยนต์เก่า กระป๋อง ขวด ฯลฯ

6) ใส่เกลือครึ่งช้อนชา หรือน้ำส้มสายชู 2 ช้อนชาหรือผงซักฟอกครึ่งช้อนชาลงจานรองของตู้ลงกันมดจะทำให้ยุงลายไม่วางไข่(ต้องเปลี่ยนน้ำและใส่สารทุกเดือน) หรือเทน้ำทุก 7 วันเพื่อฆ่าลูกน้ำที่อาจเกิดขึ้นหรือใส่ชั้นหรือซี้ถ้าแทนการใส่น้ำ

7) จานรองใส่กระถางต้นไม้ให้ใส่ทรายธรรมดาลงไป 3 ใน 4 ของความลึกของจาน เพื่อให้ทรายดูดซับน้ำส่วนเกินจากการรดน้ำต้นไม้

8) หมั่นเปลี่ยนน้ำในแจกันหรือภาชนะที่ใส่พื้ต่างทุก 7 วัน ต้องขัดล้างแจกันทุกครั้งที่เปลี่ยนน้ำด้วยหรืออาจใช้กระดาษนิ่มๆอุดปากแจกันไว้

4.การป้องกันโรคไข้เลือดออก

1.การใช้สารเคมี

1.1 การพ่นละอองฝอย หรือการพ่นแบบ Ultra Low Volume (ULV) เป็นการพ่นน้ำยาเคมีจากเครื่องพ่นโดยใช้แรงอัดอากาศผ่านรูพ่นกระจายน้ำยาออกมาเป็นละอองฝอยที่มีขนาดเล็กมาก เครื่องพ่นยาเคมีทั้งแบบสะพายหลังและแบบติดตั้งบนเครื่องยนต์

1.2 การพ่นหมอกควัน (Thermal Fogging) เป็นการพ่นน้ำยาเคมีจากเครื่องพ่นโดยใช้ความร้อน พ่นเป็นหมอกควันให้น้ำยาฟุ้งกระจายในอากาศ มีทั้งแบบหิ้วและแบบติดตั้งบนเครื่องยนต์การใช้สารเคมีควรใช้เมื่อจำเป็นเท่านั้น เช่นใช้ในการตัดวงจรการแพร่โรคเมื่อเริ่มตรวจพบผู้ป่วย โดยต้องรีบไปทำการพ่นใน 24 ชั่วโมงหลังจากที่ได้รับรายงานผู้ป่วยในการควบคุมโรคการใช้เคมีต้องใช้ความระมัดระวัง เนื่องจากอาจเป็นพิษต่อคนหรือสัตว์เลี้ยงได้ ผู้ปฏิบัติงานด้านนี้ต้องมีความรู้เป็นอย่างดีเกี่ยวกับสารเคมีและวิธีการใช้เครื่องพ่นให้ถูกเทคนิคการพ่นต้องให้ละอองฝอยหรือหมอกควันเข้าไปสัมผัสสูงภายในบ้านถึงจะได้ผล เนื่องจากยุงลายเกือบทั้งหมดจะอยู่ในบ้าน

2.การใช้กับดัก

เป็นการล่อยุงให้มาติดกับดักเพื่อทำให้ตายต่อไป เช่น กับดักแบบใช้แสงล่อ (Black Light) กับดักยุงไฟฟ้าใช้แสงล่อยุงเข้ามา เมื่อยุงบินเข้ามากระทบถูกซี่กรงที่มีไฟฟ้าก็จะตายไป หรือกับดักยุงแบบใช้เครื่องเสียง เป็นต้น

3. การป้องกันไม่ให้ยุงกัด

3.1 นอนในมุ้ง ใช้มุ้งธรรมดาหรือใช้มุ้งเคมี ถ้านอนในห้องที่มีมุ้งลวดต้องแน่ใจว่าไม่มียุงลาย เล็ดลอดเข้าไปอาศัยอยู่

3.2 ใช้ยาทากันยุง มีชนิดน้ำ ผง และครีม ส่วนให้มีคุณสมบัติไม่ให้ยุงมาใกล้ หรือการใช้เครื่องไล่ยุงไฟฟ้าซึ่งในการใช้ยาทากันยุงควรใช้ด้วยความระมัดระวังเนื่องจากกระดาษชุบเคมีไล่ยุงนั้น อาจเป็นอันตรายต่อเด็กอ่อนและทารกได้ และอาจก่อให้เกิดระคายเคืองเมื่อสัมผัสผิวหนัง

ในการควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออกในระยะยาวนั้น ต้องปรับ เปลี่ยน สภาพแวดล้อม ไม่เอื้อต่อการแพร่พันธุ์ของยุงลาย เช่น การจัดบ้าน/โรงเรียนให้สะอาด ให้มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก ไม่มีตมทึบและอับชื้น รางระบายน้ำบนหลังคาไม่อุดตัน ปรับปรุงระบบสาธารณสุขปโภคให้เหมาะสม เช่น จัดให้มีระบบประปาที่ดีเพื่อเป็นการลดการกักเก็บน้ำในภาชนะ ไว้ในบ้าน และการกำจัดขยะที่อยู่นอกบ้าน

ปัจจุบันนี้กระทรวงสาธารณสุขได้เน้นวิธีการควบคุมลูกน้ำยุงลายเพื่อลดอัตราการป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกโดยการใช้มาตรการ 5ป.1ข.โดยนำมาใช้เป็นแนวทางป้องกันก่อนการระบาด

5 ป. โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ป ปิด คือการควบคุมการวางไข่ของยุงลายโดยการปิดภาชนะที่ใส่น้ำใช้น้ำดื่มทุกชนิดไม่ให้ยุงลงไปวางไข่ได้ และสามารถป้องกันยุงที่เป็นตัวเต็มวัยออกมาจากภาชนะได้อีกด้วย การปิดภาชนะโดยการกักเก็บน้ำจนเต็มแล้วใช้ฝาโองที่มีดขีดปิดทับหรือรองด้วยพลาสติกอีกชั้นผูกปากให้แน่นเหมาะสมสำหรับภาชนะที่เก็บน้ำไว้ใช้ยามหน้าแล้ง

2. ป เปลี่ยน คือการเปลี่ยนถ่ายน้ำทุก 7 วัน เพื่อตัดวงจรการเป็นตัวของลูกน้ำยุงลายที่จะวางไข่และเป็นตัวได้ภายใน 7 วัน และควรขัดล้างภาชนะที่ถ่ายน้ำด้วยแปรงทุกครั้งเพื่อเอาไข่ยุงที่วางไว้ออกไปด้วยเพราะยุงจะวางไข่ที่ผิวด้านในภาชนะ

3. ป ปล่อย คือการปล่อยปลากินลูกน้ำเช่นปลากัด ปลาหางนกยูง หรือปลากินลูกน้ำอื่นๆ เพื่อช่วยกำจัดลูกน้ำโดยวิธีธรรมชาติ เหมาะกับแหล่งน้ำนิ่ง น้ำใส เช่น ถังอาบน้ำรวมในห้องน้ำ ภาชนะเก็บน้ำใบใหญ่ที่หาฝาปิดยาก และร่องน้ำที่มีกมึน้ำขังแต่น้ำไม่เน่าเสียก็เป็นทีเพาะพันธุ์ยุงที่ควรปล่อยปลาได้

4. ป ปรับ คือ การปรับปรุงสิ่งแวดล้อม ทั้งในบ้านและนอกบ้าน เช่น คว่ำกะลา ยางรถยนต์ หรือภาชนะที่ไม่ได้ใช้งาน

5 ป. ปฏิบัติ คือ เจ้าของบ้านต้องลงมือปฏิบัติเอง จนเป็นนิสัย ไม่ต้องรอเจ้าหน้าที่ พร้อมทั้งทั้งการป้องกันไม่ให้ยุงลายกัดโดยเฉพาะเวลากลางวัน เช่น กางมุ้งเวลานอน จุดยากันยุงหรือทายากันยุง

1 ข. โดยมีรายละเอียดดังนี้

1 ข ชัด คือ ชัดภาชนะที่อาจมีคราบไข่ยุงเกาะอยู่และให้ความรู้คำแนะนำประชาชนในการป้องกันไม่ให้ยุงกัดด้วยการนอนในมุ้งและทายากันยุง

สรุป การป้องกันโรคไข้เลือดออก คือการป้องกันการแพร่ของยุง โดยป้องกันไม่ให้ยุงวางไข่ และป้องกันไม่ให้ไข่กลายเป็นยุง เนื่องจากโรคไข้เลือดออกยังไม่มียารักษา และไม่มีวัคซีนป้องกัน ดังนั้น การป้องกันการแพร่ของยุงที่ดีที่สุด จึงเน้นไปที่การควบคุมลูกน้ำ ด้วยการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำ เนื่องจากสามารถทำลายได้ง่าย และไม่สิ้นเปลืองงบประมาณ

ปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขได้เน้นวิธีการควบคุมลูกน้ำยุงลาย เพื่อลดอัตราการป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก โดยการใช้มาตรการ 5ป 1ข มาเป็นแนวทางการป้องกันก่อนการระบาด ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้นำหลัก 5ป1ข มาใช้ในการวิจัย เพื่อให้นักเรียนได้รู้จัก หลัก5ป1ข และสามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องวิธี

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

วิชัย สติมัย (2542) ได้ศึกษาประสิทธิผลการควบคุมลูกน้ำยุงลายโดยให้ค่าตอบแทนแก่อาสาสมัครมาลาเรียและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยให้กลุ่มทดลองได้รับค่าตอบแทน และกลุ่มควบคุมไม่ได้รับค่าตอบแทน พบว่าก่อนดำเนินการทั้งสองกลุ่มมีความรู้ การรับรู้และการปฏิบัติตนไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$) หลังดำเนินการพบว่าความรู้กลุ่มทดลองมีความรู้ดีกว่าแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ($p > 0.05$) การรับรู้ของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันโดยที่ทั้งสองกลุ่มมีการรับรู้ดีขึ้น การปฏิบัติตนของกลุ่มทดลองปฏิบัติตนได้ดีแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการดำเนินงานควบคุมและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายพบว่า ก่อนดำเนินการหมู่บ้านกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมค่า BI ทั้งสองกลุ่มมีค่ามากกว่า 100 ทุกหมู่บ้านเมื่อเปรียบเทียบค่า BI ทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน หลังดำเนินการพบว่า ค่า BI กลุ่มทดลองลดลงทุกหมู่บ้าน กลุ่มควบคุมลดลง 11 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 55และมีหมู่บ้านที่ค่า BI ลดลงอยู่ในเกณฑ์ที่ปลอดภัยตามมาตรฐานกระทรวงสาธารณสุขกำหนด($BI < 100$) พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมลดลง 14 และ 2 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 70และ 10 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบทั้งสองกลุ่มพบว่า หลังดำเนินการ ค่า BI ลดลงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

เกศินี จันทสิริยากร (2543) ได้ศึกษาเรื่องการประยุกต์การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการควบคุมลูกน้ำยุงลายโดยผ่านแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 77 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 36 คน ที่ได้รับโปรแกรมการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วมที่กำหนดไว้ 12 สัปดาห์ กลุ่มเปรียบเทียบจำนวน 41 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบ สัมภาษณ์และแบบสำรวจลูกน้ำยุงลาย ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล แล้ว นำมาวิเคราะห์หาค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยสถิติ Students T-Test, Paired Samples T-Test และ Z-Test ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการทดลอง และระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีความรู้เรื่อง โรคไข้เลือดออกและการควบคุมลูกน้ำยุงลาย การรับรู้โอกาสเสี่ยงและความรุนแรงของโรค ไข้เลือดออก การรับรู้ผลดีในการควบคุมลูกน้ำยุงลายและแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายมากกว่าก่อน การทดลอง และมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวมทั้ง ค่าร้อยละของบ้าน แกนนำสุขภาพประจำครอบครัวและบ้านประชาชนที่

พบลูกน้ำยุงลาย (HI) ลดลงกว่าก่อนการทดลอง และลดลงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการวิจัย แสดงว่า การจัดโปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการควบคุมลูกน้ำ ยุงลายโดยผ่านแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว มีประสิทธิภาพทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การควบคุมลูกน้ำยุงลายและการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ทั้งพฤติกรรมของแกนนำสุขภาพประจำ ครอบครัว และพฤติกรรมของประชาชนได้ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ที่มี ความคล้ายคลึงกับกลุ่มทดลองต่อไป

จารุณี ชัยชาญชีพ (2543) ได้ศึกษาเรื่องการประยุกต์การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการควบคุมลูกน้ำยุงลายในชุมชน ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 74 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 35 คน กลุ่ม เปรียบเทียบจำนวน 39 คน โดยจัดกิจกรรมสุขศึกษาให้กับกลุ่มทดลองที่กำหนดไว้ 8 สัปดาห์ ประกอบ ด้วยการบรรยายประกอบสไลด์ เทปวีดิทัศน์ ภาพโปสเตอร์ แผ่นพับ แผนภูมิ การอภิปรายกลุ่ม การ ระดมสมอง การสาธิต การฝึกปฏิบัติ การควบคุมกำกับการฝึกปฏิบัติ รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสำรวจก่อนและหลังการทดลอง แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Students t-test และ Paired sample t-test ผลการวิจัยพบว่าภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกและยุงลาย การรับรู้ความรุนแรงและโอกาสเสี่ยงต่อการป่วยเป็นโรคไข้เลือดออกมากกว่าก่อนการทดลอง และ มากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การรับรู้ประโยชน์ของการควบคุมลูกน้ำยุงลาย มากกว่าก่อนการทดลองแต่ไม่มากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าดัชนีร้อยละของ บ้านที่สำรวจพบลูกน้ำยุงลายกับบ้านที่สำรวจลูกน้ำยุงลาย (H.I.) ลดลงกว่าก่อนการทดลองและลดลง มากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ แต่ไม่พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อนำค่าส่วนต่างของ สัดส่วนบ้านที่สำรวจพบลูกน้ำยุงลายกับบ้านที่สำรวจลูกน้ำยุงลายทั้งหมดทดสอบทางสถิติ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการวิจัย แสดงว่าการจัดโปรแกรมสุขศึกษาโดย ประยุกต์การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการควบคุมลูกน้ำยุงลาย มีประสิทธิภาพทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการควบคุมและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายในกลุ่มทดลองได้ ซึ่งสามารถ นำไปสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียน เพื่อให้เกิดพฤติกรรมการควบคุมและ กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย และควรเพิ่มแรงสนับสนุนจากครู ผู้ปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ สาธารณสุข เข้าไปด้วย

ณัฐพร มีสุข (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการควบคุมลูกน้ำยุงลาย ในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นตัวแทนครัวเรือน จำนวน 202 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 108 คน ที่ได้รับกิจกรรมตามโปรแกรมที่กำหนดไว้ 8 สัปดาห์ และกลุ่มเปรียบเทียบจำนวน 94 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจลูกน้ำ ยุงลาย (ก.อ. 1/1) ก่อนและหลังการทดลอง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบทางสถิติด้วย Students T-Test, Paired Samples T-Test, Z-Test

ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองตัวแทนครัวเรือนกลุ่มทดลองมีความรู้ การรับรู้ โอกาสเสี่ยง การรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้เลือดออก และการรับรู้ประโยชน์ของการควบคุม ลูกน้ำยุงลายสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หลังการทดลองค่าดัชนีความชุกชุมของลูกน้ำยุงลาย (H.I. C.I. และ B.I.) ในกลุ่มทดลอง ลดลงและลดลงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การจัดโปรแกรม สุขศึกษาโดยประยุกต์แนวความคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การควบคุมลูกน้ำยุงลายของตัวแทนครัวเรือนในทางที่ดีขึ้นสามารถนำไปโปรแกรมสุขศึกษานี้ไป ประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นได้ต่อไป

พิมประภา กัณทะชา และคณะ (2546) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในชุมชนร่วมใจแม่ตรี อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างประชาชนในชุมชนร่วมใจแม่ตรี อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในชุมชนร่วมใจแม่ตรี อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีส่วนร่วมในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีป้องกันไม่ให้ยุงลายกัด เหตุผลเพราะว่าเป็นวิธีที่สะดวก เห็นผลได้รวดเร็ว และพบว่าประชาชนส่วนใหญ่รับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคไข้เลือดออก รับรู้ถึงความรุนแรงของการเกิดโรคไข้เลือดออกและรับรู้ถึงผลดีของการป้องกันโรคไข้เลือดออกได้อย่างถูกต้อง และประชาชนส่วนใหญ่เชื่อว่าการมีส่วนร่วมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกจะสามารถทำให้ลดจำนวนผู้ป่วยลงได้

ลำยวน โชคชัยชำนาญกิจ (2547) ได้ศึกษาเรื่องความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในชุมชน อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างหัวหน้าหรือผู้แทน 967 ครัวเรือน ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 15-44 ปี จบประถมศึกษา อาชีพรับจ้าง ได้รับข้อมูลข่าวสารไข้เลือดออกจากโทรทัศน์/วิทยุ มีบทบาททำงานไข้เลือดออกในชุมชนเพียงร้อยละ 9.6 ในการสำรวจครัวเรือนพบว่าส่วนใหญ่เป็นบ้านเดี่ยว มีผู้อาศัยเฉลี่ย 4 คน 2 ใน 3 ของครัวเรือนไม่มีเศษวัสดุและไม่มี น้ำท่วมขังใต้ถุนบ้าน ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมาจนถึงวันสัมภาษณ์มีบุคคลในครัวเรือนป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก จำนวน 14 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 369.4 ต่อแสนประชากรซึ่งสูงกว่าจากรายงานของระบบเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาของอำเภอฯ ในช่วงเวลาเดียวกันถึง 4 เท่า พบผู้ป่วยมีอายุ < 15 ปี ร้อยละ 50.0 ดัชนีชี้วัดลูกน้ำยุงลายครัวเรือน [ค่า Breteau Index (BI) และค่า House Index (HI) เฉลี่ย 164.7 และ 52.9 ตามลำดับ]สูงกว่าเกณฑ์กระทรวงสาธารณสุขกำหนดมาก ส่วนดัชนีชี้วัดลูกน้ำยุงลายสำหรับสถานที่ไม่ใช่ครัวเรือน [ค่า Container Index (CI) เฉลี่ย 18.0] สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานเช่นกัน ครัวเรือนที่มีภาชนะพบลูกน้ำมากที่สุดคือภาชนะที่ไม่ใช้เก็บกัก น้ำดื่ม น้ำใช้ เช่น กระจบอง วัสดุที่ไม่ใช้ (ร้อยละ 52.4) วิธีการควบคุมและกำจัดลูกน้ำยุงลายในภาชนะน้ำดื่ม น้ำใช้ที่ ครัวเรือนส่วนใหญ่ใช้มากที่สุดคือ การปิดฝาภาชนะตลอดเวลา (ร้อยละ 58.8) ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของประชาชนในครัวเรือนพบว่าส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 67.4, 77.4 และ 68.7 ตามลำดับ และเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับทัศนคติของประชาชน ความรู้กับการปฏิบัติของประชาชน และทัศนคติกับการปฏิบัติของประชาชนพบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < 0.01$ การศึกษาครั้งนี้พบว่าโรคไข้เลือดออกยังมีการระบาดอยู่ ยังพบเศษวัสดุและน้ำท่วมขังใต้ถุนครัวเรือน

ใช้วิธีการควบคุมและกำจัดลูกน้ำในภาชนะต่างๆของครัวเรือนไม่ครอบคลุม ยังพบมีลูกน้ำในภาชนะซึ่งน้ำมาก และมีระบบการแจ้งป่วยต่ำกว่าที่เป็นจริง ดังนั้นควรให้ความรู้แก่ประชาชนในรูปแบบต่างๆ ตามความเหมาะสมและสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง ควรจัดระบบเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาของอำเภอและเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ และจัดอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขเพื่อกระตุ้นในประชาชนมีการตื่นตัว รู้และปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมโรคใช้เลือดออกอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

ปัทมาภรณ์ นาบุตรบุญ และคณะ (2548) ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่าง ประชาชน/อาสาสมัครสาธารณสุข 18 ราย ผู้นำชุมชน 4 ราย ครูจำนวน 7 ราย เจ้าหน้าที่สาธารณสุข 5 รายและผู้นำอำเภอ 4 ราย ผลการศึกษา จากการสัมภาษณ์ พบว่ามีความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกว่า สาเหตุการเกิดจากยุงลายสามารถบอกถึงอาการได้ถูกต้อง คือมีไข้สูง รับประทานยาลดไข้ อาการไข้จะลดลงชั่วคราว การรักษาเมื่อมีไข้จะต้องรับประทานยาลดไข้ รวมทั้งสามารถบอกวิธีป้องกันโรคได้สอดคล้องกับการปฏิบัติ ส่วนกลุ่มผู้นำนั้น มีการกำหนดนโยบายในการปฏิบัติที่ชัดเจน ซึ่งบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการทุกปี

พัชรภรณ์ หมิ่นจงและรองรัตน์ อองกุลนะ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนบ้านนาสร้างและโรงเรียนวัดวังตะกู่ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จำนวน 144 คน ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.1 ซึ่งมีอายุระหว่าง 10-11 ปี ร้อยละ 51.4 การศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 50.7 ไม่เคยเป็นโรคไข้เลือดออก ร้อยละ 83.3 ได้รับความรู้ ร้อยละ 97.9 ได้รับการสนับสนุนในการควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุง ร้อยละ 99.3 มีความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกระดับปานกลาง มีเจตคติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกระดับสูง ปัจจัยเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การเป็นไข้เลือดออก การได้รับความรู้ การได้รับการสนับสนุนในการควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุง เจตคติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกและความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นิรัตน์ อิมามิ และอรุณ สิทธิโชค (2550) ได้ศึกษาผลของกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการควบคุมลูกน้ำยุงลาย อำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรี กลุ่มตัวอย่าง เป็นแกนนำชุมชนป้องกันไข้เลือดออก จำนวน 30 คน และตัวแทนครัวเรือนจำนวน 86 คน ที่อาศัยอยู่หมู่ ที่ 6 บ้านหัวแหลมตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัย พบว่า หลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องไข้เลือดออก การรับรู้ต่อโอกาสเสี่ยงของการเกิดไข้เลือดออก การรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้เลือดออก การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคที่จะเกิดจากการควบคุมลูกน้ำยุงลาย การรับรู้ความสามารถของตนเองในการควบคุมลูกน้ำยุงลายสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการสำรวจลูกน้ำยุงลายเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งมีผลทำให้มีจำนวนภาชนะที่สำรวจพบลูกน้ำยุงลายน้อยกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลจากการวิจัยแสดงว่า โปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชน เป็น

โปรแกรมที่มีประสิทธิผล สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสำรวจและควบคุมลูกน้ำยุงลายของกลุ่มตัวอย่างได้ จึงควรนำไปประยุกต์ใช้ในการควบคุมลูกน้ำยุงลายกับชุมชนอื่นที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน

กิตติ ยิ้มสงวน (2553) ได้ศึกษาเรื่องการรับรู้ของประชาชนต่อการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุข อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือประชาชน 2 หมู่บ้าน คือหมู่ 9 หมู่พล้อยจำนวน 67 หลังคาเรือนและหมู่ 10 หมู่ตาลับจำนวน 86 หลังคาเรือนจำนวน 153 คน ผลการวิจัยพบว่าคะแนนการรับรู้รวมของกลุ่มตัวอย่างต่อการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุข อำเภอบ้านคา อยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 94.8 ในสถานการณ์ปกติทั่วไปและสถานการณ์เมื่อเกิดการระบาดของโรคไข้เลือดออก กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่ามีอาการ อสม ดำเนินการใส่ทรายกำจัดลูกน้ำยุงลาย/ใส่ปลา เพื่อกำจัดลูกน้ำยุงลายที่บ้านของกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด ร้อยละ 98.7 และร้อยละ 96.7 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 99.3 ได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคไข้เลือดออก ช่องทางที่ได้รับข้อมูลข่าวสารมากที่สุด คือ ได้รับจากอาสาสมัครสาธารณสุข (ร้อยละ 88.2) และรับรู้ว่ามีอาการ อสม ได้เข้ามาดำเนินการที่บ้านของกลุ่มตัวอย่าง ครั้งล่าสุด 1 สัปดาห์ (ร้อยละ 96.1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ว่ามีอาการ อสม ที่รับผิดชอบดูแลครัวเรือนของคนคือใคร (ร้อยละ 97.4) ข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าควรมีการให้สุขศึกษากับประชาชนในเรื่องการติดต่อและการระบาดของโรคไข้เลือดออกให้มากขึ้น

องค์อร ประจันเขตต์ (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่องความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติตนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ของนักเรียนโรงเรียนเขาเพิ่มนารีผลวิทยา อ.บ้านนา จ.นครนายก กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ 4-6 โรงเรียนเขาเพิ่มนารีผลวิทยา ต.เขาเพิ่ม อ.บ้านนา จ.นครนายก เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 120 ราย เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม ถึง เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2554 ผลการวิจัย พบว่า ระดับความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติตนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติตนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 63.33, 82.50 และ 53.33 ตามลำดับ ดังนั้น โรงเรียนหรือหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล รวมไปถึงผู้ปกครอง ควรให้ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกโดยเร็ว และปลูกฝังให้นักเรียนรวมทั้งประชาชนมีทักษะ เห็นความสำคัญของการป้องกันโรคไข้เลือดออกโดยชี้ให้เห็นถึงอันตรายจากโรคไข้เลือดออก ให้มีความสำคัญกับการป้องกันมากกว่าการแก้ไขเมื่อเกิดโรคแล้ว และสร้างความตระหนักในการช่วยกันกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายว่าเป็นหน้าที่ของทุกคนในชุมชนที่ต้องร่วมมือกัน มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมลูกน้ำยุงลายในกลุ่มของนักเรียน และประชาชนให้มากขึ้น เปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นแกนนำในการรณรงค์ป้องกันไข้เลือดออกในชุมชน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย นำไปสู่การป้องกันการเกิดโรคไข้เลือดออกในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Kalra and other. (1997) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Prevalence of *Aedes aegypti* and *Ae albopictus* Vectors of Dengue and Dengue Haemorrhagic fever in North, North-East and Central India กลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ที่มีลักษณะภูมิประเทศแตกต่างกันใน 10 เมืองของประเทศอินเดีย ใช้วิธีการสำรวจยุงลายที่กำหนดขึ้นโดย สถาบันควบคุมโรคติดต่อแห่งชาติ ทำการศึกษาการเกิดขึ้นของแหล่งเพาะพันธุ์ยุงในท้องถิ่น ความหนาแน่นของแหล่งเพาะพันธุ์เมืองที่ศึกษาประมาณ 10 ถึง 40 เมืองถูกแบ่งออกเป็นกลุ่มๆ และในแต่ละกลุ่มเลือกบ้านมาอย่างสุ่ม 50 บ้านแต่ละบ้านถูกสำรวจ 2 ครั้งในฤดูร้อนและฤดูฝน โดยทำการสำรวจทั้งภายในบ้านและรอบๆบ้าน ผลการศึกษาพบว่า ความสูงเหนือระดับน้ำทะเล ระดับพื้นที่ที่แตกต่างกัน ผืนแผ่นดิน ความหนาแน่นของประชากร และพฤติกรรมการเก็บกักน้ำ มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการแพร่กระจายพันธุ์ของยุงลาย

Katyal and other. (1997) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Breeding of *Aedes aegypti* and its impact on Dengue /Dengue Haemorrhagic Fever in Rural Areas กลุ่มตัวอย่าง หมู่บ้าน 2 หมู่บ้านคือ Ashawati และ Tauru ในประเทศอินเดีย หมู่บ้าน Ashawati เป็นหมู่บ้านในชนบท ล้อมรอบด้วยท้องนา รูปแบบบ้านที่อยู่อาศัยปะปนด้วยบ้านที่มีฝาบ้านทำด้วยกำแพงก่ออิฐฉาบด้วยซีเมนต์และบางบ้านมีฝาผนังบ้านพอกด้วยโคลน ส่วนหมู่บ้าน Tauru เป็นหมู่บ้านกึ่งเมือง ลักษณะบ้านเป็นแบบบ้านตึกฉาบด้วยซีเมนต์ คนทั้งสองหมู่บ้านมีพฤติกรรมการเก็บกักน้ำโดยใช้ภาชนะหลายรูปแบบเนื่องจากขาดแคลนของการจัดหาหน้าประปา ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ the single larva technique โดยที่ตัวอ่อนของยุงลายจะถูกเลือกมาจากแหล่งเพาะพันธุ์เพื่อระบุสายพันธุ์ แล้วเทน้ำจากแหล่งเพาะพันธุ์นั้นๆ เพื่อทำลายสายพันธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ภาชนะที่พบตัวอ่อนยุงลาย คือหม้อดินเผา ถึงซีเมนต์และกลองโลหะ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ส่งผลต่อการเกิดโรคไข้เลือดออก

Bohra and Andrianasolo (2001) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Application of GIS in Modeling on Dengue Risk based on Socio Cultural Data: Case of Jalor, Rajasthan India ปัจจัยเสี่ยงทางด้านวัฒนธรรมทางสังคมที่ส่งผลต่อการเกิดโรคไข้เลือดออก กลุ่มตัวอย่าง ประชากร 77หน่วย โดยการสัมภาษณ์แบบสอบถาม เกี่ยวกับรายละเอียดเบื้องต้นของครอบครัว ความ เป็นอยู่ อาชีพ ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออก พฤติกรรมการป้องกันยุง การกำจัดขยะมูลฝอย การดูแลสุขภาพ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเกิดโรคไข้เลือดออกในพื้นที่ ได้แก่ ความถี่ของการทำความสะอาดภาชนะเก็บกักน้ำ รูปแบบบ้าน การใช้ภาชนะเก็บของเย็น ความถี่ของการทำความสะอาดคูเลเตอร์ การป้องกันดูแลภาชนะเก็บกักน้ำ มาตรการการป้องกันยุง ความถี่ของการได้รับบริการน้ำ และความถี่ของการกำจัดขยะมูลฝอย

Maria and others. (2003) ได้ทำการศึกษาเรื่องความก้าวหน้าและความท้าทายของการ ป้องกันโรคไข้เลือดออก ผลการศึกษาวินิจฉัยโรคไข้เลือดออก ยังคงมีความจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อการพัฒนา สำหรับการวินิจฉัยทางคลินิก ,การทดสอบภูมิคุ้มกันสามารถที่จะแยกความแตกต่าง ของไข้เลือดออกจากการติดเชื้อ Flavivirus อื่น ๆ และมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะการตรวจสอบ

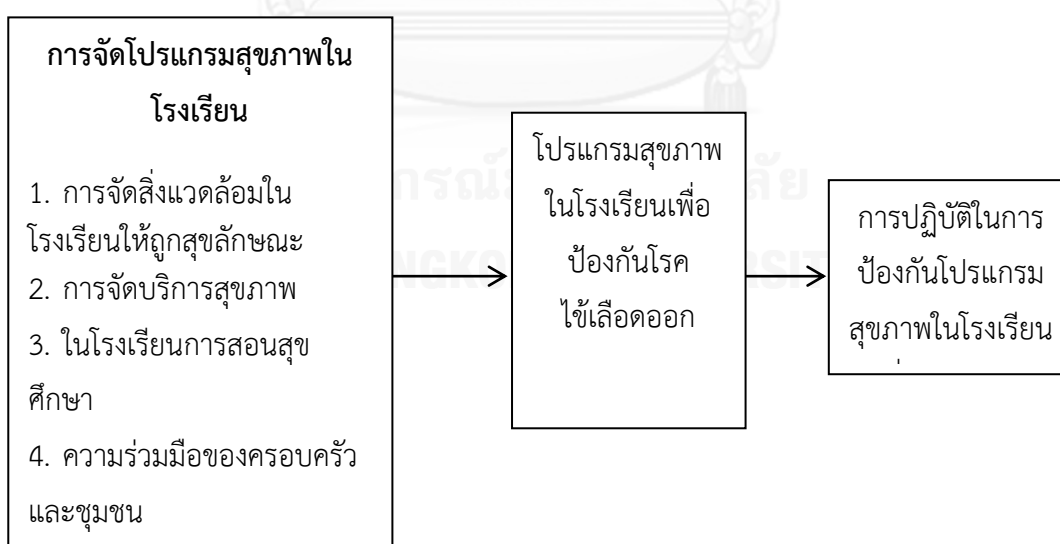
การติดเชื้อ ไวรัสเด็งกี, เครื่องมือที่สามารถนำมาใช้วินิจฉัยโรคเพื่อป้องกันโรค และการพัฒนา งานวิจัย ทุกองค์กรรมมีบทบาทหน้าที่การทำงานร่วมกันในทุกด้าน ในหลายประเทศที่เกิดไข้เลือดออก ไข้เลือดออกเป็นโรคในเชิงลบ การเฝ้าระวังและการจัดการทางคลินิกของผู้ป่วยและการควบคุม แม้ว่า จะมีหรือไม่มีกรณีตีพิมพ์ เป็นการสนับสนุนทางการเงิน ที่เผยแพร่ข้อมูลไข้เลือดออก การวิจัยก็ไม่ได้

โต้แย้ง ว่าเงินจะสามารถทำให้เกิดสุขภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน โครงสร้างพื้นฐานใน ประเทศอาจส่งผลในการลดลงของการตาย และการควบคุมโรค ไข้เลือดออกที่ดีขึ้น

Reiter and other. (2003) พบว่าประชาชนในบริเวณชายแดนของ สหรัฐอเมริกาและ เม็กซิโก มีอุบัติการณ์ของโรคไข้เลือดออกที่ต่างกันมากเนื่องจากลักษณะการดำรงชีวิตที่แตกต่างกัน ใน สหรัฐอเมริกาประชาชนอาศัยอยู่ในบ้านที่มีมุ้งลวดกันยุง ในทางตรงกันข้ามประชาชนของเม็กซิโก มีความยากจน และอาศัยอยู่ในบ้านที่มีลักษณะไม่ถาวรและไม่มีมุ้งลวด ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาที่ จังหวัดกำแพงเพชรที่พบว่าบ้านที่มีมุ้งลวดหรือใช้ อุปกรณ์กันยุงจะมีจำนวนของยุงลายในบ้าน มากกว่าบ้านที่ไม่ได้ทำ

กล่าวโดยสรุปจากการศึกษาวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่เป็น การวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก พบว่าส่วนใหญ่เป็นงานวิจัย กึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนและบุคคลทั่วไป ผลการวิจัยพบว่าบุคคลมีการป้องกัน โรคไข้เลือดออกโดยได้รับความรู้ในการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับปานกลาง

6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษา เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง(Quasi -Experimental Research) มีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมการทดลอง

1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 การกำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.3.1 การสร้างและพัฒนาโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

1.3.2 การสร้างและพัฒนาแบบวัดการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออก

1.3.2.1 แบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามประเมินของนักเรียน

1.3.2.2 แบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามประเมินของผู้ปกครอง

1.3.2.3 แบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามประเมินของผู้วิจัย

ขั้นที่ 2 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การกำหนดแบบแผนการทดลอง

2.2 การติดต่อประสานงานก่อนการทดลอง

2.3 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

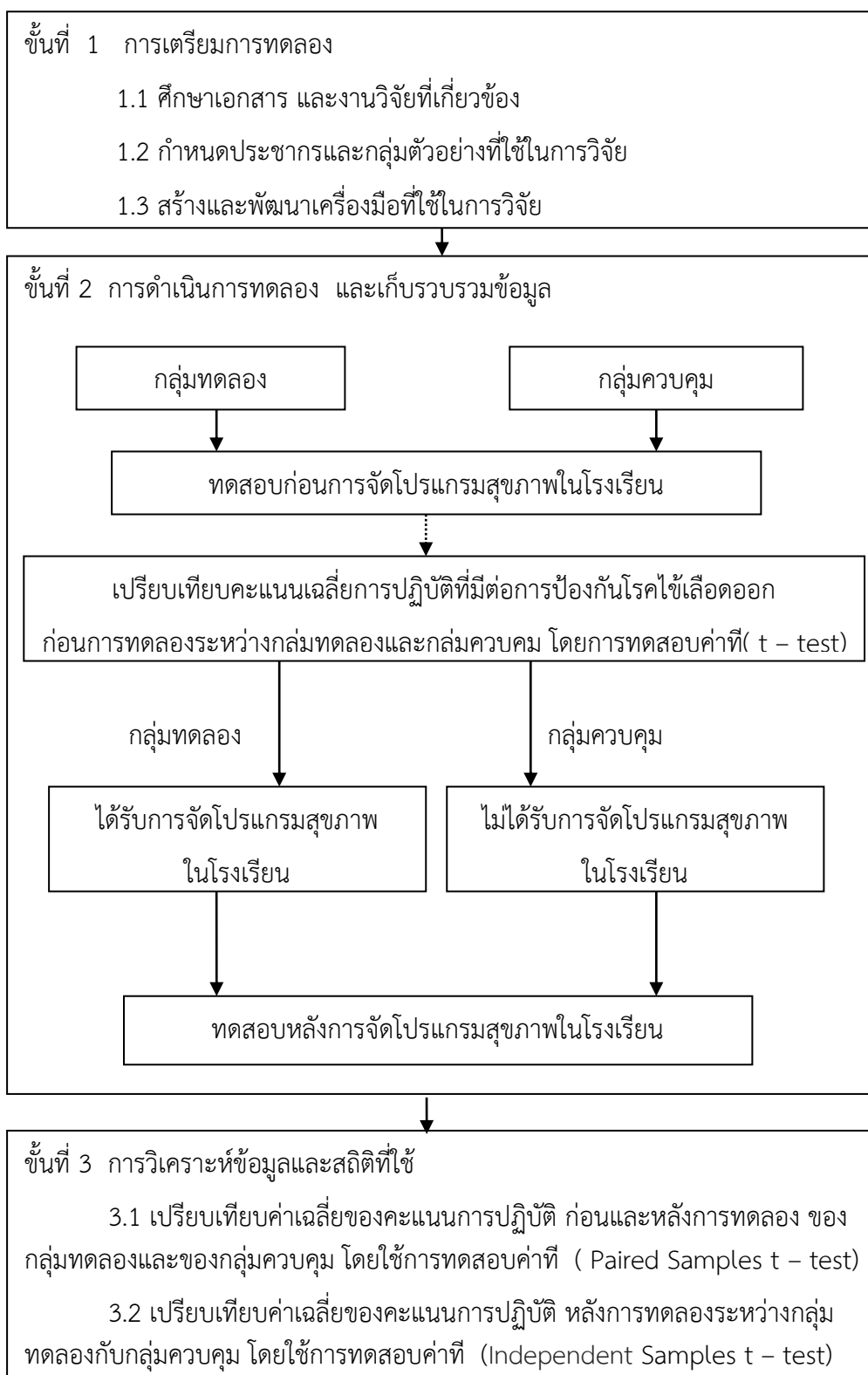
ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.2 สถิติที่ใช้

สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังแผนภาพที่ 3.1

แผนภาพที่ 3.1 สรุปรูปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 การเตรียมการทดลอง

1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1.1 ศึกษาเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน

1.1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคไข้เลือดออกเพื่อเป็นแนวทางจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

1.1.3 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบวัดการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันโรคเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแบบวัดการปฏิบัติในการป้องกันโรค

1.2 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนประถมศึกษา ภาคปลาย ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 109,557 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง (Experimental Group) จำนวน 25 คน และกลุ่มควบคุม (Control Group) จำนวน 25 คน โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 การเลือกโรงเรียน ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เป็นโรงเรียนที่อยู่ในเขตของเกิดการระบาดของโรคไข้เลือดออก และ ผู้บริหารรวมทั้งอาจารย์ให้ความร่วมมือในการทดลองโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษา

2.2 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดำเนินการดังนี้

1) รับสมัครนักเรียนประถมศึกษาที่สมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน ได้ นักเรียนที่สมัครใจเข้ารับโปรแกรม จำนวน 60 คน ด้วยวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากเพื่อให้ได้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน

2) ทำการสุ่มนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คนด้วยวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากเพื่อกำหนดกลุ่มตัวอย่างเข้าเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 25 คนได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกและกลุ่มควบคุมจำนวน 25 คนที่ไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

1.3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง คือ โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาตามขั้นตอนดังนี้

1.3.1.1 ศึกษาการจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนเพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออก จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.3.1.2 ดำเนินการสร้างและพัฒนาโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

1.3.1.3 นำโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกที่ประกอบด้วยกิจกรรม 4 ได้แก่ 1)การสอนสุขศึกษา 2)การจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้าน/ในโรงเรียน 3) กิจกรรมการบริการสุขภาพ 4)กิจกรรมความร่วมมือของโรงเรียนและครอบครัว กิจกรรมใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรม 8 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน คือ วันจันทร์ วันอังคาร และวันศุกร์ วันละ 1 ชั่วโมง ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณาเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.3.1.4 นำโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตทางสาขาสุขศึกษาหรือพลศึกษา หรือปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการส่งเสริมสุขภาพ หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง ตรวจพิจารณาความตรงตามจุดประสงค์และความเหมาะสมของกิจกรรมในโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence:IOC) โดยกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.96

1.3.1.5 แก้ไขปรับปรุงโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกให้มีความสมบูรณ์ ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.3.1.6 นำโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนวิชูทิศ เป็นเวลา 1 สัปดาห์ เพื่อดูความเหมาะสมในเรื่องการจัดกิจกรรมและเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม และนำมาปรับปรุงโปรแกรมให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก่อนนำไปใช้จริง

ตารางที่ 3.1 สรุปผลการจัดวิเคราะห์กิจกรรมโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรค
ไข้เลือดออก

สัปดาห์ที่	วัน	การสอนสุขศึกษา	การจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้าน/ในโรงเรียน	การบริการสุขภาพ	ความร่วมมือของโรงเรียนและครอบครัว
1	วันจันทร์	✓		✓	
	วันพุธ		✓		✓
	วันศุกร์		✓	✓	
2	วันจันทร์	✓		✓	
	วันพุธ		✓		✓
	วันศุกร์		✓	✓	
3	วันจันทร์	✓		✓	
	วันพุธ		✓		✓
	วันศุกร์		✓	✓	
4	วันจันทร์	✓		✓	
	วันพุธ		✓		✓
	วันศุกร์		✓	✓	
5	วันจันทร์	✓		✓	
	วันพุธ		✓		✓
	วันศุกร์		✓	✓	
6	วันจันทร์	✓		✓	
	วันพุธ		✓		✓
	วันศุกร์		✓	✓	
7	วันจันทร์	✓		✓	
	วันพุธ		✓		✓
	วันศุกร์		✓	✓	
8	วันจันทร์	✓		✓	
	วันพุธ		✓		
	วันศุกร์		✓	✓	✓

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1.3.2.1 แบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามประเมินของนักเรียน

1) ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

2) สร้างแบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ประยุกต์วิธีการและเกณฑ์การให้คะแนนตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งเป็นแบบวัดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 3 ระดับ คือ

เป็นประจำ	หมายถึง	นักเรียนมีการปฏิบัติ 5-7 วันต่อสัปดาห์
เป็นบางครั้ง	หมายถึง	นักเรียนมีการปฏิบัติ 1-4 วันต่อสัปดาห์
ไม่เคย	หมายถึง	นักเรียนไม่มีการปฏิบัติเลย

3) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการปฏิบัติในแต่ละข้อความในแบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนดังนี้

ในข้อความการปฏิบัติที่เป็นข้อความทางบวก กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้ 1 คะแนน

ในข้อความการปฏิบัติที่เป็นข้อความทางลบ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้ 1 คะแนน
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้ 3 คะแนน

4) เกณฑ์การตัดสินการให้คะแนนการปฏิบัติในแต่ละข้อความในแบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกแบ่งออกเป็น 3 ระดับ แสดงผลดังนี้

0	-	30	คะแนน	มีผลการปฏิบัติในระดับควรปรับปรุง
31	-	40	คะแนน	มีผลการปฏิบัติในระดับพอใช้
41	-	50	คะแนน	มีผลการปฏิบัติในระดับดี
51	-	60	คะแนน	มีผลการปฏิบัติในระดับดีมาก

5) นำแบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะการใช้คำถาม พฤติกรรมที่ต้องการวัด และความถูกต้องด้านภาษาพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

6) นำแบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกที่ผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่านโดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีสาขาบริหารบัณฑิตทางสาขาสุขภาพหรือพลศึกษาหรือปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการส่งเสริมสุขภาพหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Index of Congruence หรือ IOC) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.90

7) นำแบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกที่ปรับแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวิสุทธิกิจจำนวน 25 คน สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ใช่ในกลุ่มตัวอย่าง นำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์หาความเที่ยงโดยใช้สูตร Cronbach Alpha Coefficient ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.90

1.3.2.2 แบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามประเมินของ

ผู้ปกครอง

1) ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

2) สร้างแบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ประยุกต์วิธีการและเกณฑ์การให้คะแนนตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งเป็นแบบวัดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 3 ระดับ คือ

เป็นประจำ	หมายถึง	นักเรียนมีการปฏิบัติ 5-7 วันต่อสัปดาห์
เป็นบางครั้ง	หมายถึง	นักเรียนมีการปฏิบัติ 1-4 วันต่อสัปดาห์
ไม่เคย	หมายถึง	นักเรียนไม่มีการปฏิบัติเลย

3) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการปฏิบัติในแต่ละข้อความในแบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนดังนี้

ในข้อความการปฏิบัติที่เป็นข้อความทางบวก กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้ 1 คะแนน

ในข้อความการปฏิบัติที่เป็นข้อความทางลบ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้ 1 คะแนน
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้ 3 คะแนน

4) เกณฑ์การตัดสินการให้คะแนนการปฏิบัติในแต่ละข้อความในแบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกแบ่งออกเป็น 3 ระดับ แสดงผลดังนี้

0	-	30	คะแนน	มีผลการปฏิบัติในระดับควรปรับปรุง
31	-	40	คะแนน	มีผลการปฏิบัติในระดับพอใช้
41	-	50	คะแนน	มีผลการปฏิบัติในระดับดี
51	-	60	คะแนน	มีผลการปฏิบัติในระดับดีมาก

5) นำแบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะการใช้คำถาม พฤติกรรมที่ต้องการวัด และความถูกต้องด้านภาษาพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

6) นำแบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกที่ผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่านโดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตทางสาขาสุศึกษาหรือพลศึกษา หรือปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการส่งเสริมสุขภาพ หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Index of Congruence หรือ IOC) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.96

7) นำแบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกที่ปรับแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ตามการประเมินของผู้ปกครองโรงเรียนวิชูทิศจำนวน 25 คน สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ใช่ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างตามการประเมินของผู้ปกครอง นำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนน และวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตร Cronbach Alpha Coefficient ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.96

1.3.2.3 แบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามประเมินของ

ผู้วิจัย

1) ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

2) สร้างแบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ประยุกต์วิธีการและเกณฑ์การให้คะแนนตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งเป็นแบบวัดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 3 ระดับ คือ

เป็นประจำ	หมายถึง	นักเรียนมีการปฏิบัติ 5-7 วันต่อสัปดาห์
เป็นบางครั้ง	หมายถึง	นักเรียนมีการปฏิบัติ 1-4 วันต่อสัปดาห์
ไม่เคย	หมายถึง	นักเรียนไม่มีการปฏิบัติเลย

3) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการปฏิบัติในแต่ละข้อความในแบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนดังนี้

ในข้อความการปฏิบัติที่เป็นข้อความทางบวก กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้ 1 คะแนน

ในข้อความการปฏิบัติที่เป็นข้อความทางลบ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้ 1 คะแนน
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้ 3 คะแนน

4) เกณฑ์การตัดสินการให้คะแนนการปฏิบัติในแต่ละข้อความในแบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกแบ่งออกเป็น 3 ระดับ แสดงผลดังนี้

0	-	30	คะแนน	มีผลการปฏิบัติในระดับควรปรับปรุง
31	-	40	คะแนน	มีผลการปฏิบัติในระดับพอใช้
41	-	50	คะแนน	มีผลการปฏิบัติในระดับดี
51	-	60	คะแนน	มีผลการปฏิบัติในระดับดีมาก

5) นำแบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะการใช้คำถาม พฤติกรรมที่ต้องการวัด และความถูกต้องด้านภาษาพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

6) นำแบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกที่ผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่านโดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตทางสาขาสุศึกษาหรือพลศึกษา

หรือปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการส่งเสริมสุขภาพ หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Index of Congruence หรือ IOC) คัดเลือกข้อความถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.90

7) นำแบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกที่ปรับแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาตามการประเมินของผู้วิจัยโรงเรียนวิสุทธิศึกษานาน 25 คน สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ใช่ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างตามการประเมินของผู้วิจัย นำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตร Cronbach Alpha Coefficient ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.90

ขั้นที่ 2 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การกำหนดแบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง(Quasi – Experimental Research) แบบ 2 กลุ่ม มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (The Pretest-Posttest Control Group Design) ดังแบบแผนการทดลอง แผนภาพดังนี้

แผนภาพที่ 3.2 แบบแผนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	การวัดก่อนการทดลอง	การวัดหลังการทดลอง
E	O ₁ X	O ₂
C	O ₃	O ₄

E = กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

C = กลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

O₁O₃ = ค่าคะแนนการปฏิบัติที่วัดได้ก่อนการทดลอง

O₂O₄ = ค่าคะแนนการปฏิบัติที่วัดได้หลังการทดลอง

X = โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

2.2 การติดต่อประสานงานก่อนการทดลอง

2.2.1 ติดต่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากผู้บริหารโรงเรียน

2.2.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย การวัดและประเมินผลแก่รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอน และร่วมกันกำหนดตารางเวลา การใช้โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษา

2.3 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.1 การดำเนินการก่อนทดลองจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษา

2.3.1.1 ทำการทดสอบการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ในสัปดาห์แรกก่อนทำการทดลอง (Pre-test)

2.3.1.2 นำผลการทดสอบการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกก่อนการทดลอง มาวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบว่านักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมมีการปฏิบัติต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกแตกต่างกันหรือไม่ ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกก่อนการทดลอง ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม

	N	ก่อนการทดลอง		t	p
		$\bar{X}$	SD		
กลุ่มทดลอง	25	38.84	3.28	1.45	0.89
กลุ่มควบคุม	25	38.68	4.74		

จากตารางที่ 3.2 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกก่อนการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกเท่ากับ 38.84 ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกเท่ากับ 38.68 คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับพอใช้

ตารางที่ 3.3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามการประเมินของผู้ปกครองก่อนการทดลองระหว่างผู้ปกครองกลุ่มทดลองกับผู้ปกครองกลุ่มควบคุม

	N	ก่อนการทดลอง		t	p
		$\bar{X}$	SD		
กลุ่มทดลอง	25	36.76	7.34	1.45	0.89
กลุ่มควบคุม	25	39.76	4.99		

จากตารางที่ 3.3 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ก่อนการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกเท่ากับ 36.76 ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกเท่ากับ 39.76 คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับพอใช้

ตารางที่ 3.4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ตามการประเมินของผู้วิจัยก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง

	n	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	P
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
กลุ่มทดลอง	25	34.92	2.20	54.68	2.72	28.01	0.00*

จากตารางที่ 3.4 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ตามการประเมินของผู้วิจัยของกลุ่มทดลองที่ได้รับการโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกหลังการทดลองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกก่อนการทดลองเท่ากับ 34.92คะแนน หลังการทดลองเท่ากับ 54.68คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดีมาก

2.3.2 การดำเนินการทดลองโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ผู้วิจัยดำเนินการจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกให้กับนักเรียนกลุ่มทดลอง เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 ชั่วโมง ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

2.3.3 การดำเนินงานหลังการทดลอง

ทดสอบวัดการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกหลังการทดลอง (Post-Test) ทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกฉบับเดียวกันกับแบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกก่อนการทดลอง

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก โดยการทดสอบค่าที (t-test) ดังนี้

3.1.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุมโดยการทดสอบค่าที (Paired Samples t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

3.1.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที (Independent Samples t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

3.2 สถิติที่ใช้

3.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปฏิบัติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

3.2.2 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม ด้วยการทดสอบค่าที (Paired Samples t-test) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

3.2.3 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก หลังการทดลอง ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม ด้วยการทดสอบค่าที (Independent Samples t-test) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกและของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามการประเมินของผู้ปกครองก่อนและหลังการทดลองของ นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกและของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามการประเมินของผู้วิจัยก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลอง โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกกับของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

ตอนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามการประเมินของผู้ปกครองหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกและของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกและของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกปรากฏดังตารางที่ 4.1, 4.2, 4.3 และแผนภาพที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม

	n	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	P
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
กลุ่มทดลอง	25	38.84	3.28	52.88	4.45	-16.73	0.00*
กลุ่มควบคุม	25	38.68	4.43	43.32	2.58	-2.08	0.05

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกหลังการทดลองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกก่อนการทดลองเท่ากับ 38.84 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับพอใช้ หลังการทดลองเท่ากับ 52.88 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดีมาก

ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกหลังการทดลองไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 36.68 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับพอใช้ หลังการทดลองเท่ากับ 43.32 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดี

ตารางที่ 4.2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อ	คำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	P
		(n = 25)		(n = 25)			
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1	นักเรียนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออก	1.84	0.47	2.52	0.51	-4.90	0.00*
2	นักเรียนทำลายหรือคว่ำภาชนะต่างๆที่มีน้ำขัง	1.88	0.78	2.64	0.49	-4.10	0.00*
3	นักเรียนปิดภาชนะที่ใส่น้ำดื่ม หลังการใช้งานทุกครั้ง	2.36	0.70	2.76	0.44	-2.43	0.02*
4	เมื่อพบภาชนะกักเก็บน้ำที่ไม่มีฝาปิด นักเรียนจะหาวัสดุหรือฝามาปิดโดยทันที	1.80	0.71	2.68	0.48	-5.16	0.00*
5	นักเรียนไม่เปิดน้ำทิ้งไว้ ในที่ต่างๆเพราะจะทำให้เกิดน้ำขังและเกิดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	2.24	0.72	2.60	0.50	-2.05	0.05
6	นักเรียนสำรวจบริเวณโรงเรียนเพื่อหาแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	1.28	0.54	2.64	0.49	-9.31	0.00*
7	นักเรียนใส่ทรายอะเบทในภาชนะที่เก็บน้ำ	1.56	0.65	2.40	0.50	-5.12	0.00*
8	นักเรียนใส่ปลาหางนกยูงในอ่างบัวเพื่อเป็นการกำจัดลูกน้ำ	1.64	0.86	2.44	0.77	-3.47	0.00*
9	นักเรียนจัดหนังสือ อุปกรณ์การเรียนในโต๊ะเรียนของนักเรียนให้สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย	2.36	0.64	2.60	0.50	-1.49	0.15
10	นักเรียนสามารถทำผลิตภัณฑ์ได้เองด้วยตนเอง เช่น การทำน้ำมันตะไคร้, การทำเทียนหอมได้เอง	1.40	0.58	2.64	0.49	-8.19	0.15

* $p < .05$

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อ	คำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	P
		(n = 25)		(n = 25)			
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
11	นักเรียนใช้ผลิตภัณฑ์โล่ยุงที่ผลิตขึ้นเองนำมาใช้ป้องกันยุงลาย	1.36	0.57	2.76	0.44	-9.78	0.00*
12	นักเรียนทายากันยุง เพื่อเป็นป้องกันไม่ให้ยุงมากัด	2.24	0.52	2.68	0.48	-3.12	0.00*
13	นักเรียนใส่ทรายลงไปใว้ในกระถางต้นไม้ เพื่อเป็นการป้องกันการวางไข่ของยุงลาย	1.44	0.58	2.64	0.49	-7.88	0.00*
14	เมื่อนักเรียนเห็นยุงลายนักเรียนจะกำจัดทันที เช่น ตบ หรือใช้ไม้ช้อนตุง	2.24	0.72	2.80	0.41	-3.37	0.00*
15	นักเรียนทำความสะอาดภาชนะที่มีน้ำขัง และคว่ำภาชนะสม่ำเสมอ	1.80	0.82	2.64	0.49	-4.41	0.00*
16	เมื่อพบเห็นแก้วน้ำที่มีน้ำอยู่ นักเรียนจะเทน้ำทิ้งทันที	1.92	0.64	2.52	0.51	-3.67	0.00*
17	ห้องเรียนของนักเรียนมีการทิ้งขยะเป็นประจำทุกวัน	2.40	0.71	2.76	0.44	-2.17	0.04*
18	นักเรียนไม่นำอาหารและเครื่องดื่มมารับประทานในห้องเรียน	2.24	0.66	2.80	0.41	-5.89	0.00*
19	นักเรียนไม่ทิ้งขยะ เครื่องดื่มภายในห้องเรียน	2.32	0.79	2.56	0.51	-3.20	0.00*
20	นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน	2.52	0.65	2.80	0.41	-1.82	0.08
รวม		38.84	3.28	52.88	4.45	-16.73	0.00*

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.2 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกหลังการทดลองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนการ

ปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกก่อนการทดลองเท่ากับ 38.84 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับพอใช้ และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติเท่ากับ 52.88 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดีมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ 1,2,3,4,6,7,8,11,12,13,14,15,16,17,18 และ 19

ตารางที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	คำถาม	ก่อนทดลอง (n = 25)		หลังทดลอง (n = 25)		t	P
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1	นักเรียนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออก	1.76	0.52	1.76	0.60	0.00	1.00
2	นักเรียนทำลายหรือคว่ำภาชนะต่างๆที่มีน้ำขัง	2.00	1.92	0.65	0.64	1.57	0.13
3	นักเรียนปิดภาชนะที่ใส่น้ำดื่ม หลังการใช้งานทุกครั้ง	2.16	2.12	0.58	0.53	2.59	0.02*
4	เมื่อพบภาชนะกักเก็บน้ำที่ไม่มีฝาปิด นักเรียนจะหาวัสดุหรือฝามาปิดโดยทันที	2.00	2.20	0.57	0.41	-0.90	0.38
5	นักเรียนไม่เปิดน้ำทิ้งไว้ ในที่ต่างๆเพราะจะทำให้เกิดน้ำขังและเกิดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	1.88	2.08	0.73	0.28	0.30	0.77
6	นักเรียนสำรวจบริเวณโรงเรียนเพื่อหาแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	1.60	2.28	0.65	0.54	-3.78	0.00*
7	นักเรียนใส่ทรายอะเบทในภาชนะที่เก็บน้ำ	1.68	2.04	0.76	0.46	-1.14	0.27
8	นักเรียนใส่ปลาหางนกยูงในอ่างบัวเพื่อเป็นการกำจัดลูกน้ำ	1.72	2.24	0.74	0.73	-2.06	0.05

* $p < .05$

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อ	คำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	P
		(n = 25)		(n = 25)			
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
9	นักเรียนจัดหนังสือ อุปกรณ์การเรียนในโต๊ะเรียนของนักเรียนให้สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย	2.40	1.88	0.50	0.44	3.38	0.00*
10	นักเรียนสามารถทำผลิตภัณฑ์ไถ่ด้วยตนเอง เช่น การทำน้ำมันตะไคร้, การทำเทียนหอมไถ่	1.32	2.04	0.56	0.68	-4.04	0.00*
11	นักเรียนใช้ผลิตภัณฑ์ไถ่ที่ผลิตขึ้นเองนำมาใช้ป้องกันยุงลาย	1.36	2.08	0.49	0.64	-4.55	0.00*
12	นักเรียนทายากันยุง เพื่อเป็นป้องกันไม่ให้ยุงมากัด	2.32	2.20	0.63	0.50	0.83	0.42
13	นักเรียนใส่ทรายลงไปใว้ในกระถางต้นไม้ เพื่อเป็นการป้องกันการวางไข่ของยุงลาย	1.44	2.24	0.65	0.44	-4.90	0.00*
14	เมื่อนักเรียนเห็นยุงลายนักเรียนจะกำจัดทันที เช่น ตบ หรือใช้ไม้ช้อนตุง	2.48	2.52	0.65	0.51	-0.57	0.57
15	นักเรียนทำความสะอาดภาชนะที่มีน้ำขังและคว่ำภาชนะสม่ำเสมอ	2.08	2.24	0.82	0.44	-1.07	0.29
16	เมื่อพบเห็นแก้วน้ำที่มีน้ำอยู่ นักเรียนจะเทน้ำทิ้งทันที	2.24	2.20	0.73	0.41	0.33	0.75
17	ห้องเรียนของนักเรียนมีการทิ้งขยะเป็นประจำทุกวัน	2.28	2.24	0.46	0.44	1.00	0.33
18	นักเรียนไม่นำอาหารและเครื่องดื่มมารับประทานในห้องเรียน	2.36	2.48	0.76	0.51	-1.00	0.33
19	นักเรียนไม่ทิ้งขยะ เครื่องดื่มภายในห้องเรียน	2.08	2.12	0.76	0.67	-0.33	0.75

* $p < .05$

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อ	คำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	P
		(n = 25)		(n = 25)			
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
20	นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน	2.52	2.44	0.59	0.51	0.53	0.61
	รวม	36.68	4.43	43.32	2.58	-2.08	0.05

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกหลังการทดลองไม่แตกต่างกันก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกก่อนการทดลองเท่ากับ 38.68 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับพอใช้ และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติเท่ากับ 43.32 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดี

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติการป้องกันโรคไข้เลือดออกของกลุ่มทดลองไม่แตกต่างกันกว่าก่อนการทดลอง ในข้อที่ 3,6, 9,10,11และ13

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามการประเมินของผู้ปกครองก่อนและหลังการทดลองของ นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกและของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามการประเมินของผู้ปกครองก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกและของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกปรากฏดังตารางที่ 4.4, 4.5, 4.6และแผนภาพที่ 4.2

ตารางที่ 4.4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมตามการประเมินของผู้ปกครอง

	n	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	P
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
กลุ่มทดลอง	25	36.76	7.34	52.56	3.24	-9.66	0.00*
กลุ่มควบคุม	25	39.76	4.99	41.60	1.80	-1.89	0.71

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามการประเมินของผู้ปกครองหลังการทดลองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 36.76 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับพอใช้ หลังการทดลองเท่ากับ 52.56 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดีมาก

ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามการประเมินของผู้ปกครองหลังการทดลองไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของก่อนการทดลองเท่ากับ 39.76 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับพอใช้ หลังการทดลองเท่ากับ 41.60 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดี

ตารางที่ 4.5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามการประเมินของผู้ปกครองก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อ	คำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	P
		(n = 25)		(n = 25)			
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1	เวลานอนนักเรียนมีวิธีป้องกันยุงกัด เช่น นอนกางมุ้ง หรือติดมุ้งลวดภายในห้องนอน	1.68	0.63	2.80	0.41	-7.17	0.00*

* $p < .05$

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อ	คำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	P
		(n = 25)		(n = 25)			
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
2	นักเรียนทำความสะอาดและจัดเก็บของในห้องหรือมุมสำหรับเก็บของที่บ้านของนักเรียนไม่ให้อับชื้น	2.16	0.62	2.72	0.46	-3.22	0.00*
3	นักเรียนทำลายหรือคว่ำภาชนะต่างๆที่มีน้ำขังภายในบ้าน	1.68	0.69	2.72	0.46	-5.85	0.00*
4	นักเรียนปิดภาชนะที่ใส่น้ำดื่ม หลังการใช้งานทุกครั้ง	2.16	0.69	2.84	0.38	-3.99	0.00*
5	นักเรียนป้องกันไม่ให้ยุงเข้ามาในบ้าน เช่นติดมุ้งลวดรอบบ้าน	1.48	0.65	2.68	0.48	-8.49	0.00*
6	นักเรียนแจ้งผู้ปกครอง เมื่อพบว่ามุงลวดฉีกขาดหรือชำรุด	1.76	0.78	2.76	0.44	-5.78	0.00*
7	เมื่อพบภาชนะกักเก็บน้ำที่ไม่มีฝาปิด นักเรียนจะหาวัสดุหรือฝามาปิดโดยทันที	1.92	0.57	2.60	0.50	-6.11	0.00*
8	บ้านของนักเรียนมีการกำจัดยุงลาย	2.04	0.68	2.72	0.46	-4.24	0.00*
9	นักเรียนสำรวจบริเวณบ้านเพื่อหาแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	1.48	0.59	2.44	0.51	-6.08	0.00*
10	นักเรียนใส่ทรายอะเบทในภาชนะที่เก็บน้ำใช้	1.56	0.65	2.40	0.58	-5.63	0.00*
11	นักเรียนเปลี่ยนน้ำในแจกันเป็นประจำทุกวัน	1.80	0.65	2.48	0.59	4.55	0.00*
12	ที่บ้านนักเรียนเก็บเสื้อผ้า เครื่องใช้ภายในบ้านเป็นระเบียบเรียบร้อย	2.00	0.65	2.72	0.46	4.04	0.00*

* $p < .05$

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อ	คำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	P
		(n = 25)		(n = 25)			
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
13	ที่บ้านนักเรียนกำจัดยุงด้วยการพ่นยากันยุง	1.80	0.65	2.56	0.51	-4.54	0.00*
14	นักเรียนนำผลิตภัณฑ์ไล่ยุง มาใช้ไล่ยุงภายในบ้าน	1.72	0.80	2.72	0.46	-4.04	0.00*
15	นักเรียนใช้ผลิตภัณฑ์ไล่ยุงที่ผลิตขึ้น ใช้ไล่ยุงภายในบ้าน	1.76	0.78	2.56	0.51	-4.88	0.00*
16	นักเรียนทายากันยุง เพื่อป้องกันไม่ให้ยุงมากัด	1.96	0.54	2.72	0.46	-5.22	0.00*
17	นักเรียนใส่น้ำส้มสายชูหรือเกลือ ไว้ในภาชนะเช่น ขาตุ๋นกับข้าว, จานรอง กระจ่างต้นไม้	1.64	0.57	2.44	0.58	-4.90	0.00*
18	นักเรียนทำความสะอาดบ้านสม่ำเสมอ	2.20	0.71	2.64	0.49	-2.68	0.01*
19	นักเรียนทำความสะอาดภาชนะที่มีน้ำ ชั่งและนักเรียนคว่ำภาชนะตักน้ำเมื่อไม่ใช้	1.88	0.60	2.56	0.51	-4.54	0.00*
20	นักเรียนไม่นำเสื้อผ้าที่อับชื้น เข้าไปเก็บไว้ในตู้เสื้อผ้า	2.08	0.57	2.88	0.33	-5.66	0.00*
รวม		36.76	7.34	52.56	3.24	-9.66	0.00*

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามการประเมินของผู้ปกครองหลังการทดลองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ก่อนการทดลองเท่ากับ 36.76 คะแนน และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก เท่ากับ 52.56 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดีมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของกลุ่มทดลองตามการประเมินของผู้ปกครองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทุกข้อ

ตารางที่ 4.6 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามการประเมินของผู้ปกครอง ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	คำถาม	ก่อนทดลอง (n = 25)		หลังทดลอง (n = 25)		t	P
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1	เวลานอนนักเรียนมีวิธีป้องกันยุงกัด เช่น นอนกางมุ้ง หรือติดมุ้งลวดภายในห้องนอน	1.72	0.46	1.76	0.60	-2.77	7.88
2	นักเรียนทำความสะอาดและจัดเก็บของในห้องหรือมุมสำหรับเก็บของที่บ้านของนักเรียนไม่ให้อับชื้น	1.92	0.50	1.92	0.64	0.46	0.65
3	นักเรียนทำลายหรือคว่ำภาชนะต่างๆที่มีน้ำขังภายในบ้าน	2.16	0.47	2.12	0.53	3.71	0.71
4	นักเรียนปิดภาชนะที่ใส่น้ำดื่ม หลังการใช้งานทุกครั้ง	2.00	0.50	2.20	0.41	-1.55	0.13
5	นักเรียนป้องกันไม่ให้ยุงเข้ามาในบ้าน เช่น ติดมุ้งลวดรอบบ้าน	1.88	0.53	2.08	0.28	-2.00	0.06
6	นักเรียนแจ้งผู้ปกครอง เมื่อพบว่ามุงลวด ฉีกขาดหรือชำรุด	1.60	0.65	2.28	0.54	-3.78	0.00*
7	เมื่อพบภาชนะกักเก็บน้ำที่ไม่มีฝาปิด นักเรียนจะหาวัสดุหรือฝามาปิดโดยทันที	1.68	0.63	2.04	0.46	-1.98	0.59
8	บ้านของนักเรียนมีการกำจัดยุงลาย	1.68	0.69	2.24	0.72	-2.35	0.03*

p<.05

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อ	คำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	P
		(n = 25)		(n = 25)			
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
9	นักเรียนสำรวจบริเวณบ้านเพื่อหาแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	2.24	0.44	1.88	0.44	3.17	0.00*
10	นักเรียนใส่ทรายอะเบทในภาชนะที่เก็บน้ำใช้	1.32	0.55	2.04	0.68	-4.04	0.00
11	นักเรียนเปลี่ยนน้ำในแจกันเป็นประจำทุกวัน	1.36	0.49	2.44	0.51	-4.55	0.00*
12	ที่บ้านนักเรียนเก็บเสื้อผ้า เครื่องใช้ภายในบ้านเป็นระเบียบ เรียบร้อย	2.32	0.63	2.20	0.50	0.83	0.42
13	นักเรียนกำจัดยุงที่บ้านด้วยการพ่นยากันยุง	1.44	0.65	2.24	0.44	-4.90	0.00*
14	นักเรียนนำผลิตภัณฑ์ไล่ยุง มาใช้ไล่ยุงภายในบ้าน	2.40	0.65	2.52	0.51	-1.37	0.19
15	นักเรียนใช้ผลิตภัณฑ์ไล่ยุงที่ผลิตขึ้นเอง ใช้ไล่ยุงภายในบ้าน	2.00	0.76	2.24	0.44	-1.54	0.14
16	นักเรียนทายากันยุง เพื่อป้องกันไม่ให้ยุงมากัด	2.24	0.72	2.20	0.41	3.27	0.75
17	นักเรียนใส่น้ำส้มสายชูหรือเกลือ ไว้ในภาชนะ เช่น ขาตุ้กับข้าว, จานรอง กระถางต้นไม้	2.16	0.37	2.24	0.44	-1.00	0.33
18	นักเรียนทำความสะอาดบ้านสม่ำเสมอ	2.20	0.71	2.48	0.51	-2.06	0.05
19	นักเรียนทำความสะอาดภาชนะที่มีน้ำขัง และนักเรียนคว่ำภาชนะตักน้ำเมื่อไม่ใช้	2.00	0.71	2.12	0.67	-1.00	0.33

* $p < .05$

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อ	คำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	P
		(n = 25)		(n = 25)			
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
20	นักเรียนไม่นำเสื้อผ้าที่อับชื้น เข้าไปเก็บไว้ในตู้เสื้อผ้า	2.28	0.54	2.44	0.51	-1.00	0.33
	รวม	39.76	4.99	41.60	1.80	-1.89	0.71

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.6 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามการประเมินของผู้ปกครองหลังการทดลองไม่แตกต่างกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกก่อนการทดลองเท่ากับ 38.68 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับพอใช้ และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติเท่ากับ 43.32 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดี

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของกลุ่มทดลองตามการประเมินของผู้ปกครองไม่แตกต่างกันกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ใน ทุกข้อ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามการประเมินของผู้วิจัยก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามการประเมินของผู้วิจัยก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษาปรางค์ดงตารางที่ 4.7 ,4.8และแผนภาพที่ 4.3

ตารางที่ 4. 7 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุมตาม การประเมินของผู้วิจัย

	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	P
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
กลุ่มทดลอง	25	34.92	2.20	54.68	2.72	28.01	0.00*

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ตามการประเมินของผู้วิจัยของกลุ่มทดลองที่ได้รับการโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกัน โรคไข้เลือดออกหลังการทดลองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ย ของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกก่อนการทดลองเท่ากับ 34.92คะแนน คือมี คะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับพอใช้ หลังการทดลองเท่ากับ 54.68 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดีมาก

ตารางที่ 4. 8 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ตามการประเมินของผู้วิจัย ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก จำแนกเป็น รายข้อ

ข้อ	คำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	P
		(n = 25)		(n = 25)			
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1	นักเรียนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการ ป้องกันโรคไข้เลือดออก	1.44	0.51	2.36	0.49	-6.06	0.00*
2	นักเรียนทำลายหรือคว่ำภาชนะต่างๆที่มี น้ำขัง	2.12	0.67	2.80	0.82	-5.42	0.00*
3	นักเรียนปิดภาชนะที่ใส่น้ำดื่ม หลังการใช้ งานทุกครั้ง	2.48	0.51	2.72	0.46	-2.01	0.06
4	เมื่อพบภาชนะกักเก็บน้ำที่ไม่มีฝาปิด นักเรียนจะหาวัสดุหรือฝามาปิดโดยทันที	2.24	0.44	2.84	0.37	-4.64	0.00*

* $p < .05$

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ข้อ	คำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	P
		(n = 25)		(n = 25)			
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
5	นักเรียนไม่เปิดน้ำทิ้งไว้ ในที่ต่างๆเพราะจะทำให้เกิดน้ำขังและเกิดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	2.32	0.48	2.68	0.48	-2.57	0.00*
6	นักเรียนสำรวจบริเวณโรงเรียนเพื่อหาแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	1.40	0.50	2.76	0.44	-10.66	0.00*
7	นักเรียนใส่ทรายอะเบทในภาชนะที่เก็บน้ำ	1.72	0.46	2.60	0.50	-7.33	0.00*
8	นักเรียนใส่ปลาหางนกยูงในอ่างบัวเพื่อเป็นการกำจัดลูกน้ำ	1.82	0.47	2.72	0.46	-6.61	0.00*
9	นักเรียนจัดหนังสือ อุปกรณ์การเรียนในโต๊ะเรียนของนักเรียนให้สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย	1.76	0.44	2.52	0.51	-5.73	0.00*
10	นักเรียนสามารถทำผลิตภัณฑ์ไถ่ยุงด้วยตนเอง เช่น การทำน้ำมันตะไคร้, การทำเทียนหอมไถ่ยุง	1.00	0.00	2.80	0.41	-22.05	0.00*
11	นักเรียนใช้ผลิตภัณฑ์ไถ่ยุงที่ผลิตขึ้นเองนำมาใช้ป้องกันยุงลาย	1.00	0.00	2.92	0.28	-34.67	0.00*
12	นักเรียนทายากันยุง เพื่อเป็นป้องกันไม่ให้ยุงมากัด	1.80	0.41	2.72	0.46	-6.55	0.00*
13	นักเรียนใส่ทรายลงไปใ้ในกระถางต้นไม้ เพื่อเป็นการป้องกันการวางไข่ของยุงลาย	1.00	0.00	2.72	0.46	-18.77	0.00*
14	เมื่อนักเรียนเห็นยุงลายนักเรียนจะกำจัดทันที เช่น ตบ หรือใช้ไม้ช้อนตุง	1.48	0.51	2.76	0.44	-9.44	0.00*

* $p < .05$

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ข้อ	คำถาม	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t	P
		(n = 25)		(n = 25)			
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
15	นักเรียนทำความสะอาดภาชนะที่มีน้ำขังและคว่ำภาชนะสม่ำเสมอ	1.48	0.51	2.68	0.48	-9.30	0.00*
16	เมื่อพบเห็นแก้วน้ำที่มีน้ำอยู่ นักเรียนจะเทน้ำทิ้งทันที	1.72	0.46	2.80	0.41	-7.69	0.00*
17	ห้องเรียนของนักเรียนมีการทิ้งขยะเป็นประจำทุกวัน	2.00	0.00	2.92	0.28	-16.61	0.00*
18	นักเรียนไม่นำอาหารและเครื่องดื่มมารับประทานในห้องเรียน	2.04	0.54	2.68	0.49	-3.93	0.01*
19	นักเรียนไม่ทิ้งขยะ เครื่องดื่มภายในห้องเรียน	1.88	0.44	2.72	0.46	-6.11	0.00*
20	นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน	2.20	0.41	3.00	0.00	-9.80	0.00*
รวม		34.92	2.20	54.68	2.72	28.01	0.00*

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.8 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกหลังการทดลองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกก่อนการทดลองเท่ากับ 34.92 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับพอใช้ และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติเท่ากับ 54.68 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดีมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ 1,2,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19 และ 20

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกและของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกและของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกและนักเรียนกลุ่มควบคุมปรากฏดังตารางที่ 4.9 ,4.10

ตารางที่ 4. 9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและควบคุม

	n	หลังการทดลอง		t	p
		$\bar{x}$	SD		
กลุ่มทดลอง	25	52.88	4.45	9.241	0.00*
กลุ่มควบคุม	25	43.32	2.58		

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก เพิ่มขึ้นกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนกลุ่มทดลองเท่ากับ 55.88 คะแนน คือ มีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดีมาก ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนกลุ่มควบคุมเท่ากับ 43.32 คะแนน คือ มีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดี

ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรค
ไข้เลือดออกหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม
จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อ	คำถาม	กลุ่มทดลอง (n = 25)		กลุ่มควบคุม (n = 25)		t	P
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1	นักเรียนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการ ป้องกันโรคไข้เลือดออก	2.52	0.51	1.76	0.60	4.84	0.00*
2	นักเรียนทำลายหรือคว่ำภาชนะต่างๆที่มี น้ำขัง	2.64	0.49	1.92	0.64	4.47	0.00*
3	นักเรียนปิดภาชนะที่ใส่น้ำดื่ม หลังการใช้ งานทุกครั้ง	2.76	0.44	2.12	0.53	4.68	0.00*
4	เมื่อพบภาชนะกักเก็บน้ำที่ไม่มีฝาปิด นักเรียนจะหาวัสดุหรือฟามาปิดโดยทันที	2.68	0.48	2.20	0.41	3.83	0.00*
5	นักเรียนไม่เปิดน้ำทิ้งไว้ ในที่ต่างๆเพราะ จะทำให้เกิดน้ำขังและเกิดแหล่งเพาะพันธุ์ ยุงลาย	2.60	0.50	2.08	0.28	4.55	0.00*
6	นักเรียนสำรวจบริเวณโรงเรียนเพื่อหา แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	2.64	0.49	2.28	0.54	2.47	0.02*
7	นักเรียนใส่ทรายอะเบทในภาชนะเก็บน้ำ	2.40	0.50	2.04	0.46	2.66	0.01*
8	นักเรียนใส่ปลาหางนกยูงในอ่างบัวเพื่อ เป็นการกำจัดลูกน้ำ	2.44	0.77	2.24	0.72	0.95	0.35
9	นักเรียนจัดหนังสือ อุปกรณ์การเรียนใน โต๊ะเรียนของนักเรียนให้สะอาดเป็น ระเบียบเรียบร้อย	2.60	0.50	1.88	0.44	5.41	0.00*
10	นักเรียนสามารถทำผลิตภัณฑ์ไต้ยุงด้วย ตนเอง เช่น การทำน้ำมันตะไคร้, การทำ เทียนหอมไต้ยุง	2.64	0.49	2.04	0.68	3.59	0.01*

* $p < .05$

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ข้อ	คำถาม	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t	P
		(n = 25)		(n = 25)			
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
11	นักเรียนใช้ผลิตภัณฑ์โลยุงที่ผลิตขึ้นเองนำมาใช้ป้องกันยุงลาย	2.76	0.44	2.08	0.64	4.39	0.00*
12	นักเรียนทายากันยุง เพื่อเป็นป้องกันไม่ให้ยุงมากัด	2.68	0.48	2.20	0.10	3.48	0.00*
13	นักเรียนใส่ทรายลงไปใว้ในกระถางต้นไม้ เพื่อเป็นการป้องกันการวางไข่ของยุงลาย	2.64	0.49	2.24	0.10	3.05	0.04*
14	เมื่อนักเรียนเห็นยุงลายนักเรียนจะกำจัดทันที เช่น ตบ หรือใช้ไม้ช้อนตุง	2.80	0.41	2.52	0.51	2.14	0.00
15	นักเรียนทำความสะอาดภาชนะที่มีน้ำขัง และคว่ำภาชนะสม่ำเสมอ	2.64	0.49	2.24	0.44	3.05	0.02*
16	เมื่อพบเห็นแก้วน้ำที่มีน้ำอยู่ นักเรียนจะเทน้ำทิ้งทันที	2.52	0.51	2.20	0.41	2.45	0.00*
17	ห้องเรียนของนักเรียนมีการทิ้งขยะเป็นประจำทุกวัน	2.76	0.44	2.24	0.44	4.22	0.02*
18	นักเรียนไม่นำอาหารและเครื่องดื่มมารับประทานในห้องเรียน	2.80	0.41	2.48	.510	2.45	0.01*
19	นักเรียนไม่ทิ้งขยะ เครื่องดื่มภายในห้องเรียน	2.56	0.51	2.12	0.67	2.63	0.01*
20	นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน	2.80	0.41	2.44	0.51	2.77	0.00*
	รวม	52.88	4.45	43.32	2.58	9.24	0.00*

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกระหว่างนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกหลังการทดลองเพิ่มขึ้นกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนการ

ปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของกลุ่มทดลองเท่ากับ 40.88 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับพอใช้ ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของกลุ่มควบคุมเท่ากับ 43.32 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดี

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อ

ตอนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามการประเมินของผู้ปกครองหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามการประเมินของผู้ปกครองหลัง การทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกและของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกและนักเรียนกลุ่มควบคุมปรากฏดังตารางที่ 4.11, 4.12

ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามการประเมินของผู้ปกครอง หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนควบคุม

	n	หลังการทดลอง		t	P
		$\bar{x}$	SD		
กลุ่มทดลอง	25	52.56	3.24	5.58	0.00*
กลุ่มควบคุม	25	41.60	1.80		

*p<.05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามการประเมินของผู้ปกครองหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก เพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนกลุ่มทดลองเท่ากับ 52.56 คะแนน ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนกลุ่มควบคุมเท่ากับ 41.60 คะแนนคือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดี

ตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรค
ไข้เลือดออกตามการประเมินของผู้ปกครอง หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่ม
ทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	คำถามหลังทดลอง	กลุ่มทดลอง (n = 25)		กลุ่มควบคุม (n = 25)		T	P
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1	เวลานอนนักเรียนมีวิธีป้องกันยุ่งกัก เช่น นอนกางมุ้ง หรือติดมุ้งลวดภายในห้องนอน	2.80	0.41	2.04	0.20	8.72	0.00*
2	นักเรียนทำความสะอาดและจัดเก็บของในห้องหรือมุมสำหรับเก็บของที่บ้านของนักเรียนไม่ให้อับชื้น	2.72	0.46	2.08	0.28	6.53	0.00*
3	นักเรียนทำลายหรือคว่ำภาชนะต่างๆที่มีน้ำขังภายในบ้าน	2.72	0.46	2.12	0.33	6.00	0.00*
4	นักเรียนปิดภาชนะที่ใส่น้ำดื่ม หลังการใช้งานทุกครั้ง	2.84	0.37	2.04	0.20	9.73	0.00*
5	นักเรียนป้องกันไม่ให้ยุงเข้ามาในบ้าน เช่น ติดมุ้งลวดรอบบ้าน	2.68	0.48	2.24	0.44	3.38	0.00*
6	นักเรียนแจ้งผู้ปกครอง เมื่อพบว่ามุ้งลวดฉีกขาดหรือชำรุด	2.76	0.44	2.08	0.49	4.54	0.00*
7	เมื่อพบภาชนะกักเก็บน้ำที่ไม่มีฝาปิด นักเรียนจะหาวัสดุหรือฝาามาปิดโดยทันที	2.60	0.50	2.16	0.37	3.38	0.00*
8	บ้านของนักเรียนมีการกำจัดยุงลาย	2.72	0.46	2.12	0.44	5.20	0.00*
9	นักเรียนสำรวจบริเวณบ้านเพื่อหาแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	2.44	0.51	2.16	0.47	2.28	0.03*
10	นักเรียนใส่ทรายอะเบทในภาชนะที่เก็บน้ำใช้	2.40	0.58	2.04	0.20	3.17	0.00*

* $p < .05$

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ข้อ	คำถามทดลอง	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		T	P
		(n = 25)		(n = 25)			
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
11	นักเรียนเปลี่ยนน้ำในแจกันเป็นประจำทุกวัน	2.48	0.59	2.12	0.33	2.38	0.03*
12	ที่บ้านนักเรียนเก็บเสื้อผ้า เครื่องใช้ภายในบ้านเป็นระเบียบ เรียบร้อย	2.72	0.46	2.28	0.46	3.77	0.00*
13	นักเรียนกำจัดขยะที่บ้านด้วยการพ่นยากันยุง	2.56	0.52	2.04	0.20	5.10	0.00*
14	นักเรียนนำผลิตภัณฑ์ไล่ยุง มาใช้ไล่ยุงภายในบ้าน	2.72	0.46	2.12	0.33	5.20	0.00*
15	นักเรียนใช้ผลิตภัณฑ์ไล่ยุงที่ผลิตขึ้น ใช้ไล่ยุงภายในบ้าน	2.56	0.51	2.00	0.00	5.53	0.00*
16	นักเรียนทายากันยุง เพื่อป้องกันไม่ให้ยุงมากัด	2.72	0.46	2.00	0.00	7.86	0.00*
17	นักเรียนใส่น้ำส้มสายชูหรือเกลือ ไวน์ ภาชนะเช่น ขาตุ้กับข้าว,จานรองกระถางต้นไม้	2.44	0.58	2.00	0.00	3.77	0.00*
18	นักเรียนทำความสะอาดบ้านสม่ำเสมอ	2.64	0.49	2.00	0.50	4.57	0.00*
19	นักเรียนทำความสะอาดภาชนะที่มีน้ำขัง และนักเรียนคว่ำภาชนะตักน้ำเมื่อไม่ใช้	2.56	0.51	1.72	0.54	5.63	0.00*
20	นักเรียนไม่นำเสื้อผ้าที่อับชื้น เข้าไปเก็บไว้ในตู้เสื้อผ้า	2.88	0.33	2.24	0.44	6.53	0.00*
	รวม	52.56	3.24	41.60	1.80	5.58	0.00*

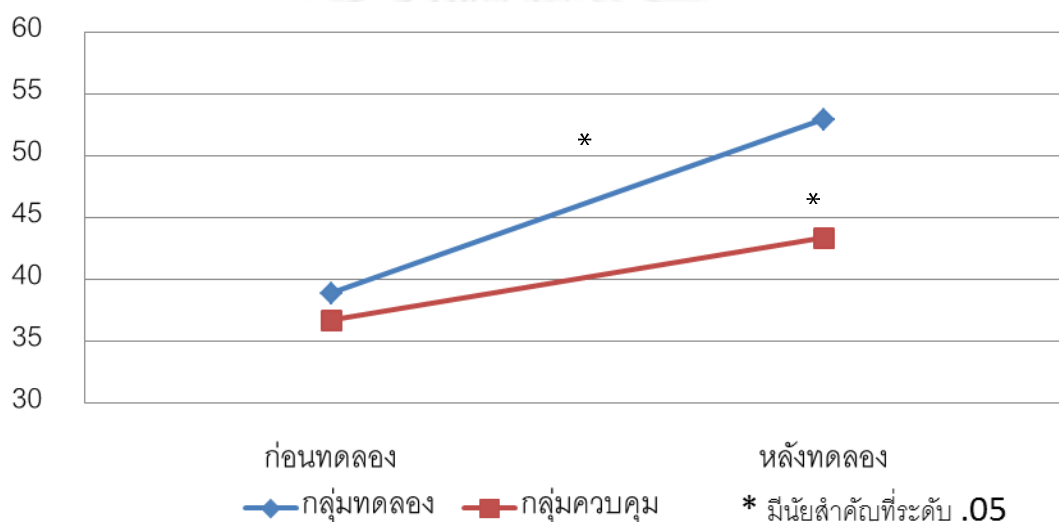
* $p < .05$

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามการประเมินของผู้ปกครองหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมและนักเรียนกลุ่มทดลองที่

ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกเพิ่มมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกกลุ่มทดลองเท่ากับ 52.56 คะแนน และค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของกลุ่มควบคุมเท่ากับ 41.60 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดี

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อ

แผนภาพที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม

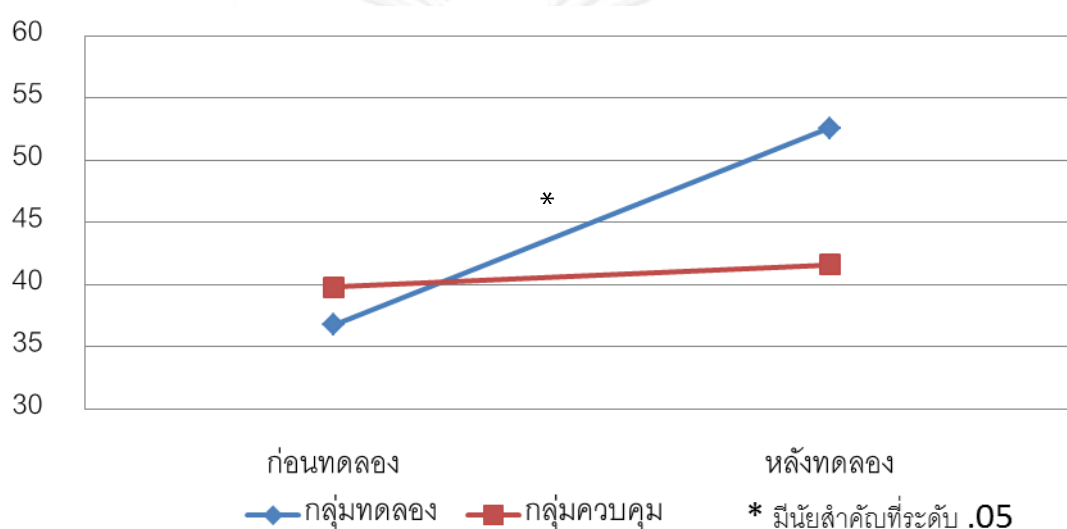

จากแผนภาพที่ 4.1 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกหลังการทดลองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกก่อนการทดลองเท่ากับ 38.84 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดีพอใช้ หลังการทดลองเท่ากับ 52.88 คะแนนคือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดีมาก

ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกหลังการทดลองไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 38.64 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดีพอใช้ หลังการทดลองเท่ากับ 43.32 คะแนนคือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดี

และพบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกหลังการทดลองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกก่อนการทดลองเท่ากับ 34.92 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดีพอใช้ และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติเท่ากับ 54.68 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดีมาก

แผนภาพที่ 4.2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม

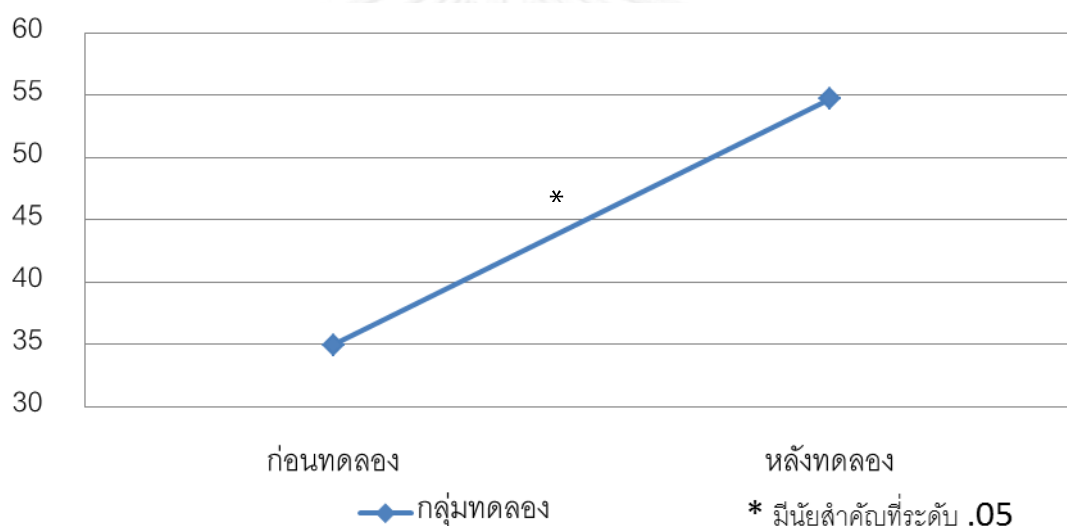

จากแผนภาพที่ 4.2 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามการประเมินของผู้ปกครองหลังการทดลองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 36.76 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดีพอใช้ หลังการทดลองเท่ากับ 52.56 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดีมาก

ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามการประเมินของผู้ปกครองหลังการทดลองไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของก่อนการทดลองเท่ากับ 39.76 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดีพอใช้ หลังการทดลองเท่ากับ 47.72 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดี

และ พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามการประเมินของผู้ปกครองหลังการทดลองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ก่อนการทดลองเท่ากับ 36.76 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดีพอใช้ และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก เท่ากับ 52.56 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดีมาก

แผนภาพที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุมตามการประเมินของผู้วิจัย

จากแผนภาพที่ 4.3 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามการประเมินของผู้วิจัยของกลุ่มทดลองที่ได้รับการโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกหลังการทดลองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกก่อนการทดลองเท่ากับ 34.92คะแนนคือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับพอใช้ หลังการทดลองเท่ากับ 54.68 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดีมาก

และ พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกหลังการทดลองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกก่อนการทดลองเท่ากับ 34.92 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับพอใช้ และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติเท่ากับ 54.68 คะแนน คือมีคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในระดับดีมาก

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ผลของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษา เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาผลของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษา 2) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง และของนักเรียนกลุ่มควบคุม 3) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออก หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบวิธีสุ่มแบบง่าย เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคปลาย ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนวิสุทธิ ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่สมัครเข้าร่วมโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก จำนวน 50 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 25 คน ที่ได้รับการจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 ชั่วโมง และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ประกอบด้วย 4 กิจกรรมได้แก่ 1) กิจกรรมการสอนสุขศึกษา 2) กิจกรรมการจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้าน/ในโรงเรียน 3) กิจกรรมการบริการสุขภาพ 4) กิจกรรมความร่วมมือของโรงเรียนและครอบครัว โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษา สามารถสรุปผลวิจัยได้ ดังนี้

1) โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกหลังการทดลองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.) ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกก่อนและหลังของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก และของกลุ่มควบคุมที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน พบว่า

2.1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติการป้องกันโรคไข้เลือดออกของกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ 1,2,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19 และ 20

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องผลของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษา มีประเด็นนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ส่งผลให้การปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษา เพิ่มขึ้น

จากผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกเพิ่มขึ้นก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 คือ ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกเท่ากับ 38.84 คะแนน ซึ่งผลการปฏิบัติในระดับพอใช้ ส่วนหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก เท่ากับ 52.88 คะแนน ซึ่งมีผลการปฏิบัติในระดับดีมาก แสดงให้เห็นว่าผลของการใช้โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนส่งผลให้นักเรียนมีการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 1 สามารถอภิปรายในประเด็น ต่อไปนี้

นักเรียนกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ซึ่งประกอบด้วย 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมการสอนสุขศึกษา 2) กิจกรรมการจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้าน/ในโรงเรียน 3) กิจกรรมการบริการสุขภาพ 4) กิจกรรมความร่วมมือของโรงเรียนและครอบครัว ทั้ง 4 กิจกรรมทำให้นักเรียนเกิดความรู้ เกิดความเข้าใจ เกิดการปฏิบัติที่ดีที่ถูกต้อง เช่นการกำจัดลูกน้ำยุงลาย นักเรียนทุกคนจะรู้ว่ายุงเกิดจากอะไร มีแนวทางในการป้องกันอย่างไร การป้องกันการเกิดลูกน้ำยุงลาย จึงเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้การสร้างเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออก เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะเมื่อนักเรียนมีเจตคติที่ดีแล้วทำให้เกิดการปฏิบัติที่ถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุณี ชัยชาญชีพ (2543) ได้ศึกษาเรื่องการประยุกต์การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการควบคุมลูกน้ำยุงลายในชุมชน ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการทดลอง โดยจัดกิจกรรมสุขศึกษาให้กับกลุ่มทดลองที่กำหนดไว้ 8 สัปดาห์ ประกอบด้วย การบรรยายประกอบสไลด์ เทปวีดิทัศน์ ภาพโปสเตอร์ แผ่นพับ แผนภูมิ การอภิปรายกลุ่ม การระดมสมอง การสาธิต การฝึกปฏิบัติ การควบคุมกำกับการฝึกปฏิบัติ พบว่า กลุ่มทดลองมีความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกและยุงลาย การรับรู้ความรุนแรงและโอกาสเสี่ยงต่อการป่วยเป็นโรคไข้เลือดออกมากกว่าก่อนการทดลอง และ มากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การรับรู้ประโยชน์ของการควบคุมลูกน้ำยุงลาย มากกว่าก่อนการทดลองแต่ไม่มากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าดัชนีร้อยละของ บ้านที่สำรวจพบลูกน้ำยุงลายกับบ้านที่สำรวจลูกน้ำยุงลาย ลดลงกว่าก่อนการทดลองและลดลง มากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ แต่ไม่พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ

เมื่อนำค่าส่วนต่างของ สัตส่วนบ้านที่สำรวจพบลูกน้ำยุงลายกับบ้านที่สำรวจลูกน้ำยุงลายทั้งหมด ทดสอบทางสถิติ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการวิจัย แสดงว่าการจัด โปรแกรมสุขศึกษาโดย ประยุกต์การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการควบคุมลูกน้ำยุงลาย มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการควบคุมและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายในกลุ่ม ทดลองได้ ซึ่งสามารถ นำไปสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียน เพื่อให้เกิด พฤติกรรมการควบคุมและ กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย และควรเพิ่มแรงสนับสนุนจากครู ผู้ปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ สาธารณสุขเข้าไปด้วย

2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของ นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ที่ได้จาก การประเมินของนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้วิจัย พบว่า หลังการทดลองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 2 สามารถอภิปรายได้ใน ประเด็นต่อไปนี้

1). กิจกรรมการสอนสุขศึกษา

กิจกรรมการสอนสุขศึกษาแบ่งออกเป็น 8 กิจกรรม ได้แก่ 1) มารู้อัจฉริยะกันเถอะ 2) สาเหตุ และอาการของโรคไข้เลือดออก 3) การติดต่อและการระบาดของโรคไข้เลือดออก 4) การป้องกันโรค ไข้เลือดออก(ในโรงเรียน) 5) การป้องกันโรคไข้เลือดออก(ภายในบ้าน) 6) หลัก 5ป 1ข คืออะไร 7) การทำผลิตภัณฑ์ไฉ่ยุง 8) นักประดิษฐ์ตัวน้อย สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ แต่ละกิจกรรมเป็นการให้ความรู้ สร้างความสัมพันธ์ สร้างเจตคติที่ดีต่อตนเอง ระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียน ซึ่งกิจกรรม5ป 1ข คืออะไร สามารถใช้เป็นขั้นตอนในการป้องกันไข้เลือดออกได้ เนื่องจากผู้วิจัยให้ความรู้และให้นักเรียนฝึกคิด โดยการสอน หลัก5ป1ข ว่ามีอะไรบ้าง การที่ผู้วิจัยฝึกให้คิดซ้ำๆ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ และเกิดการตระหนักคือการรู้ถึงหลัก5ป1ข อย่างแท้จริง เห็นได้ จากการตอบคำถามของนักเรียน ซึ่งนักเรียนตอบคำถามที่ผู้วิจัยสอบถามได้อย่างถูกต้อง สอดคล้อง กับงานวิจัยของ ณัฐพร มีสุข (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการควบคุม ลูกน้ำยุงลาย ในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองตัวแทนครัวเรือนกลุ่ม ทดลองมีความรู้ การรับรู้ โอกาสเสี่ยง การรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้เลือดออก และการรับรู้ ประโยชน์ของการควบคุม ลูกน้ำยุงลายสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ0.5 หลังการทดลองค่าดัชนีความชุกชุมของลูกน้ำยุงลาย (H.I. C.I. และ B.I.) ในกลุ่ม ทดลอง ลดลงและลดลงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การจัดโปรแกรม สุขศึกษาโดยประยุกต์แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การ ควบคุมลูกน้ำยุงลายของตัวแทนครัวเรือนในทางที่ดีขึ้น สามารถนำโปรแกรมสุขศึกษานี้ไป ประยุกต์ใช้ ในพื้นที่อื่นได้ต่อไป

2. กิจกรรมการจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้าน/ในโรงเรียน

กิจกรรมการจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้าน/ในโรงเรียนแบ่งออกเป็น 4 กิจกรรม ได้แก่ 1. กิจกรรมสำรวจบริเวณโรงเรียน 2. กิจกรรมสำรวจที่บ้าน+เขียนแผนผัง 3. กิจกรรมปรับปรุงสิ่งแวดล้อมบริเวณโรงเรียน 4. กิจกรรมปรับปรุงสิ่งแวดล้อมที่บ้าน กิจกรรมปรับปรุงสิ่งแวดล้อมบริเวณโรงเรียน/ที่บ้าน เป็นการให้นักเรียนรู้จักสังเกตพร้อมกับการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ากิจกรรมนี้เหมาะสมกับนักเรียนและเป็นวิธีที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนสำรวจและทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการปฏิบัติที่ถูกต้อง มีผลช่วยให้นักเรียนปฏิบัติได้อย่างถูกวิธี เช่น การสำรวจภายในโรงเรียน เมื่อนักเรียนพบจุดที่มีน้ำขัง นักเรียนจะใส่ทรายอะเบท และเมื่อพบขยะนักเรียนก็จะเก็บขยะไปทิ้งเพื่อป้องกันการเกิดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายภายในโรงเรียน ผลจากการปฏิบัติ เห็นได้จากคะแนนการปฏิบัติที่ได้จากการตอบแบบวัดการปฏิบัติของกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง เพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติ ยิ้มสงวน (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่องการรับรู้ของประชาชนต่อการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุข อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่าคะแนนการรับรู้รวมของกลุ่มตัวอย่างต่อการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุข อำเภอบ้านคา อยู่ในระดับมาก(ร้อยละ 94.8) ในสถานการณ์ปกติทั่วไปและสถานการณ์เมื่อเกิดการระบาดของโรคไข้เลือดออก กลุ่มตัวอย่างรู้ว่า อสม ดำเนินการใส่ทรายกำจัดลูกน้ำยุงลาย/ใส่ปลา เพื่อกำจัดลูกน้ำยุงลายที่บ้านของกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด ร้อยละ 98.7 และร้อยละ 96.7 ตามลำดับ

3. กิจกรรมการบริการสุขภาพ

กิจกรรมการบริการสุขภาพแบ่งออกเป็น 2 กิจกรรม ได้แก่ 1. กิจกรรมการให้คำปรึกษา 2. กิจกรรมการตรวจสุขภาพตนเอง เมื่อผู้วิจัยได้รับรู้ถึงลักษณะ อาการ และการรักษาของโรคไข้เลือดออกจากกิจกรรมประเมินตนเองแล้ว ผู้วิจัยจะทำการศึกษาหาแนวทางแก้ไขปัญหาของนักเรียนแต่ละคน และนำนักเรียนมาพูดคุยให้คำปรึกษา และสังเกต ลักษณะของนักเรียนว่านักเรียนมีความเข้าใจในการป้องกันตนเองจากโรคไข้เลือดออกได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมาภรณ์ นาบุตรบุญ และคณะ (2548) ได้ศึกษาเรื่องการทำงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษา จากการสัมภาษณ์ พบว่ามีความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกว่า สาเหตุการเกิดจากยุงลาย สามารถบอกถึงอาการได้ถูกต้อง คือมีไข้สูง รับประทานยาลดไข้ อาการไข้จะลดลงชั่วคราว การรักษาเมื่อมีไข้จะต้องรับประทานยาลดไข้ รวมทั้งสามารถบอกวิธีป้องกันโรคได้สอดคล้องกับการปฏิบัติ ส่วนกลุ่มผู้นำนั้น มีการกำหนดนโยบายในการปฏิบัติที่ชัดเจน ซึ่งบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการทุกปี

4. กิจกรรมความร่วมมือของโรงเรียนและครอบครัว

กิจกรรมความร่วมมือของโรงเรียนและครอบครัว ได้แก่ กิจกรรมผู้ปกครองประเมินการปฏิบัติของนักเรียน ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนทุกคนร่วมกันสำรวจบริเวณที่บ้านของนักเรียนโดยบันทึกลงใน

สมุดประเมินตนเองที่ผู้วิจัยทำขึ้น ซึ่งนักเรียนจะบันทึกการปฏิบัติของนักเรียนในการป้องกันโรค ไข้เลือดออกในบริเวณที่บ้าน ว่านักเรียนและผู้ปกครองมีการปฏิบัติในการป้องกันไข้เลือดออกมากน้อยเพียงใด โดยให้นักเรียนประเมินสัปดาห์ละหนึ่งครั้งแล้วให้ผู้ปกครองสังเกตการปฏิบัติของนักเรียน แล้วนำสมุดส่งคืนผู้วิจัย เพื่อให้ผู้วิจัยได้ตรวจสอบการปฏิบัติของนักเรียน ว่านักเรียนมีการปฏิบัติมากน้อยเพียงใดในแต่ละสัปดาห์ กิจกรรมความร่วมมือของโรงเรียนและครอบครัว ทำให้นักเรียนรับรู้ถึงการประเมินของตัวนักเรียนเอง พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองส่วนใหญ่ มีการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของพิมประภา กัญหะษาและคณะได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในชุมชนร่วมใจไมตรี อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในชุมชนร่วมใจไมตรี อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีส่วนร่วมในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีป้องกันไม่ให้ยุงลายกัด เหตุผลเพราะว่าเป็นวิธีที่สะดวก เห็นผลได้รวดเร็ว และพบว่าประชาชนส่วนใหญ่รับรู้ถึงการเสี่ยงต่อการเกิดโรค ไข้เลือดออก รู้ถึงความเสี่ยงของการเกิดโรคไข้เลือดออกและรับรู้ถึงผลดีของการป้องกันโรค ไข้เลือดออกได้อย่างถูกต้อง และประชาชนส่วนใหญ่เชื่อว่าการมีส่วนร่วมในการป้องกันโรค ไข้เลือดออกจะสามารถทำให้ลดจำนวนผู้ป่วยลงได้

3. ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกหลังการทดลองระหว่าง นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกกับ นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออก หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก กับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกเท่ากับ 52.88 คะแนน คือ มีผลการปฏิบัติในระดับดีมาก และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกเท่ากับ 43.32 คะแนน คือ มีผลการปฏิบัติในระดับดี ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 3 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

จากการที่นักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออก หลังการทดลองเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุม โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรค ไข้เลือดออกของนักเรียนกลุ่มทดลองเท่ากับ 52.88 คะแนน คือมีผลการปฏิบัติในระดับดีมาก ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมเท่ากับ 43.32 คะแนน คือมีผลการปฏิบัติในระดับดี ทั้งนี้ นักเรียนกลุ่มทดลอง ได้รับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ซึ่งประกอบด้วย 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมการสอนสุขศึกษา 2) กิจกรรมการจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้าน/ในโรงเรียน 3) กิจกรรมการบริการสุขภาพ 4) กิจกรรมความร่วมมือของโรงเรียนและครอบครัว ทั้ง 4 กิจกรรมทำให้นักเรียนมีแนวทางในการปฏิบัติเพื่อที่จะป้องกันโรคไข้เลือดออก ในแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการกำจัดลูกน้ำ ยุงลาย การใส่ปลาหางนกยูง การทิ้งขยะให้ถูกต้อง และอื่นๆ นอกจากนี้การสร้างเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติเพื่อที่จะป้องกันโรคไข้เลือดออกอย่างถูกวิธี เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะเมื่อนักเรียนมีเจตคติที่ดี

แล้วทำให้เกิดความตั้งใจที่จะปฏิบัติอย่างถูกวิธี สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชราภรณ์ หมื่นจง และ รongรัตน์ อองกุลณะ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนบ้านนาสร้างและโรงเรียนวัดวังตะกู อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.1 ซึ่งมีอายุระหว่าง 10-11 ปี ร้อยละ 51.4 การศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 50.7 ไม่เคยเป็นโรคไข้เลือดออก ร้อยละ 83.3 ได้รับความรู้ ร้อยละ 97.9 ได้รับการสนับสนุนในการควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุง ร้อยละ 99.3 มีความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกระดับปานกลาง มีเจตคติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกระดับสูง ปัจจัยเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การเป็นไข้เลือดออก การได้รับความรู้ การได้รับการสนับสนุนในการควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุง เจตคติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกและความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ครูผู้สอนควรสร้างความคุ้นเคยเป็นกันเองกับนักเรียน ในการทำกิจกรรมต่างๆ ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจที่จะเตรียมกิจกรรมทุกกิจกรรม

1.2 กิจกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก ควรมีการเดินสำรวจบริเวณรอบโรงเรียน ชุมชนบริเวณใกล้เคียง เพื่อให้นักเรียนได้เข้าสู่แหล่งเรียนรู้และมีประสบการณ์จริง

1.3 ควรมีการเพิ่มเวลาในการทดลองทำผลิตภัณฑ์ป้องกันยุงลายให้กับนักเรียนมากขึ้น เนื่องจากการทดลองทำผลิตภัณฑ์เฝ้ายุงลายมีระยะเวลาค่อนข้างนาน ช่วยให้นักเรียนมีแรงจูงใจและความภาคภูมิใจในผลงานที่จะนำไปใช้ในการป้องกันไข้เลือดออกมากขึ้น

1.4 ครูผู้สอนควรจะใช้สื่อ การบรรยายประกอบสไลด์ เทปวีดิทัศน์ ภาพโปสเตอร์ แผ่นพับ แผนภูมิ การอภิปรายกลุ่ม การ ระดมสมอง การสาธิต การฝึกปฏิบัติ การควบคุมกำกับกับการฝึกปฏิบัติ และการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เช่น สถิติการเกิดโรคไข้เลือดออกในปีปัจจุบัน อัตราการป่วยและตาย หรือใช้จำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิต และการเดินสำรวจสถานที่จริง

1.5 ครูผู้สอนควรให้นักเรียนได้ฝึกสังเกตอาการของโรคไข้เลือดออก โดยการจับคู่ตรวจอาการของโรค ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถนำไปใช้ได้จริงสามารถไปตรวจในครอบครัวได้

1.6 ครูผู้สอนควรให้นักเรียนได้ทำผลงาน คือผลิตภัณฑ์ป้องกันยุงลายด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนได้เกิดความรู้ ความภาคภูมิใจในตนเอง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษามูลของการจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคอื่นๆของนักเรียน

2.2 ควรมีการศึกษาผลของการจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกในชุมชนโดยใช้นักเรียนมัธยมศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาโดยการเพิ่มทฤษฎีทางด้านสุขภาพเข้าไปในโปรแกรมด้วย

รายการอ้างอิง

- Kilander, H. F. (1970). *School Health Education*. New York.
- Linda Meeks, P. H. a. R. P. (2003). *Comprehensive School Health Education : totally awesome strategies for teaching health*.
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2556a). การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร.
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2556b). รายงานสถานการณ์โรคไข้เลือดออก. from <http://www.thaivbd.org/content.php?id=6>
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2556c). โรคไข้เลือดออก from <http://www.ddc.moph.go.th/km/showimgkm.php?id=30>
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์. (2553a). การจัดสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องลักษณะ กรุงเทพมหานคร: การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนางานสุขภาพในโรงเรียน.
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์. (2553b). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์. (2553c). การสอนสุขศึกษาในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร.
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์. (2553a). การบริการสุขภาพในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์. (2553b). ความมุ่งหมายของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์. (2553c). โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์. (2553d). องค์ประกอบของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.
- ณรงค์ สหเมธาพัฒน์. (2556). สถานการณ์โรคไข้เลือดออก.
- ดารารัตน์ สัตตวัชราเวช. (2556). โรคไข้เลือดออก. from <http://highlight.kapook.com/view/24544>
- สีวิภา แสงธราทิพย์. (2542). การป้องกันโรคไข้เลือดออก.
- สุชาติ โสมประยูร. (2525a). การจัดสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร.
- สุชาติ โสมประยูร. (2525b). การสอนสุขศึกษาในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร.
- สุชาติ โสมประยูร. (2525c). ความมุ่งหมายของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.
- สุชาติ โสมประยูร. (2525d). ปรัชญาของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน กรุงเทพมหานคร.
- สุชาติ โสมประยูร. (2525e). โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.
- สุชาติ โสมประยูร และ เอ็มอัชมา วัฒนบูรานนท์. (2542). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน กรุงเทพมหานคร.

สุชาติ โสมิตรประยูรและเอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์. (2542). การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.

โสมิตรประยูร, ส. (2525). องค์ประกอบของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.

หน่วยสุศึกษา โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์. (2555). ไข้เลือดออก [ออนไลน์]. from

http://www.chulalongkornhospital.go.th/unit/opdchula/opdchula/index.php?option=com_content&task=view&id=89&Itemid=58 [5 สิงหาคม 2556]

เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์. (2542a). การจัดสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ.

เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์. (2542b). การสอนสุศึกษาในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ.

เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์. (2542c). ปรัชญาของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.

เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์. (2542d). องค์ประกอบของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. อาจารย์ ดร.อะเค็๋อ กุลประสูติติลก

อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ อินทร์ธมยา

อาจารย์พิเศษประจำสาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. อาจารย์ศรีัญญา เลหาพันธ์พงศ์

อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สุศึกษาและพลศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม

4. อาจารย์จินตนา บรรลือศักดิ์

อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สุศึกษาและพลศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม

5. อาจารย์ ดร.อัญญา ปลอดเปลื้อง

อาจารย์ประจำวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ที่ ศช 0512.6(2771)/57- 06-12

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

27 มกราคม 2557

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์สริญา เลหาพันธ์พงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวนัชชา นิ่มหาคุณ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษา” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา สรายุทธพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ใคร่ขอเชิญ อาจารย์สริญา เลหาพันธ์พงศ์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้สิดผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร. จุฬารัตน์ วิบูลผล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 600

ที่ ศบ 0512.6(2771)/57- 0611

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

27 มกราคม 2557

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์จินตนา บรรลือศักดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

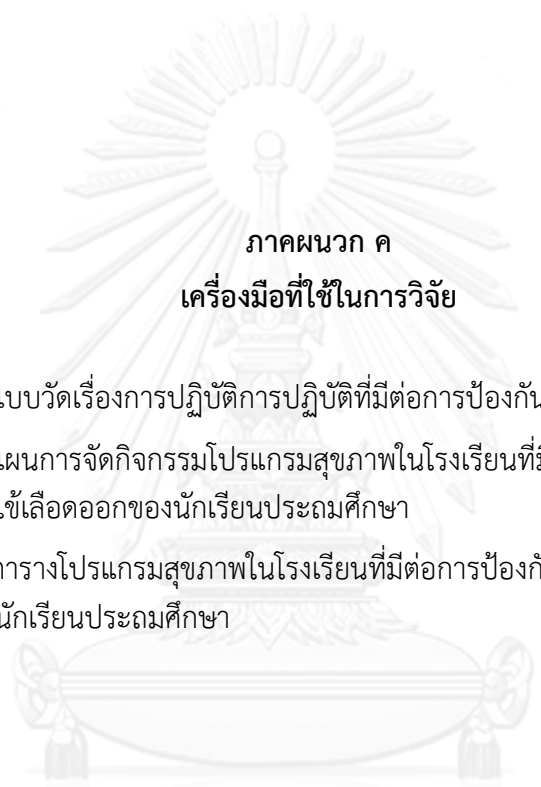
ด้วย นางสาวณัชชา นทีมหากุล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษา" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา สราวุธพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ขอเชิญ อาจารย์จินตนา บรรลือศักดิ์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร. จูฑารัตน์ วิบูลผล)
รองคณบดี
ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 600

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดเรื่องการปฏิบัติการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก
2. แผนการจัดกิจกรรมโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษา
3. ตารางโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

1. แบบวัดการปฏิบัติ

แบบสอบถามการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ “การปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก” ข้อเท็จจริงที่ได้จากคำตอบของนักเรียน จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง คำตอบแต่ละข้อของนักเรียนจะไม่มีข้อใดถูก ข้อใดผิดเพราะคำตอบของแต่ละคนตอบตามสภาพความเป็นจริง อาจจะแตกต่างกันได้ จึงใคร่ขอให้นักเรียนตอบตามสภาพความเป็นจริงทุกข้อ ผู้วิจัยขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบ

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามมีทั้งหมด 20 ข้อ แต่ละข้อจะเป็นการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก เป็นการวัดด้านพฤติกรรม
2. วิธีตอบแบบสอบถาม ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ข้อละ 1 คำตอบและขอให้นักเรียนตอบทุกข้อ

หลักเกณฑ์ในการตอบแบบสอบถามมีดังนี้

1. ข้อมูลด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออก โดยกำหนดให้ผู้ตอบเลือกตอบได้ 3 ตัวเลือก คือ ทำเป็นประจำ ทำเป็นบางครั้ง และไม่เคยทำเลย

เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ในข้อความการปฏิบัติที่เป็นข้อความทางบวก กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้ 1 คะแนน

ในข้อความการปฏิบัติที่เป็นข้อความทางลบ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้ 1 คะแนน
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้ 3 คะแนน

ส่วนที่ 1 แบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ฉบับ นักเรียนประเมิน

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ในข้อที่นักเรียน ทำเป็นประจำ หรือ ทำเป็นบางครั้งหรือไม่เคยทำเลย เพียงข้อเดียว

ข้อ	รายการประเมิน	การปฏิบัติ		
		ทำเป็นประจำ	ทำเป็นบางครั้ง	ไม่เคยทำเลย
1	นักเรียนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออก			
2	นักเรียนทำลายหรือคว่ำภาชนะต่างๆที่มีน้ำขัง			
3	นักเรียนปิดภาชนะที่ใส่น้ำดื่ม หลังการใช้งานทุกครั้ง			
4	เมื่อพบภาชนะกักเก็บน้ำที่ไม่มีฝาปิด นักเรียนจะหาวัสดุหรือฝามาปิดโดยทันที			
5	นักเรียนไม่เปิดน้ำทิ้งไว้ ในที่ต่างๆเพราะจะทำให้เกิดน้ำขังและเกิดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย			
6	นักเรียนสำรวจบริเวณโรงเรียนเพื่อหาแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย			
7	นักเรียนใส่ทรายอะเบทในภาชนะที่เก็บน้ำ			
8	นักเรียนใส่ปลาหางนกยูงในอ่างบัวเพื่อเป็นการกำจัดลูกน้ำ			
9	นักเรียนจัดหนังสือ อุปกรณ์การเรียนในโต๊ะเรียนของนักเรียนให้สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย			
10	นักเรียนสามารถทำผลิตภัณฑ์ไล่ยุงด้วยตนเอง เช่น การทำน้ำมันตะไคร้, การทำเทียนหอมไล่ยุง			

ข้อ	รายการประเมิน	พฤติกรรม		
		ทำเป็นประจำ	ทำเป็นบางครั้ง	ไม่เคยทำเลย
11	นักเรียนใช้ผลิตภัณฑ์ไถ่ยุงที่ผลิตขึ้นเองนำมาใช้ป้องกันยุงลาย			
12	นักเรียนทายากันยุง เพื่อเป็นป้องกันไม่ให้ยุงมากัด			
13	นักเรียนใส่ทรายลงไปใว้กระถางต้นไม้ เพื่อเป็นการป้องกันการวางไข่ของยุงลาย			
14	เมื่อนักเรียนเห็นยุงลายนักเรียนจะกำจัดทันที เช่น ตบ หรือใช้ไม้ช้อนตุง			
15	นักเรียนไม่เข้าไปอยู่ในสถานที่ที่มีความมืดและอับชื้น			
16	เมื่อพบเห็นแก้วน้ำที่มีน้ำอยู่ นักเรียนจะเทน้ำทิ้งทันที			
17	ห้องเรียนของนักเรียนมีการทิ้งขยะเป็นประจำทุกวัน			
18	นักเรียนไม่นำอาหารและเครื่องดื่มมารับประทานในห้องเรียน			
19	นักเรียนไม่ทิ้งขยะ เครื่องดื่มภายในห้องเรียน			
20	นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน			

แบบวัดการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ฉบับ ผู้วิจัยประเมิน

ข้อ	รายการประเมิน	การปฏิบัติ		
		ทำเป็นประจำ	ทำเป็นบางครั้ง	ไม่เคยทำเลย
1	นักเรียนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออก			
2	นักเรียนทำลายหรือคว่ำภาชนะต่างๆที่มีน้ำขัง			
3	นักเรียนปิดภาชนะที่ใส่น้ำดื่ม หลังการใช้งานทุกครั้ง			
4	เมื่อพบภาชนะกักเก็บน้ำที่ไม่มีฝาปิด นักเรียนจะหาวัสดุหรือฝามาปิดโดยทันที			
5	นักเรียนไม่เปิดน้ำทิ้งไว้ ในที่ต่างๆเพราะจะทำให้เกิดน้ำขังและเกิดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย			
6	นักเรียนสำรวจบริเวณโรงเรียนเพื่อหาแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย			
7	นักเรียนใส่ทรายอะเบทในภาชนะที่เก็บน้ำ			
8	นักเรียนใส่ปลาหางนกยูงในอ่างบัวเพื่อเป็นการกำจัดลูกน้ำ			
9	นักเรียนจัดหนังสือ อุปกรณ์การเรียนในโต๊ะเรียนของนักเรียนให้สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย			
10	นักเรียนสามารถทำผลิตภัณฑ์ไล่ยุงด้วยตนเอง เช่น การทำน้ำมันตะไคร้, การทำเทียนหอมไล่ยุง			

ข้อ	รายการประเมิน	การปฏิบัติ		
		ทำเป็นประจำ	ทำเป็นบางครั้ง	ไม่เคยทำเลย
11	นักเรียนใช้ผลิตภัณฑ์โล่ยุงที่ผลิตขึ้นเองนำมาใช้ป้องกันยุงลาย			
12	นักเรียนทายากันยุง เพื่อเป็นป้องกันไม่ให้ยุงมากัด			
13	นักเรียนใส่ทรายลงไปใว้ในกระถางต้นไม้ เพื่อเป็นการป้องกันการวางไข่ของยุงลาย			
14	เมื่อนักเรียนเห็นยุงลายนักเรียนจะกำจัดทันที เช่น ตบ หรือใช้ไม้ช้อนตุง			
15	นักเรียนไม่เข้าไปอยู่ในสถานที่ที่มีความมืดและอับชื้น			
16	เมื่อพบเห็นแก้วน้ำที่มีน้ำอยู่ นักเรียนจะเทน้ำทิ้งทันที			
17	ห้องเรียนของนักเรียนมีการทิ้งขยะเป็นประจำทุกวัน			
18	นักเรียนไม่นำอาหารและเครื่องดื่มมารับประทานในห้องเรียน			
19	นักเรียนไม่ทิ้งขยะ เครื่องดื่มภายในห้องเรียน			
20	นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน			

แบบวัดการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ฉบับ ผู้ปกครองประเมิน

ข้อ	รายการประเมิน	การปฏิบัติ		
		ทำเป็นประจำ	ทำเป็นบางครั้ง	ไม่เคยทำเลย
1	เวลานอนนักเรียนมีวิธีป้องกันยุงกัด เช่น นอนกางมุ้ง หรือ ตัดมุ้งลวดภายในห้องนอน			
2	นักเรียนทำความสะอาดและจัดเก็บของใน ห้องหรือมุมสำหรับเก็บของที่บ้านของ นักเรียนไม่ให้ยับยั้ง			
3	นักเรียนทำลายหรือคว่ำภาชนะต่างๆที่มีน้ำ ชัง ภายในบ้าน			
4	นักเรียนปิดภาชนะที่ใส่น้ำดื่ม หลังการใช้งาน ทุกครั้ง			
5	นักเรียนป้องกันไม่ให้ยุงเข้ามาในบ้าน เช่น ตัดมุ้งลวดรอบบ้าน			
6	นักเรียนแจ้งผู้ปกครอง เมื่อพบว่ามุ้งลวดฉีก ขาดหรือชำรุด			
7	เมื่อพบภาชนะกักเก็บน้ำที่ไม่มีฝาปิด นักเรียนจะหาวัสดุหรือฝามาปิดโดยทันที			
8	บ้านของนักเรียนมีการกำจัดยุงลาย			
9	นักเรียนสำรวจบริเวณบ้านเพื่อหาแหล่ง เพาะพันธุ์ยุงลาย			
10	นักเรียนใส่ทรายอะเบทในภาชนะที่เก็บน้ำใช้			

ข้อ	รายการประเมิน	การปฏิบัติ		
		ทำเป็นประจำ	ทำเป็นบางครั้ง	ไม่เคยทำเลย
11	นักเรียนเปลี่ยนน้ำในแจกันเป็นประจำทุกวัน			
12	ที่บ้านนักเรียนเก็บเสื้อผ้า เครื่องใช้ภายในบ้านเป็นระเบียบเรียบร้อย			
13	ที่บ้านนักเรียนกำจัดขยะด้วยการพ่นยากันยุง			
14	นักเรียนนำผลิตภัณฑ์ไถ่ยุง มาใช้ไถ่ยุงภายในบ้าน			
15	นักเรียนใช้ผลิตภัณฑ์ไถ่ยุงที่ผลิตขึ้น ใช้ไถ่ยุงภายในบ้าน			
16	นักเรียนทายากันยุง เพื่อเป็นป้องกันไม่ให้ยุงมากัด			
17	นักเรียนใส่น้ำส้มสายชูหรือเกลือ ไว้ในภาชนะ เช่น ขาตู้กับข้าว, จานรองกระถางต้นไม้			
18	นักเรียนทำความสะอาดบ้านสม่ำเสมอ			
19	นักเรียนทำความสะอาดภาชนะที่มีน้ำขังและนักเรียนคว่ำภาชนะตักน้ำเมื่อไม่ใช้			
20	นักเรียนไม่นำเสื้อผ้าที่อับชื้น เข้าไปเก็บไว้ในตู้เสื้อผ้า			

4. แผนการจัดกิจกรรมโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียน ประถมศึกษา

กิจกรรม 1 การสอนสุขศึกษา

1.1 สร้างความสัมพันธ์และทำความเข้าใจ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและผู้วิจัย
2. เพื่อให้นักเรียนทราบรายละเอียดเกี่ยวกับตารางวัน เวลา รูปแบบ วิธีการต่างๆ ในโปรแกรม และทราบถึงสมุดบันทึกการสำรวจลูกน้ำยุงลาย

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนนั่งเป็นรูปครึ่งวงกลม ผู้วิจัยกล่าวทักทายต้อนรับนักเรียนและแนะนำตนเอง และให้นักเรียนแนะนำตนเอง

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยแจ้งให้นักเรียนทราบรายละเอียดเกี่ยวกับตารางวัน เวลา รูปแบบและวิธีการต่างๆ ในโปรแกรม
2. แจกสมุดบันทึกการสำรวจลูกน้ำยุงลาย พร้อมอธิบายให้นักเรียนรับรู้

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับตารางวัน เวลา รูปแบบและวิธีการต่างๆ ในโปรแกรม

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. สมุดบันทึกการสำรวจลูกน้ำยุงลาย

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน

บันทึกหลังการสอน

.....

.....

.....

ผลการสอน/ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

วัน.....เดือน.....ปี.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

กิจกรรม 1 การสอนสุขศึกษา

1.2 มารู้จักยุ่งลายกันเถอะ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนรู้ลักษณะของยุ่งลาย ว่ายุ่งลายมีลักษณะอย่างไร

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 4 - 5 คน
2. สอบถามนักเรียนว่ามีใครรู้จักยุ่งลายบ้าง โดยให้นักเรียนช่วยกันตอบ

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของยุ่งลาย ว่ายุ่งลายมีลักษณะอย่างไร
2. ผู้วิจัยสอบถามประสบการณ์ที่นักเรียนเคยรู้เกี่ยวกับบุคคลในบ้านหรือญาติว่าใครเคยมีประวัติเป็นโรคไข้เลือดออกบ้าง
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนดูวิดีโอเกี่ยวกับ วงจรชีวิตยุ่งลาย
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานที่ 1
6. ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็น และผู้วิจัยเพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องที่อภิปราย
- สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. วิดีโอภาพประกอบ
2. ใบงานที่ 1

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
2. ประเมินผลจากใบงานที่ 1
3. สังเกตการตอบ

บันทึกหลังการสอน

.....

.....

.....

ผลการสอน/ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

วัน.....เดือน.....ปี.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

กิจกรรม 1 การสอนสุขศึกษา

1.3 สาเหตุและอาการของโรคไข้เลือดออก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนรู้ถึงความหมาย สาเหตุของโรคไข้เลือดออก และอาการของโรคไข้เลือดออกได้อย่างถูกต้อง

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 4 - 5 คน
2. สอบถามนักเรียนว่ามีใครรู้จักยุงลายบ้าง โดยให้นักเรียนช่วยกันตอบ

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยสอบถามประสบการณ์ที่นักเรียนเคยประสบด้วยตนเองหรือพบเห็นผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร
2. ให้ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของโรคไข้เลือดออก และอาการของโรคไข้เลือดออก
3. ผู้วิจัยถาม-ตอบ นักเรียน เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก สาเหตุของโรคไข้เลือดออก อาการของโรคไข้เลือดออก
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปรึกษาและหาข้อสรุปในหัวข้อเรื่อง สาเหตุการเกิดโรคอาการของโรค โดยแบ่ง 1 กลุ่มต่อ 1 หัวข้อ
5. ผู้วิจัยให้นักเรียนออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียนที่ละกลุ่ม

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็น และผู้วิจัยเพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องที่อภิปราย

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. แผ่นภาพสื่อประกอบ
2. แผ่นกระดาษ
3. ปากกา

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

2. สังเกตการตอบ

บันทึกหลังการสอน

.....

.....

.....

ผลการสอน/ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

วัน.....เดือน.....ปี.....

กิจกรรม 1 การสอนสุขศึกษา

1. 4 การติดต่อและการระบาดของโรคไข้เลือดออก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนรู้ถึงวิธีการติดต่อและการระบาดของโรคไข้เลือดออก ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร และอยู่ในช่วงไหน

2. เพื่อให้นักเรียนสามารถรู้ถึงวิธีการป้องกันการระบาดของโรคไข้เลือดออก

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 4 - 5 คน

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยให้ความรู้เกี่ยวกับการติดต่อของโรคไข้เลือดออกและการระบาดของโรคไข้เลือดออกว่ามีลักษณะอย่างไร และมีความรุนแรงมากน้อยเพียงใด

2. ผู้วิจัยสอบถามนักเรียนว่าอะไรเป็นสาเหตุของการระบาดของโรคไข้เลือดออก โดยให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม

3. ผู้วิจัยสอบถามนักเรียนว่าการติดต่อของโรคไข้เลือดออกมีความรุนแรงมากน้อยเพียงใด โดยให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวาดภาพเกี่ยวกับสาเหตุการระบาดของโรคไข้เลือดออก

5. ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็น และผู้วิจัยเพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องที
อภิปราย

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. แผ่นภาพสื่อประกอบ แผ่นพับ
2. แผ่นกระดาษ

3. ปากกา

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
2. สังเกตการตอบ

บันทึกหลังการสอน

.....

.....

.....

ผลการสอน/ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

วัน.....เดือน.....ปี.....

กิจกรรม 1 การสอนสุขศึกษา

1.5 การป้องกันโรคไข้เลือดออก (ในโรงเรียน)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบถึงวิธีการป้องกันโรคไข้เลือดออกอย่างถูกวิธี
2. เพื่อให้นักเรียนทราบถึง วิธีการกำจัดและป้องกัน ยุงลายอย่างอยู่วิธี

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยสอบถามนักเรียนว่ามีใครรู้จักวิธีป้องกันโรคไข้เลือดออกในโรงเรียนบ้าง มีวิธีไหนบ้าง

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออก (ในโรงเรียน)อย่างถูกวิธี ว่ามีวิธีอะไรบ้าง
2. ผู้วิจัยให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้อุปกรณ์การกำจัดยุง เช่น การใช้ทรายอะเบท ว่ามีคุณสมบัติ มีวิธีการใช้ และมีประโยชน์อย่างไรบ้าง
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนทำใบงาน
4. ผู้วิจัยถาม-ตอบ นักเรียน เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออก ว่านักเรียนแต่ละคนมีวิธีการป้องกันโรคไข้เลือดออกอย่างไรบ้าง

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็น และผู้วิจัยเพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องที่อภิปราย

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. อุปกรณ์การกำจัดยุง
2. ภาพสื่อประกอบ
3. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
2. สังเกตการตอบ

บันทึกหลังการสอน

.....
.....
.....

ผลการสอน/ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

วัน.....เดือน.....ปี.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

กิจกรรม 1 การสอนสุขศึกษา

1.6 การป้องกันโรคไข้เลือดออก (ภายในบ้าน)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบถึงวิธีการป้องกันโรคไข้เลือดออกอย่างถูกวิธี
2. เพื่อให้นักเรียนทราบถึง วิธีการกำจัดและป้องกัน ยุงลายอย่างอยู่วิธี

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยสอบถามนักเรียนว่ามีใครรู้จักวิธีป้องกันโรคไข้เลือดออกภายในบ้านบ้าง มีวิธีไหนบ้าง

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออก(ภายในบ้าน)อย่างถูกวิธี ว่ามีวิธีอะไรบ้าง
2. ผู้วิจัยให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้อุปกรณ์การกำจัดยุง เช่น ยาพ่นยุง, ยากันยุง ว่ามีคุณสมบัติ มีวิธีการใช้ และมีประโยชน์อย่างไรบ้าง
3. ผู้วิจัยถาม-ตอบ นักเรียน เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออก ว่านักเรียนแต่ละคนมีวิธีการป้องกันโรคไข้เลือดออกอย่างไรบ้าง

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็น และผู้วิจัยเพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องที่อภิปราย

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. อุปกรณ์การกำจัดยุง
2. ภาพสื่อประกอบ

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
2. สังเกตการตอบ

บันทึกหลังการสอน

.....

.....

.....

ผลการสอน/ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

วัน.....เดือน.....ปี.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

กิจกรรม 1 การสอนสุขศึกษา

1. 7 หลัก 5 ป 1 ข คือ อะไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าใจถึงการป้องกันโรคไข้เลือดออก โดยใช้หลัก 5ป1ข ตามกระทรวงสาธารณสุขได้อย่างถูกต้อง

2. เพื่อให้นักเรียนสามารถนำหลัก5ป1ข ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1.ให้นักเรียนนั่งแบบครึ่งวงกลม

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยกล่าวมีใครรู้จักว่า 5ป1ข คืออะไร โดยให้นักเรียนช่วยกันตอบ

2. ผู้วิจัยอธิบายถึงความหมายของหลัก 5ป 1ข ว่ามีดังนี้ (ใช้สื่อภาพประกอบ)

ป.ที่1 ปิดฝาโอ่งหรือภาชนะขังน้ำให้มิดชิด

ป.ที่2 เปลี่ยนน้ำทุก 7 วัน เช่นน้ำในแจกัน โอ่งน้ำใช้ จานรองขาตู้กับข้าว

ป.ที่3 ปล่อยปลากินลูกน้ำ ในภาชนะด้วยปลาหางนกยูงที่กินลูกน้ำยุง

ป.ที่4 ปรับปรุงสิ่งแวดล้อม ทั้งภายในบ้านและนอกบ้าน และ

ป.ที่5 ขอให้เจ้าของบ้านลงมือปฏิบัติเองจนเป็นนิสัยไม่ต้องรอเจ้าหน้าที่

1 ข. คือ การขัดล้างภาชนะก่อนเปลี่ยนน้ำใหม่ทุกสัปดาห์ เพื่อกำจัดไข่ยุงที่เกาะอยู่ในภาชนะ เพื่อตัดวงจรของยุงลาย

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 4 - 5 คน โดยให้แต่ละกลุ่มวาดภาพเกี่ยวกับวิธีการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามหลัก 5ป 1ข ว่ามีอย่างไรบ้าง

4. ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็น และผู้วิจัยเพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องที่อภิปราย

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. กระดาษ A 4

2. ปากกา

3. สื่อภาพประกอบ

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
2. สังเกตการตอบ

บันทึกหลังการสอน

.....

.....

.....

ผลการสอน/ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

วัน.....เดือน.....ปี.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

กิจกรรมที่ 1 การสอนสุขศึกษา

1.8 การทำผลิตภัณฑ์ไถ่ยุ่ง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความรู้ใหม่ๆ ในการป้องกันโรคไข้เลือดออก
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยสอบถามว่านักเรียนมีวิธีไถ่ยุ่งอย่างไรบ้าง แล้วใช้อะไรไถ่ยุ่ง

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยให้ความรู้เกี่ยวกับ วิธีการไถ่ยุ่ง ว่ามีวิธีไหนบ้าง
2. ผู้วิจัยสอบถามนักเรียนว่า นักเรียนมีวิธีการไถ่ยุ่งอย่างไรบ้าง
3. ผู้วิจัยอธิบายถึงอุปกรณ์ไถ่ยุ่ง ที่เรารู้จัก ว่า มีวิธีการใช้ และอันตรายอย่างไรบ้าง
4. ผู้วิจัยถาม-ตอบ นักเรียน เกี่ยวกับการวิธีการไถ่ยุ่ง ว่านักเรียนแต่ละคนมีวิธีการป้องกันยุงลายอย่างไรบ้าง

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็น และผู้วิจัยเพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องที่อภิปราย

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. อุปกรณ์ไถ่ยุ่ง
2. สื่อภาพประกอบ

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
2. สังเกตการตอบ

บันทึกหลังการสอน

.....

.....

.....

ผลการสอน/ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

วัน.....เดือน.....ปี.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

กิจกรรมที่ 1 การสอนสุขศึกษา

1.9 การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ไถ่ยุง (การทำกรทำสเปรย์ตะไคร้ไถ่ยุง)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ใหม่ ๆ ในการป้องกันโรคไข้เลือดออก
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยสอบถามนักเรียนว่า ใครรู้จักผลิตภัณฑ์ไถ่ยุง ที่สามารถทำเองได้บ้าง ว่ามีอะไรบ้าง

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยอธิบายถึงประโยชน์ของการทำเทียนหอมไถ่ยุง
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 6 คน โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาจับอุปกรณ์ พร้อมทั้งเอกสารการทำสเปรย์ตะไคร้ไถ่ยุง

3. วิธีการทำสเปรย์ตะไคร้ไถ่ยุง

ส่วนผสม

- เอทิลแอลกอฮอล์ 30 ml.
- น้ำมันตะไคร้หอม 8 หยด
- น้ำกรอง ประมาณ 130 ml.

วิธีทำ

- ผสมเอทิลแอลกอฮอล์และน้ำมันหอมตะไคร้ ใน ภาชนะแก้ว กระจะเบื้อง คนให้ละลายเข้ากัน
- เติมน้ำกรองให้ได้ส่วนผสมรวมทั้งหมด 1 ถ้วย ตวง
- บรรจุขวดสเปรย์ เขย่าให้เข้ากันก่อนใช้ ฉีดพ่น บริเวณนอกบ้าน สำคัญในตระไคร้หอมมีฤทธิไถ่ยุงโดยไปรบกวนประสาทของแมลงประมาณ 4 ชม

4. ผู้วิจัยกับนักเรียนร่วมกันสรุปถึงการทำสเปรย์ตะไคร้หอมไถ่ยุงที่สามารถไถ่ยุงได้โดยเราเอง และประโยชน์ของสเปรย์ตะไคร้หอมไถ่ยุง

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยกับนักเรียนร่วมกันสรุปถึงการทำเทียนหอมที่สามารถไถ่ยุงได้โดยเราเอง และประโยชน์ของเทียนหอมไถ่ยุง

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. เอทิลแอลกอฮอล์
2. น้ำกรอง
3. น้ำมันตะไคร้หอม
4. ปีกเกอร์
5. แท่งเหล็ก
6. ขวดสเปรย์

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
2. สังเกตการตอบ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บันทึกหลังการสอน

.....
.....
.....

ผลการสอน/ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

วัน.....เดือน.....ปี.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

กิจกรรมที่ 2 การจัดสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องลักษณะ

2.1 กิจกรรมสำรวจบริเวณโรงเรียน

วัตถุประสงค์ 1. เพื่อให้นักเรียนสามารถทราบถึงแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย โดยนักเรียนสามารถช่วยกันทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายได้อย่างถูกวิธี

สื่อที่ใช้

1. กระดาษ A 4
2. ปากกา

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

1. ให้นักเรียนจับคู่ 2 คนโดยที่ใครจะคู่ใครก็ได้
2. ให้นักเรียนสำรวจบริเวณรอบอาคารเรียน รอบสนามในโรงเรียน ว่ามีจุดไหนเป็นแหล่งเสี่ยงในการเกิดยุงลาย โดยให้เขียนใส่กระดาษ A4 ที่เตรียมมา
3. ผู้วิจัยอธิบายถึงแหล่งเสี่ยงในการเกิดยุงลาย พร้อมทั้งอธิบายถึงการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์อย่างถูกวิธี

การประเมินผล

1. สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

กิจกรรมที่ 2 การจัดสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องลักษณะ

2.2 กิจกรรมสำรวจที่บ้าน+เขียนแผนผัง

วัตถุประสงค์ 1. เพื่อให้นักเรียนสามารถทราบถึงแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย โดยนักเรียนสามารถช่วยกันทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายได้อย่างถูกวิธี

สื่อที่ใช้

1. กระดาษ A 4
2. ปากกา

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

1. ให้นักเรียนสำรวจบริเวณรอบบ้าน ว่ามีจุดไหนเป็นแหล่งเสี่ยงในการเกิดยุงลาย โดยให้เขียนใส่กระดาษ A4 ที่มี
2. ให้นักเรียนนำกระดาษ A4 ที่จดมา ออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน
3. ผู้วิจัยอธิบายถึงแหล่งเสี่ยงในการเกิดยุงลาย พร้อมทั้งอธิบายถึงการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์อย่างถูกวิธี

การประเมินผล

1. สังเกตจากการอภิปราย
2. สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

กิจกรรมที่ 2 การจัดสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ

2.3 ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมบริเวณโรงเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถรู้ถึงวิธีการป้องกันการเกิดยุงลายและการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ได้อย่างถูกวิธี
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถรู้ถึงการระบาดของโรคไข้เลือดออก พร้อมทั้งสามารถทำลายยุงลายได้อย่างถูกวิธี

สื่อที่ใช้

1. ทรายอะเบท
2. ปลาหางนกยูง

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยอธิบายถึงวิธีการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่วิธีการใช้ทรายอะเบทและการปล่อยปลาหางนกยูง เป็นต้น
2. ให้นักเรียนจับคู่ 2 คนโดยที่ใครจะคู่ใครก็ได้ และผู้วิจัยให้นักเรียนไปสถานที่ที่เราไปสำรวจแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
3. ให้นักเรียนนำทรายอะเบทที่ผู้วิจัยแจก ไปใส่ลงไปในที่ๆมีน้ำขัง หอ่งน้ำ เพื่อเป็นการป้องกันการเกิดลูกน้ำยุงลายและนำปลาหางนกยูงไปใส่บริเวณอ่างบัว เพื่อป้องกันการเกิดยุงลาย
4. หลังจากนั้นให้นักเรียนมาช่วยกันสรุปลงสาเหตุการเกิดยุงลายในโรงเรียน

การประเมินผล

1. สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
2. สังเกตการอธิบายของนักเรียน

กิจกรรมที่ 2 การจัดสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ

2.4 ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมบริเวณที่บ้าน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนรู้ถึงวิธีการป้องกันการเกิดยูงลายภายในบ้าน
2. เพื่อให้ผู้ปกครองและนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการป้องกันและการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ที่ทำให้เกิดลูกน้ำภายในบ้าน

สื่อที่ใช้

1. สมุดบันทึกลูกน้ำยูงลาย

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

1. ให้นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยูงลาย ไปสำรวจในบริเวณบ้านว่ามีแหล่งเสี่ยงที่ไหนบ้าง
2. นักเรียนจดแหล่งเสี่ยงภายในบ้านลงในสมุด โดยให้ผู้ปกครองเป็นคนช่วยตรวจสอบ
3. ให้นักเรียนเขียนวิธีการป้องกันและการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ภายในบ้าน โดยให้ผู้ปกครองเป็นคนช่วยตรวจสอบ
4. ผู้วิจัยอธิบายถึงแหล่งเสี่ยงในการเกิดยูงลาย พร้อมทั้งอธิบายถึงการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์อย่างถูกวิธี

การประเมินผล

1. ดูจากสมุดบันทึกลูกน้ำยูงลาย

กิจกรรมที่ 3 การบริการสุขภาพ

3.1 ตรวจสอบสุขภาพตนเอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักวิธีการปฏิบัติตนให้ห่างไกลโรคไข้เลือดออก

สื่อที่ใช้

1. แผ่นภาพประกอบ

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

1. ให้นักเรียนจับคู่ 2 คนโดยที่ใครจะคู่ใครก็ได้
2. ให้นักเรียนสำรวจคู่ของตนเองว่ามีอาการผิดปกติ มีแนวโน้มเป็นไข้เลือดออกหรือเปล่า โดยสังเกต จุดเลือดตามตัว อาการตัวร้อน ไข้สูง
3. ให้นักเรียนสลับกันดูในคู่ของตนเอง
4. นักเรียนจดลักษณะอาการของเพื่อนลงในกระดาษ
- 5 นำมาให้อาจารย์ตรวจดู และพิจารณาว่านักเรียนคนไหนมีโอกาสเกิดแนวโน้มเป็นไข้เลือดออก

การประเมินผล

1. ประเมินผลจากการสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ประเมินผลจากใบงาน

กิจกรรมที่ 3 การบริการสุขภาพ

3.2 การให้คำปรึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมแรงสนับสนุนทางสังคมจาก ผู้วิจัย ผู้ปกครองในการให้คำปรึกษา
2. เพื่อให้สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดเจตคติและการปฏิบัติ ในการป้องกันโรคไข้เลือดออก

สื่อที่ใช้

1. แผ่นภาพประกอบ

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

1. ให้นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลายมาให้ผู้วิจัยตรวจดู
2. ผู้วิจัยสอบถามนักเรียนว่ามีบุคคลใดที่รู้จัก/บุคคลภายในบ้านเสี่ยงเป็นไข้เลือดออกหรือมีแนวโน้มนำยุงลายเป็นไข้เลือดออกบ้างไหม
3. เข้ารับคำปรึกษาแนะนำส่วนบุคคล (คนละประมาณ 2 นาที)
4. นำกลับไปปฏิบัติตามคำแนะนำ
5. ติดตามผลจากสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลาย

การประเมินผล

1. ประเมินผลจากสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลาย
2. สังเกตการปฏิบัติของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม

กิจกรรมที่ 3 การบริการสุขภาพ

3.3 ความร่วมมือของครอบครัวและโรงเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักวิธีการปฏิบัติตนให้ห่างไกลโรคไข้เลือดออก
2. เพื่อให้นักเรียนครอบครัว ชุมชน ได้เกิดการร่วมมือกันในการป้องกันโรคไข้เลือดออกอย่างถูกวิธี

สื่อที่ใช้

1. สมุดบันทึกลูกน้ำยุงลาย

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลายกลับบ้าน
2. นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลาย นำไปให้ผู้ปกครองช่วยดูกิจกรรมในสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลาย
3. ให้ผู้ปกครองสังเกตสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติโดยให้ดูหัวข้อจากสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลายแล้วให้ผู้ปกครอง ร่วมกันช่วยนักเรียนปฏิบัติตามหัวข้อในสมุด โดยผู้ปกครองเซ็นต์ลงชื่อกำกับ
4. นักเรียนนำสมุดมาส่งผู้วิจัย เพื่อตรวจสอบ

การประเมินผล

1. ประเมินผลจากสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลาย
2. ประเมินผลจากความร่วมมือของนักเรียนและผู้ปกครอง

ตารางโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษา

สัปดาห์ที่ / ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม
1/1	สร้างความสัมพันธ์ -แจกสมุดบันทึกลูกน้ำ ยุงลาย (10 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> ให้นักเรียนนั่งเป็นรูปครึ่งวงกลม ผู้วิจัยกล่าวทักทาย ต้อนรับนักเรียนและแนะนำตนเอง และให้นักเรียนแนะนำ ตนเอง แจ้งให้นักเรียนทราบรายละเอียดเกี่ยวกับตารางวัน เวลา รูปแบบและวิธีการต่างๆ ในโปรแกรม แจกสมุดบันทึกการสำรวจลูกน้ำยุงลาย พร้อมอธิบาย ให้นักเรียนรับรู้
	มารู้จักยุงลายกันเถอะ (40 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> ผู้วิจัยสอบถามนักเรียนว่ามีใครรู้จักยุงลายบ้าง โดยให้ นักเรียนช่วยกันตอบ ผู้วิจัยให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของยุงลาย ว่ายุงลายมี ลักษณะอย่างไร ผู้วิจัยสอบถามประสบการณ์ที่นักเรียนเคยรู้เกี่ยวกับ บุคคลในบ้านหรือญาติว่าใครเคยมีประวัติเป็นโรค ไข้เลือดออกบ้าง ผู้วิจัยให้นักเรียนดูวิดีโอเกี่ยวกับ วงจรชีวิตยุงลาย ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 4 - 5 คน ปฏิบัติกิจกรรม ตามใบงานที่ 1 ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็น และผู้วิจัย เพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องที่อภิปราย
	กิจกรรมให้คำปรึกษา (10 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> ผู้วิจัยอธิบายเกี่ยวกับสมุดบันทึกการสำรวจลูกน้ำยุงลาย ให้นักเรียนฟัง ผู้วิจัยสอบถามนักเรียนว่ามีบุคคลใดที่รู้จัก/บุคคล ภายในบ้านเสี่ยงเป็นไข้เลือดออกหรือมีแนวโน้มป่วยเป็น ไข้เลือดออกบ้างไหม เข้ารับคำปรึกษาแนะนำส่วนบุคคล (คนละประมาณ 2 นาที)

---

4. นำกลับไปปฏิบัติตามคำแนะนำ

5. ติดตามผลจากสมุดบันทึกผู้น้ำยุงลาย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สัปดาห์ที่ / ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม
1/2	กิจกรรมสำรวจบริเวณ โรงเรียน (40 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนจับคู่ 2 คนโดยที่ใครจะคู่ใครก็ได้ 2. ผู้วิจัยอธิบายถึงแหล่งเสี่ยงในการเกิดยูงลาย พร้อมทั้งอธิบายถึงการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์อย่างถูกวิธี 3. ผู้วิจัยพานักเรียนสำรวจบริเวณรอบโรงเรียน ว่ามีจุดไหนเป็นแหล่งเสี่ยงในการเกิดยูงลาย โดยให้นักเรียนเขียนใส่สมุดบันทึกลูกน้ำยูงลายที่เตรียมมา พร้อมวาดแผนผังประกอบ 4. ผู้วิจัยให้แต่ละคนออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียนว่าพบเจอแหล่งเสี่ยงในการเกิดยูงลายที่ไหนบ้าง 5. ผู้วิจัยอธิบายถึงวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยูงลายอย่างถูกวิธี อีกครั้งหนึ่ง 6. ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็น และผู้วิจัยเพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องที่อยู่อภิปราย
ความร่วมมือของครอบครัว และชุมชน (10 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยูงลายกลับไปบ้าน 2. นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยูงลาย นำไปให้ผู้ปกครองช่วยดูกิจกรรมในสมุดบันทึกลูกน้ำยูงลาย 3. ให้ผู้ปกครองสังเกตสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติโดยให้ดูหัวข้อจากสมุดบันทึกลูกน้ำยูงลายแล้วให้ผู้ปกครอง ร่วมกันช่วยนักเรียนปฏิบัติตามหัวข้อในสมุด โดยผู้ปกครองเซ็นตั้งชื่อกำกับ 4. นักเรียนนำสมุดมาส่งผู้วิจัย เพื่อตรวจสอบ 	

สัปดาห์ที่ / ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม
1/3	กิจกรรมสำรวจที่บ้าน (40 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยแจกสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลายให้นักเรียนทุกคน 2. นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลายกลับไปบ้านเพื่อนำไปจดสิ่งที่สำรวจบริเวณรอบบ้าน ว่าพอเจอแหล่งเสี่ยงในการเกิดยุงลายตรงไหนบ้าง พร้อมทั้งวาดแผนผังประกอบ 3. ผู้วิจัยให้แต่ละคนออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียนว่าพบเจอแหล่งเสี่ยงในการเกิดยุงลายที่ไหนบ้าง 4. ผู้วิจัยอธิบายถึงวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างถูกวิธี 5. ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็น และผู้วิจัยเพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องที่อภิปราย
	ตรวจสอบสภาพตนเอง (10 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนจับคู่ 2 คนโดยที่ใครจะคู่ใครก็ได้ 2. ให้นักเรียนสำรวจคู่ของตนเองว่ามีอาการผิดปกติมีแนวโน้มเป็นไข้เลือดออกหรือเปล่า โดยสังเกตจุดเลือดตามตัว อาการตัวร้อน ไข้สูง 3. ให้นักเรียนสลับกันดูในคู่ของตนเอง 4. นักเรียนจดลักษณะอาการของเพื่อนลงในกระดาษ 5. นำมาให้อาจารย์ตรวจดู และพิจารณาว่านักเรียนคนไหนมีโอกาสเกิดแนวโน้มเป็น

สัปดาห์ที่ / ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม
2/1	สาเหตุและอาการ ของโรคไข้เลือดออก (40 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของโรคไข้เลือดออก และอาการของโรคไข้เลือดออก 2. ผู้วิจัยสอบถามประสบการณ์ที่นักเรียนเคยประสบด้วยตนเองหรือพบเห็นผู้ป่วยโรค ไข้เลือดออก ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร 3. ผู้วิจัยถาม -ตอบ นักเรียน เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก สาเหตุและอาการของโรคไข้เลือดออก 4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 4 - 5 คน ปรึกษาและหาข้อสรุปในหัวข้อเรื่อง สาเหตุการเกิดโรคอาการของโรค โดยแบ่ง 1 กลุ่มต่อ 1 หัวข้อ 5. ผู้วิจัยให้นักเรียนออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียนทีละกลุ่ม 6. ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็นและผู้วิจัยเพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องที่อภิปราย
	กิจกรรมให้คำปรึกษา (10 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลายมาให้ผู้วิจัยตรวจดู 2. ผู้วิจัยสอบถามนักเรียนว่ามีบุคคลใดที่รู้จัก/บุคคลภายในบ้านเสี่ยงเป็นไข้เลือดออกหรือมีแนวโน้มป่วยเป็นไข้เลือดออกบ้างไหม 3. เข้ารับคำปรึกษาแนะนำส่วนบุคคล (คนละประมาณ 2 นาที) 4. นำกลับไปปฏิบัติตามคำแนะนำ 5. ติดตามผลจากสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลาย

สัปดาห์ที่ / ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม
2/2	ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมบริเวณ โรงเรียน (40 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> ให้นักเรียนนำ แผ่นผังที่วาดจุดเสียง ออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียนที่ละคน ผู้วิจัยอธิบายถึงวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างถูกวิธี ว่ามีวิธีไหนบ้าง มีลักษณะไหนบ้าง ผู้วิจัยพานักเรียนไปสำรวจแหล่งเสียงในการเกิดยุงลาย พร้อมทั้งสอนวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ผู้วิจัยถาม-ตอบ นักเรียน เกี่ยวกับวิธีการวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างถูกวิธี ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็น และผู้วิจัยเพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องที่อภิปราย
	-ความร่วมมือของ ครอบครัวและชุมชน (10 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> ผู้วิจัยให้นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลายกลับบ้าน นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลาย นำไปให้ผู้ปกครองช่วยดูกิจกรรมในสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลาย ให้ผู้ปกครองสังเกตสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติโดยให้ดูหัวข้อจากสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลายแล้วให้ผู้ปกครองร่วมกันช่วยนักเรียนปฏิบัติตามหัวข้อในสมุด โดยผู้ปกครองเซ็นต์ลงชื่อกำกับ นักเรียนนำสมุดมาส่งผู้วิจัย เพื่อตรวจสอบ

สัปดาห์ที่ / ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม
2/3	ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมที่บ้าน (40 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนนำแผนผังที่วาดจุดเสียง ออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียนทีละคน 2. ผู้วิจัยอธิบายถึงวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างถูกวิธี ว่ามีวิธีไหนบ้าง มีลักษณะไหนบ้าง 3. ผู้วิจัยถาม-ตอบ นักเรียน เกี่ยวกับวิธีการวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างถูกวิธี 4. ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็น และผู้วิจัยเพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องทีอภิปราย
	ตรวจสอบสุขภาพตนเอง (10 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนจับคู่ 2 คนโดยที่ใครจะคู่ใครก็ได้ 2. ให้นักเรียนสำรวจคู่ของตนเองว่ามีอาการผิดปกติมีแนวโน้มเป็นไข้เลือดออกหรือเปล่า โดยสังเกต จุดเลือดตามตัว อาการตัวร้อน ไข้สูง 3. ให้นักเรียนสลับกันดูในคู่ของตนเอง 4. นักเรียนจดลักษณะอาการของเพื่อนลงในกระดาษ 5. นำมาให้ให้อาจารย์ตรวจดู และพิจารณาว่านักเรียนคนไหนมีโอกาสเกิดแนวโน้มเป็นไข้เลือดออก

สัปดาห์ที่ / ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม
3/1	การติดต่อและการระบาศ ของโรคไข้เลือดออก (40 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้ความรู้เกี่ยวกับการติดต่อของโรคไข้เลือดออก และการระบาศของโรคไข้เลือดออกว่ามีลักษณะอย่างไร และมีความรุนแรงมากน้อยเพียงใด 2. ผู้วิจัยสอบถามนักเรียนว่าอะไรเป็นสาเหตุของการระบาศของโรคไข้เลือดออก โดยให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม 3. ผู้วิจัยสอบถามนักเรียนว่าการติดต่อของโรคไข้เลือดออกมีความรุนแรงมากน้อยเพียงใด โดยให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม 4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 4 - 5 คน โดยให้แต่ละกลุ่มวาดภาพเกี่ยวกับสาเหตุการระบาศของโรคไข้เลือดออก 5. ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน 6. ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็นและผู้วิจัยเพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องเพื่ออภิปราย
	การให้คำปรึกษา (10 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลายมาให้ผู้วิจัยตรวจดู 2. ผู้วิจัยสอบถามนักเรียนว่ามีบุคคลใดที่รู้จัก/บุคคลภายในบ้านเสี่ยงเป็นไข้เลือดออกหรือมีแนวโน้มป่วยเป็นไข้เลือดออกบ้างไหม 3. เข้ารับคำปรึกษาแนะนำส่วนบุคคล (คนละประมาณ 2 นาที) 4. นำกลับไปปฏิบัติตามคำแนะนำ 5. ติดตามผลจากสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลาย

สัปดาห์ที่ / ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม
3/2	กิจกรรมสำรวจบริเวณ โรงเรียน (40 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนจับคู่ 2 คนโดยที่ใครจะคู่ใครก็ได้ 2. ผู้วิจัยอธิบายถึงแหล่งเสียงในการเกิดยุ่งลาย พร้อมทั้งอธิบายถึงการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์อย่างถูกวิธี 3. ผู้วิจัยพานักเรียนสำรวจบริเวณรอบโรงเรียน ว่ามีจุดไหนเป็นแหล่งเสียงในการเกิดยุ่งลาย โดยให้นักเรียนเขียนใส่สมุดบันทึกลูกน้ำยุ่งลายที่เตรียมมา พร้อมวาดแผนผังประกอบ 4. ผู้วิจัยให้แต่ละคนออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน ว่าพบเจอแหล่งเสียงในการเกิดยุ่งลายที่ไหนบ้าง 5. ผู้วิจัยอธิบายถึงวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุ่งลายอย่างถูกวิธี อีกครั้งหนึ่ง 6. ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็น และผู้วิจัยเพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องทีอภิปราย
-ความร่วมมือของ ครอบครัวและชุมชน (10 นาที)		<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยุ่งลายกลับไปบ้าน 2. นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยุ่งลาย นำไปให้ผู้ปกครองช่วยดูกิจกรรมในสมุดบันทึกลูกน้ำยุ่งลาย 3. ให้ผู้ปกครองสังเกตสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติโดยให้ดูหัวข้อจากสมุดบันทึกลูกน้ำยุ่งลายแล้วให้ผู้ปกครอง ร่วมกันช่วยนักเรียนปฏิบัติตามหัวข้อในสมุด โดยผู้ปกครองเซ็นต์ลงชื่อกำกับ 4. นักเรียนนำสมุดมาส่งผู้วิจัย เพื่อตรวจสอบ

สัปดาห์ที่ /ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม
3/3	กิจกรรมสำรวจที่บ้าน (40 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยแจกสมุดบันทึกถุงน้ำยุงลายให้นักเรียนทุกคน 2. นักเรียนนำสมุดบันทึกถุงน้ำยุงลายกลับไปบ้านเพื่อนำไปจดสิ่งที่สำรวจบริเวณรอบบ้านว่าพบเจอแหล่งเสี่ยงในการเกิดยุงลายตรงไหนบ้าง พร้อมทั้งวาดแผนผังประกอบ 3. ผู้วิจัยให้แต่ละคนออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน ว่าพบเจอแหล่งเสี่ยงในการเกิดยุงลายที่ไหนบ้าง 4. ผู้วิจัยอธิบายถึงวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างถูกวิธี 5. ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็น และผู้วิจัยเพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องที่อภิปราย
	ตรวจสอบสภาพตนเอง (10 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนจับคู่ 2 คนโดยที่ใครจะคู่ใครก็ได้ 2. ให้นักเรียนสำรวจคู่ของตนเองว่ามีอาการผิดปกติ มีแนวโน้มเป็นไข้เลือดออกหรือเปล่า โดยสังเกต จุดเลือดตามตัว อาการตัวร้อน ไข้สูง 3. ให้นักเรียนสลับกันดูในคู่ของตนเอง 4. นักเรียนจดลักษณะอาการของเพื่อนลงในกระดาษ 5. นำมาให้อาจารย์ตรวจดู และพิจารณาว่านักเรียนคนไหนมีโอกาสเกิดแนวโน้มเป็นไข้เลือดออก

สัปดาห์ที่ / ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม
4/1	การป้องกันโรคไข้เลือดออก (ในโรงเรียน) (40 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออก (ในโรงเรียน)อย่างถูกวิธี ว่ามีวิธีอะไรบ้าง 2. ผู้วิจัยให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้อุปกรณ์การกำจัดยุง เช่น การใช้ทรายอะเบท ว่ามีคุณสมบัติ มีวิธีการใช้ และมีประโยชน์อย่างไรบ้าง 3. ผู้วิจัยสอนนักเรียนในเรื่องความสะอาดเรียบร้อย 4. ผู้วิจัยถาม-ตอบ นักเรียน เกี่ยวกับการป้องกันโรค ไข้เลือดออก ว่านักเรียนแต่ละคนมีวิธีการป้องกันโรค ไข้เลือดออกอย่างไรบ้าง 5. ผู้วิจัยกับนักเรียนร่วมกันสรุปความคิดเห็นเพิ่มเติม ความรู้ตามหัวข้อเรื่องที่อภิปรายอีกทีหนึ่ง
การให้คำปรึกษา (10 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1.ให้นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลายมาให้ผู้วิจัย ตรวจสอบ 2.ผู้วิจัยสอบถามนักเรียนว่ามีบุคคลใดที่รู้จัก/บุคคล ภายในบ้านเสี่ยงเป็นไข้เลือดออกหรือมีแนวโน้มป่วยเป็น ไข้เลือดออกบ้างไหม -3.เข้ารับคำปรึกษาแนะนำส่วนบุคคล (คนละประมาณ 2 นาที) 4.นำกลับไปปฏิบัติตามคำแนะนำ 5.ติดตามผลจากสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลาย 	

สัปดาห์ที่ / ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม
4/2	ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมบริเวณ โรงเรียน (40 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนนำ แผ่นผังที่วาดจุดเสียง ออกมาอภิปราย หน้าชั้นเรียนทีละคน 2. ผู้วิจัยอธิบายถึงวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย อย่างถูกวิธี ว่ามีวิธีไหนบ้าง มีลักษณะไหนบ้าง 3. ผู้วิจัยพานักเรียนไปสำรวจแหล่งเสี่ยงในการเกิด ยุงลาย พร้อมทั้งสอนวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย 4. ผู้วิจัยถาม-ตอบ นักเรียน เกี่ยวกับวิธีการวิธีการ ทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างถูกวิธี 5. ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็น และผู้วิจัย เพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องที่อภิปราย
	-ความร่วมมือของ ครอบครัวและชุมชน (10 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลายกลับไป บ้าน 2. นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลาย นำไปให้ ผู้ปกครองช่วยดูกิจกรรมในสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลาย 3. ให้ผู้ปกครองสังเกตสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติโดยให้ดูหัวข้อ จากสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลายแล้วให้ผู้ปกครอง ร่วมกันช่วย นักเรียนปฏิบัติตามหัวข้อในสมุด โดยผู้ปกครองเซ็นต์ลง ชื่อกำกับ 4. นักเรียนนำสมุดมาส่งผู้วิจัย เพื่อตรวจสอบ

สัปดาห์ที่ / ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม
4/3	ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมที่บ้าน (40 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> ให้นักเรียนนำ แผ่นผังที่วาดจุดเสี่ยง ออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียนทีละคน ผู้วิจัยอธิบายถึงวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างถูกวิธี ว่ามีวิธีไหนบ้าง มีลักษณะไหนบ้าง ผู้วิจัยถาม-ตอบ นักเรียน เกี่ยวกับวิธีการวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างถูกวิธี ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็น และผู้วิจัยเพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องที่อภิปราย
	ตรวจสอบสุขภาพตนเอง (10 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> ให้นักเรียนจับคู่ 2 คนโดยที่ใครจะคู่ใครก็ได้ ให้นักเรียนสำรวจคู่ของตนเองว่ามีอาการผิดปกติ มีแนวโน้มเป็นไข้เลือดออกหรือเปล่า โดยสังเกต จุดเลือดตามตัว อาการตัวร้อน ไข้สูง ให้นักเรียนสลับกันดูในคู่ของตนเอง นักเรียนจดลักษณะอาการของเพื่อนลงในกระดาษ นำมาให้อาจารย์ตรวจดู และพิจารณาว่านักเรียนคนไหนมีโอกาสเกิดแนวโน้มเป็นไข้เลือดออก

สัปดาห์ที่ / ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม
5/1	การป้องกันโรคไข้เลือดออก (ภายในบ้าน) (40 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออก (ในโรงเรียน)อย่างถูกวิธี ว่ามีวิธีอะไรบ้าง 2. ผู้วิจัยให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้อุปกรณ์การกำจัดยุง เช่น ยาพ่นกันยุง,ยากันยุง ว่ามีคุณสมบัติ มีวิธีการใช้ และมีประโยชน์อย่างไรบ้าง 3. ผู้วิจัยสอนนักเรียนในเรื่องความสะอาดเรียบร้อย 4. ผู้วิจัยถาม-ตอบ นักเรียน เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออก ว่านักเรียนแต่ละคนมีวิธีการป้องกันโรคไข้เลือดออกอย่างไรบ้าง 5. ผู้วิจัยกับนักเรียนร่วมกันสรุปความคิดเห็นเพิ่มเติม ความรู้ตามหัวข้อเรื่องที่อภิปรายอีกทีหนึ่ง
	การให้คำปรึกษา (10 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลายมาให้ผู้วิจัยตรวจดู 2. ผู้วิจัยสอบถามนักเรียนว่ามีบุคคลใดที่รู้จัก/บุคคลภายในบ้านเสี่ยงเป็นไข้เลือดออกหรือมีแนวโน้มป่วยเป็นไข้เลือดออกบ้างไหม 3. เข้ารับคำปรึกษาแนะนำส่วนบุคคล (คนละประมาณ 2 นาที) 4. นำกลับไปปฏิบัติตามคำแนะนำ 5. ติดตามผลจากสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลาย

สัปดาห์ที่ / ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม
5/2	กิจกรรมสำรวจบริเวณ โรงเรียน (40 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนจับคู่ 2 คนโดยที่ใครจะคู่ใครก็ได้ 2. ผู้วิจัยอธิบายถึงแหล่งเสี่ยงในการเกิดขุลงลาย พร้อม ทั้งอธิบายถึงการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์อย่างถูกวิธี 3. ผู้วิจัยพานักเรียนสำรวจบริเวณรอบโรงเรียน ว่ามีจุด ไหนเป็นแหล่งเสี่ยงในการเกิดขุลงลาย โดยให้นักเรียนเขียน ใส่สมุดบันทึกลูกน้ำขุลงลายที่เตรียมมา พร้อมวาดแผนผัง ประกอบ 4. ผู้วิจัยให้แต่ละคนออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน ว่า พบเจอแหล่งเสี่ยงในการเกิดขุลงลายที่ไหนบ้าง 5. ผู้วิจัยอธิบายถึงวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ขุลงลาย อย่างถูกวิธี อีกครั้งหนึ่ง 6. ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็น และผู้วิจัย เพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องทีอภิปราย
ความร่วมมือของโรงเรียน และครอบครัว (10 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำขุลงลายกลับไป บ้าน 2. นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำขุลงลาย นำไปให้ ผู้ปกครองช่วยดูกิจกรรมในสมุดบันทึกลูกน้ำขุลงลาย 3. ให้ผู้ปกครองสังเกตสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติโดยให้ดูหัวข้อ จากสมุดบันทึกลูกน้ำขุลงลายแล้วให้ผู้ปกครอง ร่วมกันช่วย นักเรียนปฏิบัติตามหัวข้อในสมุด โดยผู้ปกครองเซ็นต์ลง ชื่อกำกับ 4. นักเรียนนำสมุดมาส่งผู้วิจัย เพื่อตรวจสอบ 	

สัปดาห์ที่ / ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม
5/2	กิจกรรมสำรวจบริเวณ โรงเรียน (40 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนจับคู่ 2 คนโดยที่ใครจะคู่ใครก็ได้ 2. ผู้วิจัยอธิบายถึงแหล่งเสี่ยงในการเกิดขุณภัย พร้อม ทั้งอธิบายถึงการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์อย่างถูกวิธี 3. ผู้วิจัยพานักเรียนสำรวจบริเวณรอบโรงเรียน ว่ามีจุด ไหนเป็นแหล่งเสี่ยงในการเกิดขุณภัย โดยให้นักเรียนเขียน ใส่สมุดบันทึกลูกน้ำขุณภัยที่เตรียมมา พร้อมวาดแผนผัง ประกอบ 4. ผู้วิจัยให้แต่ละคนออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน ว่า พบเจอแหล่งเสี่ยงในการเกิดขุณภัยที่ไหนบ้าง 5. ผู้วิจัยอธิบายถึงวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ขุณภัย อย่างถูกวิธี อีกครั้งหนึ่ง 6. ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็น และผู้วิจัย เพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องทีอภิปราย
ความร่วมมือนៃโรงเรียน และครอบครัว (10 นาที)		<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำขุณภัยกลับไป บ้าน 2. นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำขุณภัย นำไปให้ ผู้ปกครองช่วยดูกิจกรรมในสมุดบันทึกลูกน้ำขุณภัย 3. ให้ผู้ปกครองสังเกตสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติโดยให้ดูหัวข้อ จากสมุดบันทึกลูกน้ำขุณภัยแล้วให้ผู้ปกครอง ร่วมกันช่วย นักเรียนปฏิบัติตามหัวข้อในสมุด โดยผู้ปกครองเซ็นตลง ชื่อกำกับ 4. นักเรียนนำสมุดมาส่งผู้วิจัย เพื่อตรวจสอบ

สัปดาห์ที่ / ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม
5/3	กิจกรรมสำรวจที่บ้าน (40 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยแจกสมุดบันทึกถุงน้ำยุงลายให้นักเรียนทุกคน 2. นักเรียนนำสมุดบันทึกถุงน้ำยุงลายกลับไปบ้านเพื่อนำไปจดสิ่งที่สำรวจบริเวณรอบบ้านว่าพอเจอแหล่งเสี่ยงในการเกิดยุงลายตรงไหนบ้าง พร้อมทั้งวาดแผนผังประกอบ 3. ผู้วิจัยให้แต่ละคนออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียนว่าพบเจอแหล่งเสี่ยงในการเกิดยุงลายที่ไหนบ้าง 4. ผู้วิจัยอธิบายถึงวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างถูกวิธี 5. ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็นและผู้วิจัยเพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องที่อภิปราย
	ตรวจสอบสุขภาพตนเอง (10 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนจับคู่ 2 คนโดยที่ใครจะคู่ใครก็ได้ 2. ให้นักเรียนสำรวจคู่ของตนเองว่ามีอาการผิดปกติ มีแนวโน้มเป็นไข้เลือดออกหรือเปล่า โดยสังเกต จุดเลือดตามตัว อาการตัวร้อน ไข้สูง 3. ให้นักเรียนสลับกันดูในคู่ของตนเอง 4. นักเรียนจดลักษณะอาการของเพื่อนลงในกระดาษ 5. นำมาให้อาจารย์ตรวจดู และพิจารณาว่านักเรียนคนไหนมีโอกาสเกิดแนวโน้มเป็นไข้เลือดออก

สัปดาห์ที่ / ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม
6/1 (40 นาที)	หลัก 5 ป 1 ข คือ อะไร	<ol style="list-style-type: none"> ให้นักเรียนนั่งแบบครึ่งวงกลม ผู้วิจัยกล่าวมีใครรู้จักว่า 5ป1ข คืออะไร โดยให้นักเรียนช่วยกันตอบ ผู้วิจัยอธิบายถึงความหมายของหลัก 5ป 1ข ว่ามีดังนี้ (ใช้สื่อภาพประกอบ) <p>ป.ที่1 ปิดฝาโอ่งหรือภาชนะซึ่งน้ำให้มิดชิด</p> <p>ป.ที่2 เปลี่ยนน้ำทุก 7 วัน เช่นน้ำในแจกัน โอ่งน้ำใช้ งานรองขาตุ๊กกับข้าว</p> <p>ป.ที่3 ปล่อยปลากินลูกน้ำ ในภาชนะด้วยปลาหางนกยูงที่กินลูกน้ำยุง</p> <p>ป.ที่4 ปรับปรุงสิ่งแวดล้อม ทั้งภายในบ้านและนอกบ้าน</p> <p>ป.ที่5 ขอให้เจ้าของบ้านลงมือปฏิบัติเองจนเป็นนิสัยไม่ต้องรอเจ้าหน้าที่</p> <ol style="list-style-type: none"> คือการขัดล้างภาชนะก่อนเปลี่ยนน้ำใหม่ทุกสัปดาห์เพื่อกำจัดไข่ยุงที่เกาะอยู่ภายในภาชนะ เพื่อตัดวงจรของยุงลาย ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 4 - 5 คน โดยให้แต่ละกลุ่มวาดภาพเกี่ยวกับวิธีการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามหลัก 5ป 1ข ว่ามีอย่างไรบ้าง ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็น และผู้วิจัยเพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องเพื่ออภิปราย
การให้คำปรึกษา (10 นาที)		<ol style="list-style-type: none"> ให้นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลายมาให้ผู้วิจัยตรวจดู ผู้วิจัยสอบถามนักเรียนว่ามีบุคคลใดที่รู้จัก/บุคคลภายในบ้านเสี่ยงเป็นไข้เลือดออกหรือมีแนวโน้มป่วยเป็นไข้เลือดออกบ้างไหม เข้ารับคำปรึกษาแนะนำส่วนบุคคล (คนละประมาณ

---

2 นาที)

4. นำกลับไปปฏิบัติตามคำแนะนำ

5. ติดตามผลจากสมุดบันทึกผู้น้ำยุงลาย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สัปดาห์ที่ / ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม
6/2	ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมบริเวณ โรงเรียน (40 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนนำ แผ่นผังที่วาดจุดเสียง ออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียนทีละคน 2. ผู้วิจัยอธิบายถึงวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างถูกวิธี ว่ามีวิธีไหนบ้าง มีลักษณะไหนบ้าง 3. ผู้วิจัยพานักเรียนไปสำรวจแหล่งเสียงในการเกิดยุงลาย พร้อมทั้งสอนวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย 4. ผู้วิจัยถาม-ตอบ นักเรียน เกี่ยวกับวิธีการวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างถูกวิธี 5. ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็น และผู้วิจัยเพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องที่อภิปราย
	ความร่วมมือของโรงเรียน และครอบครัว (10 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลายกลับไปบ้าน 2. นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลาย นำไปให้ผู้ปกครองช่วยดูกิจกรรมในสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลาย 3. ให้ผู้ปกครองสังเกตสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติโดยให้ดูหัวข้อจากสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลายแล้วให้ผู้ปกครอง ร่วมกันช่วยนักเรียนปฏิบัติตามหัวข้อในสมุด โดยผู้ปกครองเซ็นตลงชื่อกำกับ 4. นักเรียนนำสมุดมาส่งผู้วิจัย เพื่อตรวจสอบ

สัปดาห์ที่ / ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม
6/3	ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมที่บ้าน (40 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนนำ แผ่นผังที่วาดจุดเสี่ยงออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียนทีละคน 2. ผู้วิจัยอธิบายถึงวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างถูกวิธี ว่ามีวิธีไหนบ้าง มีลักษณะไหนบ้าง 3. ผู้วิจัยถาม-ตอบ นักเรียน เกี่ยวกับวิธีการวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างถูกวิธี 4. ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็นและผู้วิจัยเพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องทีอภิปราย
	ตรวจสอบสุขภาพตนเอง (10 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนจับคู่ 2 คนโดยที่ใครจะคู่ใครก็ได้ 2. ให้นักเรียนสำรวจคู่ของตนเองว่ามีอาการผิดปกติ มีแนวโน้มเป็นไข้เลือดออกหรือเปล่า โดยสังเกต จุดเลือดตามตัว อาการตัวร้อน ไข้สูง 3. ให้นักเรียนสลับกันดูในคู่ของตนเอง 4. นักเรียนจดลักษณะอาการของเพื่อนลงในกระดาษ 5. นำมาให้อาจารย์ตรวจดู และพิจารณาว่านักเรียนคนไหนมีโอกาสเกิดแนวโน้มเป็นไข้เลือดออก

สัปดาห์ที่ / ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม
7/1	การทำผลิตภัณฑ์ไผ่ (40 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้ความรู้เกี่ยวกับ วิธีการไผ่ ว่ามีวิธีไหนบ้าง 2. ผู้วิจัยสอบถามนักเรียนว่า นักเรียนมีวิธีการไผ่อย่างไรบ้าง 3. ผู้วิจัยอธิบายถึงอุปกรณ์ไผ่ ที่เรารู้จัก ว่ามีวิธีการใช้ และอันตรายอย่างไรบ้าง 4. ผู้วิจัยถาม-ตอบ นักเรียน เกี่ยวกับการวิธีการไผ่ ว่านักเรียนแต่ละคนมีวิธีการป้องกันยุ่งลายอย่างไรบ้าง 5. ผู้วิจัยกับนักเรียนร่วมกันสรุปความคิดเห็นเพิ่มเติม ความรู้ตามหัวข้อเรื่องที่อภิปรายอีกทีหนึ่ง
	การให้คำปรึกษา (10 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยุ่งลายมาให้ผู้วิจัยตรวจดู 2. ผู้วิจัยสอบถามนักเรียนว่ามีบุคคลใดที่รู้จัก/บุคคลภายในบ้านเลี้ยงเป็นไข้เลือดออกหรือมีแนวโน้มป่วยเป็นไข้เลือดออกบ้างไหม 3. เข้ารับคำปรึกษาแนะนำส่วนบุคคล (คนละประมาณ 2 นาที) 4. นำกลับไปปฏิบัติตามคำแนะนำ 5. ติดตามผลจากสมุดบันทึกลูกน้ำยุ่งลาย

สัปดาห์ที่ / ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม
7/2	กิจกรรมสำรวจบริเวณ โรงเรียน (40 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนจับคู่ 2 คนโดยที่ใครจะคู่ใครก็ได้ 2. ผู้วิจัยอธิบายถึงแหล่งเสียงในการเกิดยุ่งลาย พร้อมทั้งอธิบายถึงการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์อย่างถูกวิธี 3. ผู้วิจัยพานักเรียนสำรวจบริเวณรอบโรงเรียน ว่ามีจุดไหนเป็นแหล่งเสียงในการเกิดยุ่งลาย โดยให้นักเรียนเขียนใส่สมุดบันทึกลูกน้ำยุ่งลายที่เตรียมมา พร้อมวาดแผนผังประกอบ 4. ผู้วิจัยให้แต่ละคนออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียนว่าพบเจอแหล่งเสียงในการเกิดยุ่งลายที่ไหนบ้าง 5. ผู้วิจัยอธิบายถึงวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุ่งลายอย่างถูกวิธี อีกครั้งหนึ่ง 6. ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็นและผู้วิจัยเพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องที่อภิปราย
ความร่วมมือของโรงเรียน และครอบครัว นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยุ่งลายกลับบ้าน 2. นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยุ่งลาย นำไปให้ผู้ปกครองช่วยดูกิจกรรมในสมุดบันทึกลูกน้ำยุ่งลาย 3. ให้ผู้ปกครองสังเกตสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติโดยให้ดูหัวข้อจากสมุดบันทึกลูกน้ำยุ่งลายแล้วให้ผู้ปกครอง ร่วมกันช่วยนักเรียนปฏิบัติตามหัวข้อในสมุด โดยผู้ปกครองเซ็นตั้งชื่อกำกับ 4. นักเรียนนำสมุดมาส่งผู้วิจัย เพื่อตรวจสอบ 	

สัปดาห์ที่ / ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม
7/3	กิจกรรมสำรวจที่บ้าน (40 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยแจกสมุดบันทึกถุงน้ำยุงลายให้นักเรียนทุกคน 2. นักเรียนนำสมุดบันทึกถุงน้ำยุงลายกลับไปบ้านเพื่อนำไปจดสิ่งที่สำรวจบริเวณรอบบ้านว่าเจอแหล่งเสี่ยงในการเกิดยุงลายตรงไหนบ้าง พร้อมทั้งวาดแผนผังประกอบ 3. ผู้วิจัยให้แต่ละคนออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน ว่าพบเจอแหล่งเสี่ยงในการเกิดยุงลายที่ไหนบ้าง 4. ผู้วิจัยอธิบายถึงวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างถูกวิธี 5. ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็น และผู้วิจัยเพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องที่อภิปราย
	ตรวจสอบสภาพตนเอง (10 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนจับคู่ 2 คนโดยที่ใครจะคู่ใครก็ได้ 2. ให้นักเรียนสำรวจคู่ของตนเองว่ามีอาการผิดปกติมีแนวโน้มเป็นไข้เลือดออกหรือเปล่า โดยสังเกต จุดเลือดตามตัว อาการตัวร้อน ไข้สูง 3. ให้นักเรียนสลับกันดูในคู่ของตนเอง 4. นักเรียนจดลักษณะอาการของเพื่อนลงในกระดาษ 5. นำมาให้อาจารย์ตรวจดู และพิจารณาว่านักเรียนคนไหนมีโอกาสเกิดแนวโน้มเป็นไข้เลือดออก

สัปดาห์ที่ / ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม
8/1	การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ไต้ ยุง (การทำสเปรย์ตะไคร้ไต้ ยุง) (40 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยสอบถามนักเรียนว่า ใครรู้จักผลิตภัณฑ์ไต้ยุง ที่ สามารถทำเองได้บ้าง ว่ามีอะไรบ้าง 2. ผู้วิจัยอธิบายถึงประโยชน์ของสเปรย์ตะไคร้หอมไต้ยุง 3. ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 6 คน โดยให้นักเรียนแต่ละ กลุ่มออกมาจับอุปกรณ์ พร้อมทั้งเอกสารการทำสเปรย์ ตะไคร้ไต้ยุง 4. วิธีการทำสเปรย์ตะไคร้ไต้ยุง <ul style="list-style-type: none"> <u>ส่วนผสม</u> - เอทิลแอลกอฮอล์ 30 ml. - น้ำมันตะไคร้หอม 8 หยด - น้ำกรอง ประมาณ 130 ml. <u>วิธีทำ</u> - ผสมเอทิลแอลกอฮอล์และน้ำมันหอมตะไคร้ ใน ภาชนะแก้ว กระเบื้อง คนให้ละลายเข้ากัน - เติมน้ำกรองให้ได้ส่วนผสมรวมทั้งหมด 1 ถ้วย <u>ตวง</u> - บรรจุขวดสเปรย์ เขย่าให้เข้ากันก่อนใช้ ฉีดพ่น บริเวณนอกบ้าน สำคัญในตะไคร้หอมมี ฤทธิ์ไต้ยุงโดยไปรบกวนประสาทของแมลง ประมาณ 4 ชม 5. ผู้วิจัยกับนักเรียนร่วมกันสรุปถึงการทำสเปรย์ตะไคร้ หอมไต้ยุงที่สามารถไต้ยุงได้โดยเราเอง และประโยชน์ของ สเปรย์ตะไคร้หอมไต้ยุง

การให้คำปรึกษา (10 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลายมาให้ผู้วิจัย ตรวจดู 2. ผู้วิจัยสอบถามนักเรียนว่ามีบุคคลใดที่รู้จัก/บุคคล ภายในบ้านเลี้ยงเป็นไข้เลือดออกหรือมีแนวโน้มนป่วยเป็น ไข้เลือดออกบ้างไหม 3. เข้ารับคำปรึกษาแนะนำส่วนบุคคล (คนละประมาณ 2 นาที) 4. นำกลับไปปฏิบัติตามคำแนะนำ 5. ติดตามผลจากสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลาย
-----------------------------	--

สัปดาห์ที่ / ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม
8/2	ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมบริเวณ โรงเรียน (40 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนนำ แผ่นผังที่วาดจุดเสียง ออกมาอภิปราย หน้าชั้นเรียนทีละคน 2. ผู้วิจัยอธิบายถึงวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย อย่างถูกวิธี ว่ามีวิธีไหนบ้าง มีลักษณะไหนบ้าง 3. ผู้วิจัยพานักเรียนไปสำรวจแหล่งเสียงในการเกิด ยุงลาย พร้อมทั้งสอนวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย 4. ผู้วิจัยถาม-ตอบ นักเรียน เกี่ยวกับวิธีการวิธีการ ทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างถูกวิธี 5. ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็น และผู้วิจัย เพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องที่อยู่
	-ความร่วมมือของ ครอบครัวและชุมชน (10 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลายกลับไป บ้าน 2. นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลาย นำไปให้ ผู้ปกครองช่วยดูกิจกรรมในสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลาย 3. ให้ผู้ปกครองสังเกตสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติโดยให้ดูหัวข้อ จากสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลายแล้วให้ผู้ปกครองร่วมกันช่วย นักเรียนปฏิบัติตามหัวข้อในสมุด โดยผู้ปกครองเซ็นตลง ชื่อกำกับ 4. นักเรียนนำสมุดมาส่งผู้วิจัยเพื่อตรวจสอบ

สัปดาห์ที่ / ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม
8/3	ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมที่บ้าน (40 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> ให้นักเรียนนำ แผ่นผังที่วาดจุดเสียง ออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียนทีละคน ผู้วิจัยอธิบายถึงวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างถูกวิธี ว่ามีวิธีไหนบ้าง มีลักษณะไหนบ้าง ผู้วิจัยถาม-ตอบ นักเรียน เกี่ยวกับวิธีการวิธีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างถูกวิธี ผู้วิจัยร่วมกับผู้เรียนสรุปความคิดเห็นและผู้วิจัยเพิ่มเติมความรู้ตามหัวข้อเรื่องทีอภิปราย
	ตรวจสอบสุขภาพตนเอง (10 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> ให้นักเรียนจับคู่ 2 คนโดยที่ใครจะคู่ใครก็ได้ ให้นักเรียนสำรวจคู่ของตนเองว่ามีอาการผิดปกติ มีแนวโน้มเป็นไข้เลือดออกหรือเปล่า โดยสังเกต จุดเลือดตามตัว อาการตัวร้อน ไข้สูง ให้นักเรียนสลับกันดูในคู่ของตนเอง นักเรียนจดลักษณะอาการของเพื่อนลงในกระดาษ นำมาให้อาจารย์ตรวจดู และพิจารณาว่านักเรียนคนไหนมีโอกาสเกิดแนวโน้มเป็นไข้เลือดออก

ภาคผนวก ง
การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

1. ตารางแสดงค่า IOC โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษา
2. ตารางแสดงค่า IOC แบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนประถมศึกษา
3. ตารางพิจารณาหาค่าความเที่ยง (Reliability)

ตารางแสดงค่า IOC โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของ
นักเรียนประถมศึกษา

ข้อความคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ(R)					ผลรวม	ค่า IOC	การแปลผล
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5			
1. โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก								
- จำนวนกิจกรรม 4 กิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- จำนวนครั้งของการจัดกิจกรรม 24 ครั้ง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม 8 สัปดาห์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2. กิจกรรมที่ 1 การสอนสุขศึกษา								
2.1 กิจกรรมมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
2.2 กิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
2.3 การจัดกิจกรรมมีความชัดเจน	+1	+1	+1	0	0	3	0.6	ใช้ได้
2.4 จำนวนครั้งของการจัดกิจกรรม 8 ครั้ง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2.5 ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม 40 นาที	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. ความเหมาะสมของกิจกรรมที่ 2 การจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้าน/ในโรงเรียน								
3.1 กิจกรรมมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3.2 กิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3.3 การจัดกิจกรรมมีความชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3.4 จำนวนครั้งของการจัดกิจกรรม 8 ครั้ง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ(R)					ผลรวม	ค่า IOC	การแปลผล
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5			
3.5 ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม 40 นาที	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4. ความเหมาะสมของกิจกรรมที่ 3 การบริการสุขภาพ								
4.1 การตรวจสุขภาพตนเอง								
4.1.1 กิจกรรมมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4.1.2 กิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4.1.3 การจัดกิจกรรมมีความชัดเจน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
4.1.4 จำนวนครั้งของการจัดกิจกรรม 12 ครั้ง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4.1.5 ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม 40 นาที	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
4.2 การให้คำปรึกษา								
4.2.1 กิจกรรมมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4.2.2 กิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4.2.3 การจัดกิจกรรมมีความชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4.2.4 จำนวนครั้งของการจัดกิจกรรม 16 ครั้ง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4.2.5 ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม 40 นาที	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ(R)					ผลรวม	ค่า IOC	การแปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
5. ความเหมาะสมของกิจกรรมที่3 ความร่วมมือของโรงเรียนและครอบครัว								
5.1 กิจกรรมมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5.2 กิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5.3 การจัดกิจกรรมมีความชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5.4 จำนวนครั้งของการจัดกิจกรรม 8 ครั้ง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5.5 ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม 10 นาที	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ตารางแสดงค่า IOC แบบประเมินโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก
(ฉบับผู้วิจัยประเมิน)

ข้อ	รายการประเมิน	ผลการตรวจสอบของ ผู้เชี่ยวชาญ					ผล รวม	ค่า IOC	การ แปล ผล
		คน ที่1	คน ที่2	คน ที่3	คน ที่4	คน ที่5			
1	นักเรียนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออก	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2	นักเรียนทำลายหรือคว่ำภาชนะต่างๆที่มีน้ำขัง ภายในโรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3	นักเรียนปิดภาชนะที่ใส่น้ำดื่ม หลังการใช้งานทุกครั้ง	1	1	1	-1	1	4	0.8	ใช้ได้
4	เมื่อพบภาชนะกักเก็บน้ำที่ไม่มีฝาปิด นักเรียนจะหาวัสดุหรือฝามาปิดโดยทันที	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5	นักเรียนไม่เปิดน้ำทิ้งไว้ในที่ต่างๆ	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
6	นักเรียนสำรวจบริเวณโรงเรียนเพื่อหาแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
7	นักเรียนใส่ทรายอะเบทในภาชนะที่เก็บน้ำ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
8	นักเรียนใส่ปลาทองในอ่างบัวเพื่อเป็นการกำจัดลูกน้ำ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
9	นักเรียนจัดห้องเรียนให้สะอาดและเป็นระเบียบและเรียบร้อย	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
10	นักเรียนสามารถทำผลิตภัณฑ์ไล่ยุงด้วยตนเอง เช่น การทำน้ำมันตะไคร้, การทำเทียนหอมไล่ยุง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ตารางแสดงค่า IOC แบบประเมินโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก
(ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ผลการตรวจสอบของ ผู้เชี่ยวชาญ					ผล รวม	ค่า IOC	การ แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
11	นักเรียนใช้ผลิตภัณฑ์โล่ยุงที่ผลิตขึ้น เอง นำมาใช้ป้องกันยุงลาย	1	1	1	-1	1	4	0.8	ใช้ได้
12	นักเรียนทายากันยุง เพื่อเป็น ป้องกันไม่ให้ยุงมากัด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
13	นักเรียนใส่ทรายลงไปใว้ในกระถาง ต้นไม้ เพื่อเป็นการป้องกันการ วางไข่ของยุงลาย	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
14	เมื่อนักเรียนเห็นยุงลายนักเรียนจะ กำจัดทันที เช่น ตบ หรือใช้ ไม้ช้อนตุง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
15	นักเรียนไม่เข้าไปอยู่ในสถานที่ที่มี ความมืดและอับชื้น	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
16	เมื่อพบเห็นแก้วน้ำที่มีน้ำอยู่ นักเรียนจะเทน้ำทิ้งทันที	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
17	ห้องเรียนของนักเรียนมีการทิ้งขยะ เป็นประจำทุกวัน	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
18	นักเรียนไม่นำอาหารและเครื่องดื่ม มารับประทานในห้องเรียน	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
19	นักเรียนไม่ทิ้งขยะ เครื่องดื่มภายใน ห้องเรียน	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
20	นักเรียนช่วยกันทำความสะอาด ห้องเรียนทุกครั้ง	0	1	1	0	1	3	0.6	ใช้ได้

ตารางแสดงค่า IOC แบบประเมินโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก
(ฉบับนักเรียนประเมิน)

ข้อ	รายการประเมิน	ผลการตรวจสอบของ ผู้เชี่ยวชาญ					ผล รวม	ค่า IOC	การ แปล ผล
		คน ที่1	คน ที่2	คน ที่3	คน ที่4	คน ที่5			
1	นักเรียนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออก	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2	นักเรียนทำลายหรือคว่ำภาชนะต่างๆที่มีน้ำขัง ภายในโรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3	นักเรียนปิดภาชนะที่ใส่น้ำดื่ม หลังการใช้งานทุกครั้ง	1	1	1	-1	1	4	0.8	ใช้ได้
4	เมื่อพบภาชนะกักเก็บน้ำที่ไม่มีฝาปิด นักเรียนจะหาวัสดุหรือฝามาปิดโดยทันที	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5	นักเรียนไม่เปิดน้ำทิ้งไว้ ในที่ต่างๆ	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
6	นักเรียนสำรวจบริเวณโรงเรียนเพื่อหาแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
7	นักเรียนใส่ทรายอะเบทในภาชนะที่เก็บน้ำ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
8	นักเรียนใส่ปลาทองในอ่างบัว เพื่อเป็นการกำจัดลูกน้ำ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
9	นักเรียนจัดห้องเรียนให้สะอาดและเป็นระเบียบและเรียบร้อย	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
10	นักเรียนสามารถทำผลิตภัณฑ์ไล่ยุงด้วยตนเอง เช่น การทำน้ำมันตะไคร้, การทำเทียนหอมไล่ยุง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ตารางแสดงค่า IOC แบบประเมินโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก
ต่อ (ฉบับนักเรียนประเมิน)

ข้อ	รายการประเมิน	ผลการตรวจสอบของ ผู้เชี่ยวชาญ					ผล รวม	ค่า IOC	การ แปล ผล
		คน ที่1	คน ที่2	คน ที่3	คน ที่4	คน ที่5			
11	นักเรียนใช้ผลิตภัณฑ์โล่ยุงที่ผลิตขึ้น เอง นำมาใช้ป้องกันยุงลาย	1	1	1	-1	1	4	0.8	ใช้ได้
12	นักเรียนทายากันยุง เพื่อเป็น ป้องกันไม่ให้ยุงมากัด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
13	นักเรียนใส่ทรายลงไปใว้ในกระถาง ต้นไม้ เพื่อเป็นการป้องกันการ วางไข่ของยุงลาย	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
14	เมื่อนักเรียนเห็นยุงลายนักเรียนจะ กำจัดทันที เช่น ตบ หรือใช้ ไม้ช้อนตุง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
15	นักเรียนไม่เข้าไปอยู่ในสถานที่ที่มี ความมืดและอับชื้น	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
16	เมื่อพบเห็นแก้วน้ำที่มีน้ำอยู่ นักเรียนจะเทน้ำทิ้งทันที	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
17	ห้องเรียนของนักเรียนมีการทิ้งขยะ เป็นประจำทุกวัน	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
18	นักเรียนไม่นำอาหารและเครื่องดื่ม มารับประทานในห้องเรียน	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
19	นักเรียนไม่ทิ้งขยะ เครื่องดื่มภายใน ห้องเรียน	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
20	นักเรียนช่วยกันทำความสะอาด ห้องเรียนทุกครั้ง	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้

ตารางแสดงค่า IOC แบบประเมินโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก
(ฉบับผู้ปกครองประเมิน)

ข้อ	รายการประเมิน	ผลการตรวจสอบของ ผู้เชี่ยวชาญ					ผล รวม	ค่า IO C	การ แปล ผล
		คน ที่1	คน ที่2	คน ที่3	คน ที่4	คน ที่5			
1	เวลานอนนักเรียนมีวิธีป้องกันยุงกัด เช่น นอนกางมุ้ง หรือ ตัดมุ้งลวด ภายในห้องนอน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2	นักเรียนทำความสะอาดและจัด เก็บของในห้องหรือมุมสำหรับเก็บ ของที่บ้านของนักเรียนไม่ให้ยับยั้ง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3	นักเรียนทำลายหรือคว่ำภาชนะต่างๆ ที่มีน้ำขัง ภายในบ้าน	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้
4	นักเรียนปิดภาชนะที่ใส่น้ำดื่ม หลัง การใช้งานทุกครั้ง	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้
5	นักเรียนป้องกันไม่ให้ยุงเข้ามาใน บ้าน เช่น ตัดมุ้งลวดรอบบ้าน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6	นักเรียนแจ้งผู้ปกครอง เมื่อพบว่ามุ้ง ลวดฉีกขาดหรือชำรุด	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
7	เมื่อพบภาชนะกักเก็บน้ำที่ไม่มีฝาปิด นักเรียนจะหาวัสดุหรือฝามาปิดโดย ทันที	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้
8	บ้านของนักเรียนมีการกำจัดยุงลาย	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
9	นักเรียนสำรวจบริเวณบ้านเพื่อหา แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
10	นักเรียนใส่ทรายอะเบทในภาชนะที่ เก็บน้ำใช้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ตารางแสดงค่า IOC แบบประเมินโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก
(ฉบับผู้ปกครองประเมิน)

ข้อ	รายการประเมิน	ผลการตรวจสอบของ ผู้เชี่ยวชาญ					ผล รวม	ค่า IO C	การ แปล ผล
		คน ที่1	คน ที่2	คน ที่3	คน ที่4	คน ที่5			
11	นักเรียนเปลี่ยนน้ำในแจกันเป็นประจำทุกวัน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
12	ที่บ้านนักเรียนเก็บเสื้อผ้า เครื่องใช้ภายในบ้านเป็นระเบียบเรียบร้อย	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
13	ที่บ้านนักเรียนกำจัดยุงด้วยการพ่นยากันยุง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
14	นักเรียนนำผลิตภัณฑ์ไล่ยุง มาใช้ไล่ยุงภายในบ้าน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
15	นักเรียนใช้ผลิตภัณฑ์ไล่ยุงที่ผลิตขึ้นใช้ไล่ยุงภายในบ้าน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
16	นักเรียนทายากันยุง เพื่อเป็นป้องกันไม่ให้ยุงมากัด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
17	นักเรียนใส่ผ้าสวมสายชูหรือเกลือ ไว้ในภาชนะ เช่น ขาดูกับข้าว, จานรอง กระถางต้นไม้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
18	นักเรียนทำความสะอาดภาชนะที่มีน้ำขังและนักเรียนคว่ำภาชนะตักน้ำเมื่อไม่ใช้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
19	นักเรียนไม่นำเสื้อผ้าที่อับชื้น เข้าไปเก็บไว้ในตู้เสื้อผ้า	1	1	1	0	1	4	1	ใช้ได้
20	ห้องหรือมุมสำหรับเก็บของที่บ้านของนักเรียน มีดและอับชื้น	1	1	1	0	1	4	1	ใช้ได้

การหาค่าความเที่ยง(Reliability) ของแบบวัดการปฏิบัติที่มีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกที่นำไปทดลองใช้กับนักเรียนประถมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างกลุ่มทดลองจำนวน 25 คน นำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนนและหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตร Cronbach Alpha Coefficient

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

–

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 20.0

N of Items = 25

Alpha = .8505

ภาคผนวก จ
ภาพกิจกรรมการเก็บข้อมูล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประมวลภาพการเก็บข้อมูล:

กิจกรรมการสอนสุขศึกษา

ผู้วิจัยให้ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกโดยผ่านวิดีโอเกี่ยวกับ วงจรชีวิตยุงลายและ
ใบความรู้ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้ และเข้าใจง่ายขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ผู้วิจัยให้นักเรียนตอบคำถามลงใบงานหลังจากดูวิดีโอ และอ่านใบความรู้ เพื่อประเมินว่านักเรียนมี
ความเข้าใจมากน้อยเพียงใด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

กิจกรรม 2 การจัดสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ

2.1 กิจกรรมสำรวจบริเวณโรงเรียน

ผู้วิจัยให้นักเรียนแจกสมุดบันทึกแล้วให้นักเรียนสำรวจบริเวณรอบโรงเรียนว่ามีแหล่งเสี่ยงในการเกิด
ลูกน้ำยุงลายได้อย่างไร

นักเรียนช่วยกันอภิปรายเกี่ยวกับสถานที่แหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายภายในโรงเรียน

2.2 กิจกรรมสำรวจที่บ้าน+เขียนแผนผัง

ให้นักเรียนนำสมุดที่จดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายที่บ้านแต่ละคนมาร่วมกันอภิปรายพร้อมหาแนวทางป้องกัน

1.3 ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมบริเวณโรงเรียน

ผู้วิจัยให้นักเรียนเดินสำรวจบริเวณโรงเรียนเพื่อหาแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย พร้อมร่วมกันทำลายแหล่งเพาะพันธุ์

3) กิจกรรมการบริการสุขภาพ

ผู้วิจัยให้นักเรียนจับคู่กันพร้อมทั้งสังเกตอาการของเพื่อนแต่ละคน แล้วจดใส่สมุด และผู้วิจัยให้คำแนะนำนักเรียนที่มีผู้ป่วยป่วยเป็นโรคไขเลือดออก

กิจกรรมที่ 4 ความร่วมมือของโรงเรียนและครอบครัว

ผู้วิจัยให้นักเรียนนำสมุดบันทึกลูกน้ำยุงลายกลับบ้านเพื่อให้ผู้ปกครองได้สังเกตการปฏิบัติในการ
ป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียน

บรรยากาศสัปดาห์สุดท้ายของการเข้าร่วมกิจกรรมตลอด 8 สัปดาห์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อนางสาวธนัชชา นทิมหาคุณ วันเดือนปีเกิด 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2533

ประวัติการศึกษา สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสายปัญญาในพระบรมราชินูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2550 ระดับปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สุขศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2554 และเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2555

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY